

Primorski dnevnik

Postilna plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo **Cena 400 lir**

Leto XXXVII. Št. 87 (10.909)

TRST, nedelja, 12. aprila 1981

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebui, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužnji Evropi.

V SINDIKATIH IN POLITIČNIH STRANKAH

Številne polemike ob pričakovanju novih vladnih gospodarskih ukrepov

Zaskrblijujoči podatki o italijanskem gospodarstvu - Popolo obtožuje komuniste, da hočejo vladno krizo - Formica za enoletno sindikalno primirje

RIM — Vse kaže, da bo prihodnji teden vlada res sprejela drugi »paket« ukrepov za premostitev gospodarske krize. Kot se je včeraj zvedelo, naj bi se Forlani že v torek sestal s predstavniki enotne sindikalne federacije, katerim bo predložil predloge, ki jih je izdelal skupno z ministri gospodarskih resorjev v petek. Te predloge naj bi vlada dokončno odobrila na prihodnji seji, ki jo bo v četrtek, še pred veliko nočjo bomo torej imeli nove gospodarske ukrepe, o katerih vlada sedaj še vedno popolna tajnost.

Nobenega dvoma ni, da so konkretni ukrepi za zaježitev gospodarske krize nujno potrebni. To potrjujejo tudi nekateri podatki, ki so jih objavili včeraj in iz katerih je razvidno, da bi moral v letošnjem letu deficit znašati 18,8 milijarde dolarjev, kar je sicer 3 milijarde dolarjev manj kot lanske leto, vendar pa kljub temu izredno velika številka. Izvoz naj bi se zvišal samo za 3 odstotke, uvoz pa naj bi ostal v bistvu nespremenjen. Nadaljnji podatki, ki so jih objavili včeraj, pa zadevajo dosežke italijanskega gospodarstva v februarju letos. V tem mesecu se je industrijska proizvodnja zmanjšala za 3,4 odstotka, glede na februar 1980. Stalno zmanjševanje industrijske proizvodnje je postalo pravzaprav že nekaj vsakdanjega, saj je leta padla tudi v januarju. Pač pa so se v februarju dvignile cene na debelo in to za 1,6 odstotka v primerjavi z januarjem letos. Najbolj so se podražili kmetijski proizvodi, v manjši meri pa industrijski proizvodi.

Vsi ti podatki, ki jih objavljajo s skoraj vsakodnevno periodiko, kažejo vedno na negativno smer italijanskega gospodarstva. Ta trend je treba zavestno, vendar kako? O polemikah med sindikati in med strankami smo v zadnjih dneh že obširno pisali in tudi včeraj se stališča niso bistveno spremenila. Tajnik CGIL Luciano Lama piše v današnji številki komunističnega glasila Unità, da je treba ukrepe za zaježitev inflacije sprejeti v dveh ločenih obdobjih; najprej naj vlada pripravi svoje predloge in jih začne izvajati in šele v drugi fazi bi sindikat dopustil ohlajitev premične lestvice, o kateri meni, da ni glavni krivec za inflacijo. »Namen predloga, ki ga mora sindikat predložiti v alternativno sedanji gospodarski politiki ni, da reši vlado, ki po mnenju mnogih tega ne zasluži, ampak da reši državo,« piše še Lama. Generalni tajnik UIL Giorgio Benvenuto pa je včeraj svoje srečanje s Fiatovimi delavci, vključenimi v KPI osredotočil na poudarjanje nujnosti ohranitve enotnosti sindikata, ne da bi se spuščal v podrobnosti zadnje polemike.

Vsem polemikam odgovarjajo demokristjani s simplistično »rešitvijo«. Današnji Popolo piše, da teži KPI k vladni krizi in iz te ugotovitve izvaja svoja stališča o polemikah o premični lestvici. Popolo trdi, da samo Berlinguer vztraja pri nacelu »Ne dotaknite se premične lestvice« in se sprašuje, zakaj neki bi sindikati ne smeli smatrati te vlade za »enakovrednega sogovornika«.

Demokristjanom je včeraj prišlo na pomoč predsednik združenja malih industrijcev Spinella, ki je izjavil, da ene more sprejeti instrumentalnega izkoriščenja razprave o premični lestvici za zahtevo po spremembi vlade in zahteva spremembo postopka za doseg delovnih pogojev, ki naj bi bile odsej v veljavi pet let. Lonček je k razpravi pristavil tudi minister Formica, ki se bo moral v kratkem spoprijeti s številnimi stavkami v prevoznem sektorju: za premostitev krize je predlagal enoletno »primirje«: dvajset mesecev torej naj bi ne bilo stavk. Da bo zmešnjava popolna naj se navedemo, da je bilvi minister in znani gospodarstvenik Siro Lombardini dejal, da po njegovem mnenju premična lestvica ni glavni krivec za inflacijo in da bi z zamrzitvijo dražinskih dokladov ne rešili prav ničesar.

vlada in parlament rešiti čim prej, je dejal Gianni Bravo. Črtomir Kolenc je v svojem poudarju kongresistom izrazil željo po večjem sodelovanju med socialistično zvezo in PSI v okviru splošnega sodelovanja med sedmimi deželami ter Jugoslavijo in Italijo ter poudaril željo in potrebo, da se uredijo še vedno odprta vprašanja slovenske manjšine v Italiji, v prvi vrsti globalna zaščita.

Pozdrave kongresu so prinesli tudi Braida (KD), Rossetti (KPI), Gradnik (SSK), Zucalli (PSDI) in še drugi predstavniki strank, sindikatov in drugih organizacij. (mw)

Ronald Reagan spet »doma«

Ameriški predsednik Ronald Reagan je včeraj zapustil univerzitetno kliniko »George Washington«. Zdravniki so dokončno potrdili, da se je rana zacelila, obenem so mu odsvetovali prehode napore, da bi lahko posvetil le kako uro za svoje predsedniške posle. Pred Belo hišo ga je dočakal transparent z napisom: »Dobrodošel doma gospod predsednik«.

Včer v hiši uplenjena tržaška zdravica: imenitni gostje, elegantne gospe. V salonu se vsilijo, da sedijo za mizo v večerji. Pa reče eden od prisotnih, ki že dober čas odkriva svoje slovenske korenine in se uči jezika svojih prednikov: »Ali imate kaj vina?« Po slovensko seveda, tako le iz segavosti. Grobna tišina, kakor da bi mu ušla kletvica. Potem pa mu gospodinja odgovori z ledenim glasom: »Ta jezik govoriš med nami samo ti.«

Ko so mi povedali to epizodo, se nisem mogel otresti globkega občutka pomenjanja od tega imenitnega, bogatega, razvajenega Trsta, ki se tako strastno zapira v jeho svoje samote, da se bo prej ali slej zaradi pomanjka

Sirija zahteva umik falangistov iz Zahla

BEJRUT — O bodočnosti Libanona bo odločala usoda Zahla, mesteca v rodovitni dolini Bekaa na poti iz Bejruta v Damask, ki ga hoteli Sirci iztrgati desničarski falangi Beshira Gemayela. Po desetdnevni obkolitvi, hude mu topniškemu obstreljevanju, ki je ponehalo le v zadnjih treh dneh »primirja« v Zahlu mrlično iščejo politično rešitev. V mestu sta bila včeraj kar dva sestanka, ki so se jih udeležila poleg grškokatoliškega škofa, župana, prefekta, maronitskih velja-

kov in falangističnih voditeljev tudi častniki za veze libanonske redne vojske. Rezultati pogajanj niso znani. Sirci vztrajajo pri umiku desničarske falange iz mesta, njihove mirovne sile pa so včeraj zasedle tudi strateško pomembne vzpetine ob mestu. Medtem se je raznim pozivom o umiku vsi »tujci« iz Libanona včeraj pridružil tudi evropski parlament.

Na sliki (telefoto AP): ruševine po napadu artilerije

PO 14-URNI RAZPRAVI POLNA ZAUPNICA VLADI GEN. JARUZELSKEGA

Poljski sejm zahteva zakonske ukrepe za krepitev decentralizacije v državi

Weinberger trdi, da se sovjetske oborožene sile še niso umaknile iz Poljske

VARŠAVA — Poljski sejm parlament je potrdil svoje polno zaupanje predsedniku vlade gen. Jaruzelskemu ter vladi LR Poljske. Zasedanje sejma se je končalo predvčeršnjim točno opolnoči, po 14-urni razpravi. Poslanci so sprejeli program delovanja vlade v nadaljnjem bližnjem razdobju. V sklepih, ki je bil sprejet in ki obsega 9 točk, sejm meni, da je nujno evdraziti se od stavk in groženj stavk v naslednjih dveh mesecih. Mneni nadalje, da je nujno zagotoviti pogoje za normalno delovanje velikih sistemov kot so prevozi in železnica, sistem zveze, energizacija in mreža plinovodov ter naftovodov, kakor tudi industrija, ki dela za potrebe

obrambe in njene zaveznike obveze.

Sejm pa tudi meni, da je nujno, da oblasti in družbene ter sindikalne organizacije spoštujejo zakonitost ter se vzdržijo uporabe vseh sredstev pritiska, ki nasprotujejo zakonu.

S tem sklepom se vlada obvezuje, da se v teku tega meseca posreduje parlamentu poročilo o položaju v gospodarstvu ter o programu stabilizacije gospodarstva. Prav tako naj posreduje tudi predloge, ki zadevajo načela in izvajanje gospodarske reforme.

Parlament je poudaril pomen sindikalnega gibanja za državo kot »zastopnika in branilca interesov ter pravic delovnih množic« ter je izrazil prepričanje, da se bo v sindikalnem gibanju in med njegovimi aktivisti krepila struja razuma in odgovornosti, da bi se v domoljubnem duhu okrepile dejavnosti, ki bi pomagale izvečti državo iz krize. Sejm je še zahteval, naj vlada hitro uresniči zakonodajne pobude, ki naj bi pripeljele k uresničenju institucionalnih okvirov za nadaljnjo razširitev, v skladu z ustavo, sodelovanja ljudi pri upravljanju države in gospodarstva ter pri samopravnem vodstvu razvoja raznih področij življenja.

Izražajoč priznanje vsem silam razuma in odgovornosti, ki preprečujejo napetost ter gradijo poti sporazumevanja (kjer je — kot pravi sejm — odigrala pomembno vlogo katoliška cerkev) je parlament pozval vse Poljake, naj se aktivno vključijo v delo za obnovu Poljske.

Debatu v parlamentu je posredovala poljska televizija. Na njej je sodelovalo nekaj desetih poslancev.

Gen. Jaruzelskega je podprla večina poslancev, le štiri so se vzdržali.

Sindikati »Solidarnost« je precej ostro reagiral na zaključke sejma. Zdi pa se, da se sindikalno nasprotovanje tiče bolj oblike, ki jo vlada izbrala, da bi uveljavila svoje zahteve, se pravi poziva na parlament. Ze v prejšnjih dneh se je minister Rakowski srečal v Gdansk u predsed-

POMEMBNA SLOVESNOST V DVORANI VIDEVSKEGA ZAVODA MALIGNANI

Odlikovanja 235 italijanskim partizanom za delovanje v enotah NOV Jugoslavije

Ambasador SFRJ v Rimu Marko Kosin jih je izročil bivšim partizanom, Italijanom, Slovincem in Furlanom iz videmske pokrajine - Poudarek na utrjevanju prijateljstva med državama in narodi obeh držav

VIDEM — Ambasador SFRJ Jugoslavije v Italiji Marko Kosin je včeraj na pomembni slovesnosti izročil 235 odlikovanj prav tolikim bivšim partizanom iz videmske pokrajine, Italijanom, Slovincem in Furlanom, za njihovo dejavnost v okviru enot narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije v boju proti nacifašizmu. To je bila prva od več podobnih slovesnosti na pokrajinski ravni, na kateri bodo izročili 1442 odlikovanj, ki jih je podelilo predsedstvo SFRJ 8. decembra 1980 s predhodnim soglasjem italijanske vlade. Ta odlikovanja so bila podeljena za skupni zmagi nad nacizmom in fašizmom v okviru narodnoosvobodilne boja narodov in narodnosti Jugoslavije, kot je na včerajšnji slovesnosti poudaril ambasador Kosin.

Slovesnost, ki je bila v prostorih zavoda Malignani, je odprl generalni konzul SFRJ v Trstu Stefan Cigoj, ki je poudaril simbolični pomen dejstva, da je prišlo do podelitve odlikovanj prav v tej dvorani, kjer sta se pred kratkim podelila videmski zavod in gorška elektrotehniška šola. Cigoj je tudi prebral pozdravni brzojavki

Jugoslavije Tone Turnher, predsednik predsedstva SFRJ Milorad Erceg, predstavnik IS SR Slovenije Boris Čizmek in član republiškega odbora ZZZ NOV Slovenije Bogo Gorjan, ter predstavništva Zvezve borcev tolminske in novogoriške občine.

Šečil je pozdravni nagovor videmskega župana Candolinija, ki je uvodoma poudaril pomen dejstva, da živimo ob eni najbolj odprtih mej v Evropi ter to dejstvo povezuje z ugodnim zgodovinskim razvojem h kateremu so pripomogli prebivalci z obeh strani meje. Zaustavil se je pri temni preteklosti fašističnega obdobja, pri raznarodovalni in represivni politiki »do vaših ljudi v teh krajih« in je poudaril, da se je prebivalstvo podredilo fašizmu, ni pa soglašalo z diktaturo. Od tod odločitev, da se številni italijanski vojski po padcu fašizma priključijo jugoslovanskim partizanskim enotam.

Po pozdravu predstavnika videmske pokrajine Sbelza je spregovoril ambasador SFRJ v Italiji Marko Kosin, ki je uvodoma poudaril, da je do letos predsedstvo SFRJ z enakomernostjo dodelilo 6.326 odlikovanj tujim državljanom, med njimi so 380 odlikovani dobili italijanski državljanji.

Ambasador Marko Kosin je tako nadaljeval:

»Velike so zasluge italijanskih borcev in oficirjev v boju proti Hitlerjevi soldateski in kolaboracionistom. Proti skupnemu sovražniku se je v sestavi enot narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije borilo samo ob rami z jugoslovanskimi tovariši kakšnih 60.000 italijanskih državljanov. Predsednik Tito je rekel da se bi zelo dobro borci in da se v boju proti sovražnikom niste razlikovali od Jugoslovancev. Okoli 20.000 italijanskih državljanov je dalo svoja življenja za našo svobodo. Dva med njimi sta proglašena za narodna heroja Jugoslavije. 21 bojnih zastav italijanskih enot, ki so se borile v sestavi NOVJ je lani izkazalo poslednjo čast svoje partizanskega vrhovnega komandanta, maršala Jugoslavije Josipu Brozu Titu.

Maršal Tito je posvečal posebno pozornost enotam drugih narodov, ki so se borile v sklopu NOVJ. Vodo vodstvo narodnoosvobodilne boja je že aprila 1942 na posvetovanju v Foči sprejelo stališče, da je v NOVJ vključiti vse demokratične sile, ne glede na ideološko, razredno, versko in narodnostno pripadnost oziroma državljanstvo.

Epopeja italijanskih partizanskih brigad in divizij v času narodnoosvobodilne vojne jugoslovanskih narodov je slavna: borile so se od Črne gore, Sandžaka, Beograda, Srema, Zagreba pa vse do krajev kjer danes poteka jugoslovansko - italijanska meja in se izkazale v mnogih strateško pomembnih operacijah. Mnogi italijanski državljani italijanske in slovenske narodnosti so se kot posamezniki junaško bojevali v rednih enotah NOVJ — npr. v mornarici, med minirski, topničarji, kot sanitari. Mnogi so se v našem boju izkazali kot ilegalci v sovražnikovem zaledju, organizatorji borbe, aktivisti, saboterji.

Ob koncu svojega nagovora je jugoslovanski ambasador poudaril, da je pravo zadoščanje za nas vse pravzaprav dejstvo, da danes živimo v miru, da med državama in med narodi teh držav obstoji iskreno prijateljstvo in razumevanje, da je skupna meja najbolj mirna in najbolj odprta na svetu, da je ta kos zemeljske krogle primer stabilnih in dobrih odnosov. »Vi, tovariši, ste bili pionirji, ustvarjalci teh dobrih odnosov, vam predvsem vam gre zahvala, da danes živimo kot dobri sosedje, saj ste vi z vašo krvjo kovali to globoko razumevanje, ki odlikuje sedanje odnose med SFRJ Jugoslavijo in republiko Italijo. Odlikovanja so samo izraz visokega priznanja in spoštovanja naših narodov do vas in vašega deleža za našo osvoboditev, ki ga ne bomo nikoli pozabili, ki ga ne bomo nikoli pozabili, ki ga ne bomo nikoli pozabili.«

Predsednik VZPI - ANPI videmske pokrajine Federico Vincenzi je nato zahvalil za ta pomembna odlikovanja Italijance, ki so bili včasih Italijanci, ki so bili včasih Italijanci, ki so bili včasih Italijanci.

PORDENON — Včeraj so podpisali osnutek sporazuma med upravno družbo »Zanussi« in sindikatom kovinarjev.

zrelosti sindikatov in razsodnega delovanja oblasti.

Tako ameriški obrambni minister Weinberger kot razni drugi visoki ameriški funkcionarji trdijo, da ne obstaja noben dokaz, da je Sovjetska zveza umaknila svoje čete iz Poljske po zaključku vojaških vaj varšavskega pakta.

ISLAMABAD — Častniku afganistanske vojske, poročniku Mohamedu Nazaru je uspelo s svojim tankom sovjetske izdelave »T-54«, da se je zatekel v Pakistan, kjer je zaprosil za politično zatočišče. Vest je sporočil pakistansko znanje ministrstvo.

DVODNEVNI SEMINAR V MILANU

Razprava o manjšinah na dokaj nizki ravni

Zanimiva sta bila le posega Andreja Bratua in Tirolca Alexandra Langerja

MILAN — Na pobudo kulturnega združenja CIELEN se je včeraj v Milanu začel dvodnevni seminar o zaščiti jezikov in kulturnih narodnostnih in jezikovnih skupnosti. Namen prireditelj, in pokrovitelj — milanske občine — je bil omogočiti tesnejše stike in izmenjavo izkušenj med narodnostnimi skupnostmi v bolj učinkoviti in koordinirani boju za njihove pravice. Toda, če naj dan sodimo po zori, lahko rečemo, da milanski srečanje ne obeta veliko. Namesto stvarnega prikaza položaja narodnostnih skupnosti, soočanja stališč in predlogov, je vsaj včerajšnja razprava zavozila na stranski tir nestvarnega prekanja o tem, kaj je narodnostna skupnost in zakaj na primer nekateri priznavajo status naroda Furlanom in Sardin-

cem, ne pa Venetom, Apulcem, Lombardijem in Piemontem; zakaj sta furlanščina in sardinščina jezik, lombardska in piemontska govornica pa le narečji. Med diskutirani je nekdo, ki je zahteval za piemontsko govornico status jezika, češ, da so jo uradno uporabljal na savojškem dvoru, in isti sapi kratki Occitanem status narodnosti in njihovi govornici dostojanstvo jezika, češ, če bi ga morali učiti v šoli, katerega, od dialektov vaših dolin bi izbrali kot osnovo?

Edina resna nota, če izvzamemo uvodno poročilo padovanskega docenta Domenica Candolinija (tudi to pa, resnici na ljubo, ni bilo na najvišji ravni) sta bila posega predsednika Slovenske skupnosti Bratua, ki je dal jedrnat prikaz položaja Slovencev v Italiji, in južnotirolca Langerja, ki je utemeljil zakaj gibanje Neue Linke zavrača popis z vprašanjem o nacionalnosti kot ga zasnovali za Gornje Poadiže.

VOJIMIR TAVČAR

Danes vzlet »Columbie«?

CAPE CANAVARAL — Ameriška vesoljska ustanova NASA je včeraj potrdila napoved, da bo do vesoljski trajekt »Columbus« izstrelili v tirnico okoli Zemlje danes ob 7. uri po krajevnem času (v Italiji bo takrat 14. ura). Tehniki so medtem odpravili napake, ki so v petek onemogočile izstrelitev, saj so bile malenkostne, kompiuterji niso bili med saboj pravilno uravnani, kar je dajalo vtis hujših napak.

JOŽE PIRJEVEC

Z VČERAŠNJEGA OBČNEGA ZBORA DELNIČARJEV

V lanskem letu nov občuten razmah delovanja Tržaške kreditne banke

Čisti dobiček presedel pol milijarde lir - Uresničiti velike zamisli, začrtane v osimskih sporazumih - Upravni svet in nadzorni odbor potrjena za nadaljnji triletni mandat

Predsedstvo občnega zbora TKB

Včeraj dopoldne so se v Gregorčičevi dvorani zbrali na rednem letnem občnem zboru delničarji Tržaške kreditne banke. Iz poročila predsednika upravnega sveta Libera Polojca, ki je v pozdravni nagovoru med drugim prebral pozdravni brzojavki ljubljanske banke - Zdržene banke in Udrženega beogradske banke, je razvidno, da je bil lani promet denarnega zavoda - brez razvidnosti računov - lani dosegel 48,8 milijarde lir (leta 1979 je znašal 33,6 milijarde) in da se je poslovno leto zaključilo z dobičkom 504,8 milijona lir. Banka je lani v občutni meri razvila svoje dejavnosti na vseh področjih in se zlasti kar zadeva poslovanje s tujino, le menjalnica izkazuje zaradi manjšega dotoka jugoslovanskih kupcev manjši promet s tujimi valutami. Dobiček pa je bil kljub temu za 132 milijonov ali za 35% večji od predlanskega, saj je povečan prihodek z drugih resorjev daleč kompenziral zmanjšani promet menjalnice. Tako so redne naloge navrgle 85,4% več kakor v letu 1979, in to v prvi vrsti zaradi ugodnega porasta hipotekarnih posojil in še v večji meri zaradi obsežnejšega koriščenja sredstev in kreditov na tekočih računih. Občutno se je povečala tudi vrednost aktivnih obresti, in sicer zaradi že omenjenega živahnega koriščenja kreditov, pa tudi zaradi spremenjenih obrestnih mer, ki so v začetku leta nihale med 17,50 in 18%, decembra pa so dosegle 21-22%. Znatno dohodek so ustvarile tudi provizije in razne komisije, medtem ko se je naspornost rentna vrednotnina spremenila le v manjši meri.

Po drugi strani pa so se vzporedno zvišali tudi stroški. Pasivne obresti - gre za obresti, ki jih banka priznava varčevalcem - so v primeru z letom 1979 narasle za 888 milijonov ali za 44,8%, in sicer tako zaradi porasta ustreznih vlog, kakor tudi zaradi povišanih obrestnih mer. Prav tako so narasli stroški za osebe, in sicer za 31%, na kar so vplivale tudi nove nastavitve (pri TKB je danes zaposlenih 38 ljudi) ter stroški za davke in take - (+75,4%), ki so se v letu 1980 povzpeli na 193 milijonov lir.

Masa zaupanih denarnih sredstev, ki je konec 1979. leta znašala 21 milijard, se je lani povečala na 27,6 milijard lir. Če upoštevamo vrednost opravljenih rednih nalog: 45% v lianosti in 55% v denarju, je znašal lani indeks vlog/naloge 45%, medtem ko je bil v prejšnjem letu za štiri točke višji (49%). Predvidno in preudarno v poslovanju banke se kaže tudi v obsegu raznih rezervnih skladov, katerih skupna vrednost je konec lanskega leta dosegla milijardo 96 milijonov lir.

Vzpon TKB se torej nadaljuje, je poudaril predsednik v svojem poročilu, in to kljub poslabšanemu gospodarskim razmeram v svetu, in Italiji in še posebej na Tržaškem. Kar zadeva tujakinske gospodarske trende, je govoril poudaril, da je za Trst nujno, da se kljub nasprotovanju najzadnjih mešanskih krogov, uresničijo velike zamisli, ki so bile začrtane v osimskih sporazumih. Trst lahko zadnja le s pomočjo svojega širokega zaledja, kateremu bi nedvomno lahko nudil vse potrebne storitve. Pristop Grčije k Evropski gospodarski skupnosti in posebni preferenčni dogovori med slednjim in Jugoslavijo nudijo našemu mestu nove perspektive vključevanja in razvoja. Te ugodnosti je treba izkoristiti, kar bo v nedvomno korist Trsta in vseh tujakinskih gospodarskih dejavnosti, je še dejal predsednik.

Glede nadaljnjega razvoja delovanja banke, je predsednik omenil, da si je TKB v zadnjem letu zagotovila nekaj novih dodatnih prostorov in da si bo sedaj prizadevala, da bi dobila dovoljenje za odprtje novih okenc v Trstu in v delzi (v Bazovici, pri Domju, pri Sv. Jakobu, v Cedadu in Trbižu).

Po poročilih (poročilo nadzornega odbora je podal predsednik S. Mesesnel) so pristojni soglasno sprejeli bilanco, ki jo je podrobneje razčlenil ravatelj zavoda dr. S. Simonci, in sklep o odvodu dobička v redne in izredne rezervne sklade, ter potrdil upravni svet in nadzorni odbor v dosedanjih sestavih za nadaljnje triletno mandatno dobo. Sledila je razprava, med katero so se izoblikovale razne nove pobude, ki bodo predmet nadaljnjih poglavitnih in med katerimi se nekatere nanašajo tudi na skorajšnje povečanje družbene glavnice. (ef)

Sestanek na občini o problemih žensk

V občinski palači so se včeraj sestale izvoljene predstavnice vseh političnih sil v raznih svetih tržaške pokrajine, da bi pregledale, kakšen je današnji položaj ženske v našem mestu. Uvodno poročilo je imela občinska odbornica Pia Frausin, nakar je posl. Gruber Bencova predlagala ustanovitev tržaške pokrajinske komisije za ženske probleme. V konzultaciji naj bi bile zastopane vse upravitelje v izvoljenih svetih in predstavnice raznih kategorij delovnega sveta ter gospodinj, lotile pa naj bi se vseh problemov žensk v duhu resničnosti, ki jo je o ženskih problemih pred kratkim sprejel Evropski parlament.

OBJAVLJENI IZIDI VOLITEV

Ogromna večina za vrnitev Delavskih zadrug članom

Za ustrezno spremembo statuta je glasovalo 10.022 zadrugnikov - Izvoljeni člani upravnega sveta in nadzornega odbora

Pregled glasovnic, s katerimi so se člani Delavskih zadrug izrekli za nov statut in za obnovo vodilnih organov zadrugne organizacije, se je včeraj zaključil. Skrutinatorji so ugotovili, da je od 16.502 upravičenih prešlo na dom glasovnice 14.911 članov. Izpolnjeno glasovnico je po pošti vrnilo 10.433 članov, se pravi 70 odst. vseh upravičenih, ki so prejeli na dom ustrezno dokumentacijo.

Za spremembo statuta se je izreklo 10.022 zadrugnikov, proti 258, belih glasovnic je bilo 124, neveljavnih pa 29. Kar zadeva obnovo vodilnih organov, so bili za svetovalec, predstavnik članov, izvoljeni Antonio Baldini, Renato Ban, Lino Crevatin, Saverio Giacchetti, Olinto Parma, Ruggero Rovatti in Libera Sorini; za člane nadzornega odbora pa so bili izvoljeni Giuseppe Enzmann, Giulio Marchesini in Tarcisio Pines (nadomestni). V vodstvo Delavskih zadrug bodo sedaj po statutu imenovali se predstavniki tržaške občine, tržaške pokrajine, deželne uprave in denarnega zavoda Banca Nazionale del Lavoro. Novo izvoljeni upravni svet bo na prvi seji izvolil iz svoje srede predsednika.

Javna skupščina KPI o boju proti inflaciji

Jutri ob 18. uri bo v Ul. Madonni na 19 na pobudo KPI javna skupščina, na kateri bodo govorili o vprašanju zaščite premoženja in boja proti inflaciji. Poročilo bo imel član tajništva KPI Ugo Poli, zaključke razprave pa bo povelj član komisije za delo pri vseljenem vodstvu KPI posl. Giovanni Migliorini.

ZA REŠEVANJE HUDEGA PROBLEMA NEDELJSKIH IZLETNIKOV NA KRASU

Poziv Kmečke zveze: potrebni sta predvsem krepitev nadzorstva in široka vzgojna akcija

Glavni svet KZ sklenil poseči pri pristojnih oblasteh

Glavni svet Kmečke zveze je bil na svoji zadnji seji na izrecno zahtevo svojih članov ponovno prisiljen razpravljati o hudem problemu nedeljskih izletnikov, ki povzročajo zlasti v zadnjem času krajsemu kmetijstvu veliko škodo in ugotovili, da kljub dolgotrajnim prizadevanjem domačih kmetov in njihove strokovne organizacije pa tudi drugih ustanov in posameznikov, da bi se s primernimi strukturami rešil problem rekreacije meščanov na zelenih površinah, ostaja meščanu še ena možnost, da se neizide sivega zraka, ta, da se poda na nedeljski izlet na Kras, kjer pa največkrat zaide na zasebne parcele. Ne da bi v vsakem primeru dovolj spoštljivo ravnal z zemljiščem, ki mu služi za rekreacijo. Tako se dogaja, da morajo naši kmetje in nedeljni in prazniški paziti na nedeljske izletnike, nato pa največkrat ugotovljati škodo, ki so jo po njihovi strani prizadeli predvsem na travniških površinah, ki naj rade postanejo igrišča, prostori za piknike, parkirišča in podobno, kar seveda ne ostaja brez posledic za kmetijsko proizvodnjo, pa tudi za ekološko lice našega Krasa.

Dejstvo, da nedeljski izletniki zahajajo na zasebne parcele, povzroča posebno veliko težav živinorejcem, ki parcele uporabljajo za pašo. Ne glede na škodo, ki jo lahko živini povzročijo ostanki nedeljskih malic (konzervne škatle, stekleni predmeti, polnilniste vrečke in drugi odpadki), ostaja tudi problem oviranja same pašne, saj motorna kolesa splošno živino na poljskih poteh. Skozi vrzeli, ki jih izletniki večkrat opozabljajo za seboj zapreti, pa lahko živina brez nadzorstva uide na poti in ceste in postane nevarna za ljudi in promet. V primeru nezgode bi seveda odgovornost padla na kmeta živinorejca, ne pa na izletnika, ki jo je dejansko povzročil.

Odborniki Kmečke zveze so se enkrat potrdili svoje stališče, da je tudi to dejstvo poleg vseh drugih faktorjev pripomoglo k opuščanju živinoreje.

Danes se dogaja absurd, da se izletniki ne poslužujejo tistih parcel, ki so iz takih ali drugačnih razlogov opuščen, ampak se masovno zgrinjajo prav na tista zemljišča, ki so najbolj intenzivno obdelana. Čeprav so v zvezi s temi

problemi bile že izvedene nekatere akcije predvsem javnih uprav, je glavni svet Kmečke zveze žal še enkrat ugotovil, da se položaj s tem ni bistveno izboljšal. Zato je nujno potrebno, da se k reševanju tega problema pristopi bolj sistematično in ubere vse možne pozitivne poti. Pristojne oblasti morajo okrepiti nadzorstvo nad kmetijskimi zemljišči zlasti ob nedeljih in praznikih, ko bi morali poljski čuvaji nadzorovati ozemlje in primerno ukrepati proti kršenju lastnine in povzročanju škod. Po drugi strani pa je potrebna široka vzgojna akcija, ki naj zajame čim širše sloje prebivalstva, od šolske mladine, katero bi morala šola usmerjati k spoštovanju narave ter lastnine in dela kmeta, ki to na

V OKVIRU VSEDRŽAVNE STAVKE

Jutri enourna stavka na slovenskih šolah

Odbor tržaške sekcije Sindikata slovenske šole je na izredni seji dne 10. 4. 1981 obravnaval vprašanje udeležbe pri vsedržavni stavki slovskega osebja in drugih javnih uslužbenecov dne 13. aprila 1981.

Odbor je ugotovil:

- da je zastopnik vlade ponudil federaciji konfederalnih sindikatov dve možni rešitvi zamrznitve delovne pogodbe, in sicer:
 - a) odložitve termina, od katerega naj bi prejemale dohodke v skladu z delovno pogodbo od 1. 1. 1981 na 1. 7. 1981, kar pomeni odpovedati se petim mesecem poviškov,
 - b) ohranitve termina, od katerega naj bi prejemale dohodke v skladu z delovno pogodbo od 1. 1. 1981, vendar z začetkom izplačevanja poviškov od 1. 1. 1982, kar pomeni prejeti za 11 mesecev od inflacije razvednotene poviške;
- da je vodstvo federacije konfederalnih sindikatov odgovorilo na gornjo ponudbo s sledečimi zahtevami:
 - a) takojšnje izvajanje vseh že podpisanih delovnih pogodb s spoštovanjem terminov in vsebine,
 - b) takojšnje izvajanje okvirnega zakona,
 - c) izboljšanje uporabe javnih sredstev s tem, da se razpoložljiva sredstva uporabijo za točno določene namene, namesto da se pavšalno zmanjšajo vsi stroški (to bi na šolskem področju pomenilo integralno izvajanje delovne pogodbe glede razvoja otroških vrtcev, celodnevni šol, šolskih gradenj itd.).

Upoštevajoč gornjo škodo, ki bi jo šolskemu osebju povzročilo sprejetje vladnih ponudb in dejstvo, da samo celovito izvajanje delovne pogodbe omogoča realizacijo zahteve slovskega sindikata CGIL, da se na področjih, kjer živijo nezaščiteni manjšine, med katere spadajo tudi Slovenci v videmski pokrajini, zagotovi in otroških vrtcih zaposlitev vzgojiteljic, ki obvladajo in uporabljajo jezik otrok, je odbor tržaške sekcije Sindikata slovenske šole sklenil, da osvoji zahteve federacije konfederalnih sindikatov, in še posebej zahtevo slovskega sindikata CGIL glede vzgojiteljic v otroških vrtcih, ter oklical za ponedeljek, 13. aprila 1981, stavko vsega slovskega osebja.

— za otroške vrtce zadnjo uro vsake izmene vzgojiteljic, — za osnovne šole zadnjo uro pouka, — za srednje šole zadnjo uro pouka v vsakem razredu.

Profesorji, ki nimajo pouka zadnjo uro, naj prijavijo tajništvo šole udeležbo pri stavki.

Finančna pomoč za živinorejce

Deželni odbor je že dni odobrila letne delovne načrte in ustrežne proračune organizacij, ki se v naši deželi ukvarjajo z razvojem živinoreje. Na razpolago so sredstva, ki sta jih v ta namen nakazali država in deželna uprava, in sicer v skupni vrednosti 1 milijarde 733 milijonov lir. Od tega bodo prejeli gorjsko združenje rejcev 351,5 milijona, tržaško združenje rejcev 99,7 milijona, gorjski čebelarji konzorcij 13,5 milijona in tržaški čebelarji konzorcij 2,7 milijona lir.

Glavni svet Kmečke zveze je za to sklenil, da v zvezi s tem poseči pri pristojnih oblasteh, da bi končno prišlo do skupne akcije za rešitev tega že dolgo let aktualnega problema. Govorilo se je tudi o novem deželnem zakonu, ki preprečuje kroženje motornih sredstev (razen kmetijskih in službenih) po kmetijskih površinah ter po poljskih poteh ter o nujnosti, da se sestavijo posebni občinski pravilniki, ki bi urejali promet po poljskih poteh in določili norme za ohranitev naravnih in kulturnih značilnosti ter gospodarskih dejavnosti Krasa.

Pred skorajšnjo otvoritvijo telovadnice v Repnu

Ponedeljkovo zasedanje repenjskega občinskega sveta je bilo skrajno v celoti posvečeno ratifikaciji upravnih aktov, ki zadevajo redno občinsko poslovanje. Na začetku pa je župan dr. Pavel Colja poročal o raznih javnih delih. Telovadnica - socialni center v Repnu je že skoraj dokončana, saj so v teku še zadnja manjša dela in najkasneje v roku dveh mesecev bo ta struktura nared, kar bo nedvomno velika pridobitev za krajno športno, kulturno in splošno družbeno izživiljanje. Stekel je tudi postopek za postavitve razsvetljave na nogometnem igrišču in v teh dneh bodo oddali dela specializirane podjetje.

Vse komponente občinskega sveta so obiskale in ogledale protestne akcije skupščine tržaškega odbora, da bi odlagali strupeni pepel v Trebčah. Že za časa odlaganja odpadkov na trebčensko smetišče so bili tudi prebivalci Fernetičev povzročili negativnim učinkom takega početja.

Po veliki noči nov vozni red na progi 41

Uprava občine Dolina se je v preteklih dneh sestala s tehnično konzorcijalno prevoznega podjetja in posredovalne predloge, ki so izšli iz javne razprave v Borštu o problemih javnih prevozov. Predstavniki konzorcijalno prevoznega podjetja so zagotovili upravi, da bodo uresničili vse tehnično izvedljive predloge in želje. Na sestanku so izdelali tudi nov vozni red proge 41, ki bo sicer poskusnega značaja in ki bo stopil v veljavo verjetno po veliki noči. Novi urnik predvideva odhode iz Trsta - Trg Libertà ob 7.05, 7.45, 8.30, 10.30, 11.30, 12.15, 12.45, 13.50, 14.45, 18.15, 19.45 in 21.10, iz Doline pa ob 6.20, 6.55, 7.45, 8.30, 9.15, 10.45, 12.05, 13.00, 13.45, 14.30, 15.25, 19.00 in 20.30.

KPI za spremembo zakona o odpravninah

KPI je sprožila široko ljudsko posvetovanje za predstavitev zakonskega osnutka za spremembo določil iz leta 1977 o odpravninah. Tu di v našem mestu se vrstijo skupščine, na katerih razpravljajo o ciljih in vsebini komunistične politike. Na eni teh skupščin je član tajništva federacije Ugo Poli poudaril, da so z zamrznitvijo odpravnin doklade prizadeli delavci, ker jim niso v zameno zagotovili bolj učinkovitih storitev, niti ne večjih naložb za zaposlovanje, medtem ko je skokovita inflacija močno okrnila vrednost zamrznjenih od-

KPI: Treba je najti dokončno rešitev za odlaganje pepela

KPI sklicuje za jutri, ob 20. uri v Ljudskem domu na Stari istrski cesti 66 javno zborovanje, posvečeno problemom onesnaževanja okolja v zvezi s kočljivim vprašanjem odlaganja pepela upepeljevalnika pri Sv. Pantalejmonu. Komunisti so ob tej priložnosti objavili letak, v katerem obtožujejo tržaško občinsko upravo, da je kriva za sedanje stanje, ker se ni pravočasno lotila problema. Sedanja rešitev, ko pepel odlagajo v neposredni bližini upepeljevalnika, mora biti začasnega značaja, ker prizadeva prav tisto področje, ki je zaradi prisotnosti upepeljevalnika najbolj onesnaženo. Treba je zato najti trajno in dokončno rešitev, pravi KPI, v kraju, ki bi bil daleč od obljudenih področij in bi dajal vsa jamstva, da ne pride do novega onesnaževanja.

JUTRI PRED KOPRSKIM SODIŠČEM

Proces po hitrem postopku zaradi dogodka pri Čamporah

Santeju Glavichu bodo sodili pod obtožbo ilegalnega prestopa meje - Nasprotna verzija njegove žene

V zvezi z nejasnim dogodom ob državni meji v Čamporah, o čemer smo na kratko poročali že v včerajšnji številki, ni nič novega. Dejstvo je, da je tridesetletni zidar Santo Gladich, ki stanuje s svojo družino v hiši le par metrov od državne meje, od srede ponoci v koprskih zaporih in čaka na proces, ki bo najbrž že jutri, ko pripominja italijanska tiskovna agencija AGI, sodnik ga bo po vsej verjetnosti po hitrem postopku obtožil nezakonitega prehoda meje, za kar predvideva jugoslovanski zakon okrog dvajset dni zapore.

Pri koprski milici so nam včeraj namreč potrdili, da so granicari prešli Gladicha na jugoslovanski strani, ker je bil brez dokumentov, so ga aretirali. Drugačnja pa je verzija Gladicheve žene, 31-letne Anite. Že v sredo ponoci je stekla do miljskih karabinerjev in jim povedala, da so moža »ugrabili« granicari. V podrobnostih naj bi stvar po njenem pripovedovanju tekla takole.

Okrog 23. ure v sredo ponoci sta se zakonca Gladich pripravljala k počitku, ko sta zaslišala glasove iz kosijskega na dvorišču. Gladich je bil s obelom sam hlače in nataknil copate, da bi pogledal kaj se dogaja. Takrat naj bi zagledal šest granicarjev, ki naj bi ga začeli pretepati, medtem ko naj bi dva granicarija stražila žensko s puskami. Nato naj bi vojak Gladicha odpeljali.

Anita Gladich se je nato podala v karabinjersko vojašnico in s seboj prinesla tudi granicarsko kapo, kar naj bi bil dokaz, da si vsega tega ni izmislila.

Včeraj smo se tudi mi pogovarjali z maršalom karabinerjev, ki vodi preiskavo in le-ta nam je pokazal omenjeno kapo ter povedal, da je Gladicheva včeraj zjutraj nesla možu v koprsko oblasti niso dovolile, da bi moža videla. Kaže, da se bosta zakonca lahko videla šele v torek, kot pripominja agencija AGI. Zadevo sedaj raziskuje tržaško državno pravdnštvo, sledi pa ji tudi italijanski konzul v Kopru. O

VČERAJ POPOLDAN SREČANJE V SESLIJANU

Razprava o problemih in načinu življenja mladine v devinsko - nabrežinski občini

Srečanje je priredila občina - Pozdrav župana Šerka

Včeraj popoldne je bilo na sedežu Avtonomne letovišarske ustanove v Sesljanu srečanje z debato o pogojih, v katerih dorasta, se vzgaja in izoblikuje mladina v devinsko-nabrežinski občini, ki ga je priredila občina Devin-Nabrežina. Ob prisotnosti srečanja je najprej pozdravil pristojni župan Albin Šerka, nakar je odbornik za zdravstvo P. Fonda prebral svoje uvodno poročilo. Poročila so podali tudi ravnatelja italijanske nižje srednje šole «C. de Marchesetti» M. Gruber, ravateljica nižje srednje šole «I. Gruden» I. Antonini, Norena Bogatec, občinski odbornik za kulturo in šport M. Voci, prof. M. Terčon, dr. M. B. De Beden, kapetan karabinerjev Perrone in arh. D. Valencič. Tema, ki jo so obravnavali na včerajšnjem srečanju, je brez dvoma zanimiva, a hkrati tudi zelo kompleksna, saj so problemi mladine tako raznoliki, da jih ni lahko uokviriti v neke splošne veljavne sheme. Na to je v svojem uvodnem poročilu opozoril tudi dr. Pavel Fonda, ki je analiziral nekatere psihološke elemente, ki označujejo otrokov razvoj do pubertete in med njo. Ko je govoril o analizi okoliščin, v katerih otrok živi, je opozoril na važnost, ki jo ima izvedrskiški ambiant, saj se otrok izoblikuje tudi v šoli in v prostem času. Te izkušnje so za otroka potrebne, bistvenega pomena je zanj seveda prosti čas, težiti pa je treba k temu, da najdejo mladi v prostem času organizirane oblike delovanja in zabave, kot so lahko kulturne, športne in druge dejavnosti, ki jih vodijo razna društva. V tem smislu morajo delovati tudi uprave, ki jim je pri srcu, kako se bo mladina razvijala.

Prebrani referati so dali važno mesto šoli, tako slovenski kot italijanski. Ravateljica italijanske srednje šole v Sesljanu Gruber je na primer ugotovila, da starši učencev šole «C. de Marchesetti» težijo k temu, da zaupajo profesorjem vzgojo mladih in vse premalo sodelujejo s šolo ter neradi prihajajo na sestanke zavodskih svetov in na pogovore s profesorji. Takšno slabo sodelovanje ima seveda tudi negativne posledice. Ravateljica srednje šole «I. Gruden» Antonini je poudarila, da se na šoli «I. Gruden» vrši številne dejavnosti, ki dopolnjujejo pouk, nato je govorila o uspešnih dijakih in o številu mladih maturantov, ki se vpišejo na višjo srednjo šolo. Norena Bogatec pa je podala podatke, ki jih je o malih maturantih slovenskih šol na Tržaškem izdelal v posebni anketi SLO RI, podatki, ki jih je govorica prebrala, so se seveda nanašali na stvarnost v devinsko-nabrežinski občini. Že v referatih, ki smo jih slišali o šolskih vprašanjih, smo zasledili razliko pri zavzetosti ljudi za organizirano delo in to v smislu, da Slovenci več sodelujejo s šolo (tu mislimo na starše) ter s kulturnimi in športnimi organizacijami, kar velja za mladino in starejše.

Viš sta nam podkrepila tudi referata odbornika za kulturo in šport M. Voccia in prof. Marinke Terčonove. Voci je najprej govoril o raznih italijanskih kulturnih in športnih društvih, ki vključujejo mladino. Zanimivo pa je, da je govornik poudaril, kako so nekatere obstoječe in funkcionalne strukture neuporabljene, ali vsaj slabo uporabljene, posebno velja to za otroški dom.

Prof. Marinka Terčon je nasprotno ugotavljala, da slovenska kultura in športna društva ne razpolagajo s primernimi prostori za svoje delo. Razlog, zakaj se slovenska mladina bolje udejstvuje v kulturnem in športnem življenju kot italijanska, pa gre iskati v drugi ugotovitvi prof. Terčonove, ki je prisotnim prikazala dolgotrajni boj Slovencev za ohranitev narodne in kulturne zavesti. V Nabrežini so delovala slovenska društva že v časih čitalnic, Slovenci so med prvo svetovno vojno, posebno pa med fašizmom, doživeli hude udarce, a so kljub temu znali ohraniti svoje kulturne in druge tradicije. Tudi danes, je dejala govorica, pomeni kulturno in športno delo Slovencev precej več od rekreacije, saj gre tu za ohranjanje in bogatenje narodne zavesti. Prof. Terčon je bila tudi kritična do pristojnih oblasti, češ da posvečajo vse premalo pozornosti slovenskim kulturnim in športnim društvom v občini ter seveda tudi mladini, ki lahko v društvih deluje.

Dr. De Bednova je spregovorila o vprašanju handikapirane mladine in o tem, kaj bi morali tudi v nabrežinski občini napraviti za telesno in duševno prizadete otroke. Govorila je tudi o ustanovitvi centra za poklicno vzgojo, ki naj bi bil namenjen handikapiranim. Kapetan Perrone je podal sliko mladinskega prestopništva, dejal je, da mladinskega kriminala v občini ni, potrebna pa je budnost, saj so nekateri znaki, ki kažejo na možnost raznih nevarnih pojavov. O urbanističnih aspektih občine in o njihovi povezavi z mladino (stanovanja, obrtnišvo kmetijstvo itd.) je govorila arh. D. Valencič.

Prošnje za povrnitev zdravniških honorarjev tudi preko patronatov

Nedavni sklep zdravnikov, da nameravajo pacienti plačevati splošne preglede, je povzročil zavarovalnem precejšnje težave. Najprej namreč morajo anticipirati denar, nato pa morajo v dolgih vrstah čakati na SAUB za predložitev prošnje za povrnitev stroškov kar preko patronatov, ki so dobili posebne obroke. Prošnje vloga tudi patronat Kmečke zveze In.Č., Ulica Cicerone 8/B.

Poročilo je sledila debata, v kateri so diskutirali ponovno izrazili nekatere potrebe, ki so jih nakazali te referenti, gre tu za slabo povzajo med posameznimi vasi in občini, za pomanjkanje struktur posebno glede na potrebe slovenskih društev in za strukturo, ki naj pomaga handikapirancem. (am)

Novo vodstvo krožka Che Guevara

V krožku za družbeno-politične vede Che Guevara so obnovili vodstvo, saj sta dosedajni predsednik Vidali in tajnica Laura Weiss pršla, da bi bila razrešena svojih funkcij. Nova predsednica krožka je prof. Cecilia Assanti, podpredsednik je Fabio Inwinkl, tajnik pa Ilvio Bidorini.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage sestre in tete

MIRE KOJANEC

se iskreno zahvaljujemo darovalcem cvetja ter vsem, ki so nam, katerikoli način počastili njen spomin in jo spremlili na zadnji poti.

Posebna zahvala g. župniku in dr. Posarelliju.

Zaljubljeni svojci

Nabrežina, 12. aprila 1981

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega ljubelega moža in očeta

QUIRINA CARLIJA

(Inča)

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam na katerikoli način pomagali v teh težkih trenutkih in počastili njegov spomin.

Družina Carl

Trebče, 12. aprila 1981

ZAHVALA

Ob izgubi našega draga

ANGELA ŽERJALA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti, darovalcem vencev, cvetja in v dobrodelne namene ter vsem, ki so na kakršnekoli način počastili njegov spomin.

Posebna zahvala g. Jakominu in govornikom za lepe in iskrene besede.

SVOJCI

Škedenj, 12. aprila 1981

ZAHVALA

Ob izgubi našega draga

MIRA SANCINA

se iskreno zahvaljujemo Zvezi borcev - Boljuncem, pevskemu zboru «F. Prešeren», vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti in na kakršnekoli način počastili njegov spomin.

SVOJCI

Boljuncem, Maribor, Portorož, Koper, Kozina, 12. aprila 1981

ZAHVALA

Ob 1. obletnici smrti draga

MIRA MAVERJA

se ga z žalostjo spominjajo

žena Karmela in svojci

V ORGANIZACIJI TURISTIČNE USTANOVE IN OBČINE

V DOLINI KORNA V GORICI
ODPRILI CVETLIČNO RAZSTAVO

Z ureditvijo gredic šolskih otrok hočejo navajati mlado generacijo k spoštovanju in varstvu narave

V dolini Korna so včeraj odprli cvetlično razstavo, ki bo trajala teden dni. Za okras bivalnih prostorov primerne cvetlice so razstavili v improvizirani topli gredi, okrasne grme in dreve pa so zasadili na prostem. Poleg podjetij iz Goriške in iz Veneta, ki so predstavili bogat izbor svojega blaga, so na razstavi sodelovali tudi otroci osnovnih šol. Tjaki so prinesli svoje risbe (pri tej pobudi so sodelovali tudi slovenski učenci), uredili pa so si tudi svoje gredice.

Na otvoritveni svečanosti so bili navzoči župan Scarano, deželni odbornik za turizem Bomben, predsednik trgovinske zbornice Lupieri, predsednik Goriške turistične zveze iz Nove Gorice Narcis Kocjančič.

Komisar avtonomne turistične ustanove Paolo Romano je v svojem otvoritvenem nagovoru dejal, da gre za prvo pobudo ustanove po njeni reorganizaciji pred pol drugim letom. Pohvalil je udeležbo otrok na tej manifestaciji, ker skoti takšne pobude državljanje že v mladih letih navaja k ljubezni in spoštovanju narave, kar je pogoj za ohranjanje čistega okolja.

Župan Scarano je pohvalil pobudo, ki se sklada s prizadevanji občinske uprave, da bi imelo mesto čimveč zelenja. Poleg zelenih in s cvetlicami zasajenih površin na Korzu in v mestnih parkih bo občinska uprava v kratkem skrb posvetila tudi okolici. Uredila bo parka v Podgori in ob športni hali. Tudi Scarano je pohvalil sodelujoč otroke. Njim je potrebno vcepiti ljubezen do narave, je rekel, da bodo doživeli novo kvaliteto življenja. Poudaril je potrebo, v bodoče gojimo večje spoštovanje do javnih parkovnih površin in do vsega skupnega dobrega. Izrecno se je za udeležbo zahvalil zastopstvu Nove Gorice, kjer prav tako — je rekel — veliko skrb posvečajo urejenju parkovnih površin.

Deželni odbornik za turizem Adriano Bomben je izrazil željo, da bi pobuda postala tradicionalna in imela dejelne razsežnosti. Po njegovih besedah je potrebno ponovno odkriti ljubezen do urejenega okolja in videti v cvetličnem okrasu poetično govorico v širokem pomenu besede.

V okviru cvetlične manifestacije bodo prireditelji temkovanje fotomatejev srednjih šol, ob sklenitvi pa bodo nagradili najboljšo izdelke. Pri izvedbi so pomembno nalogo opravili občinski vrtnarji. Pripravljeni so zemljo, soto, pesek in okolje uredili. Podjetja so prispevala samo rastline. Organizacijski del je prevzelo reklamno podjetje Viktor Celj.

Stališče SSS
o jutrišnji stavki
državnih uslužbencev

Sindikata slovenske šole, tajništvo Gorica je na svoji zadnji seji razpravljalo o splošni stavki državnih uslužbencev, ki jo je vsedržavna federacija CGIL, CISL, UIL oklicala za ponedeljek, 13. aprila. Sindikat slovenske šole obsodja zadržanje vlade do delovnih pogodb, do

V PETEK PONOČI PRI RONKAH
MLADO DEKLE UMRLO
V PROMETNI NESREČI

Žrtve je 20-letna Lucia Colini iz Gorice - Voznika, 35-letnega Luciana Cartellija, priprli

V prometni nesreči, ki se je pri petu v petek okrog polnoči v bližini letališča v Ronkah, je izgubila življenje 20-letna Lucia Colini iz Gorice. Kraška ulica 27. Peljala se je v roverju 2600, ki ga je upravljal 35-letni Luciano Cartellij iz Gorice. Drevored XX. septembra 20. v vozilu pa je bil tudi 30-letni Luciano Collenz iz Gorice. Dinamika hude nesreče se ni po vsej pojasnjenosti, menda pa je vzrok pripisati neprimerni hitrosti in nevarnemu prehitvanju. Cartellij, ki je menda s svojim vozilom vozil v smeri proti Benetkam, naj bi med prehitvanjem izgubil nadzorstvo nad vozilom, ki je najprej

delavskih vprašanj, obsodja neizpolnjevanje že podpisanih delovnih pogodb in izraža polno solidarnost z akcijo vsedržavnih sindikatov.

Sindikata slovenske šole pa prepričljivo svojim članom odločitev, ali v stavki sodelujejo ali ne. Sindikat slovenske šole bo namreč meseca maja proglasil stavko vseh naših šolnikov v zvezi z globalno zakonsko zaščito slovenske manjšine v Italiji in v zvezi tudi z upravičenimi zahtevami vseh šolnikov, slovenskih in italijanskih.

Taviani v Gorici

Goriški župan Scarano je včeraj sprejel nekdanjega ministra Emilia Tavianija, vsedržavnega predsednika borbevske organizacije «Volontari per la libertà». In ga seznanil s težavami, ki jih ima Gorica pri izvajanju svoje vloge odprtega, k meji potisnjene mesta.

Tudi ta obisk, kot vsi prejšnji obiski uglednih osebnosti v Gorici, sodi med prizadevanja prvega občana, da v okviru tradicionalnega strankarskega okvira odgovorne dejavnosti v Rimu opozori na težave, ki jih Gorica ne bo mogla rešiti brez širše nacionalne solidarnosti.

V ZVEZI S CESTO ST. 56
Kmalu izplačilo
odškodnine za razlastitve

Izgleda, da bodo lastniki zemljišč iz Štandrež — vseh je menda nekaj nad 50 — ki so jim zasegli zemljo za gradnjo odcepa državne ceste št. 56, v kratkem le prišli do odškodnine. V kolikor nam je znano, so nekateri, predvsem taki, ki so jim zasegli razmeroma majhne površine, menda že prejeli odškodnino. Ostaja pa nadalje odprto vprašanje čimprejnjega izplačila tudi ostalim upravičencem. To bi do skusa urediti s posredovanjem pri pristojnih organih v Rimu. Potrebno pa je, da se tisti, ki so bili prizadeti in ki so medtem že prejeli odškodnino, čimprej javijo pri predsedniku Kmečkega društva.

ZAHTEVA SCARANA V RIMU

PREHOD ŠTANDREŽ
V UPRAVO DRŽAVE

Občina Gorica, lastnik prehoda, nima denarja, da bi zagotovila njegovo upravljanje

Goriški župan dr. Antonio Scarano je osimski komisiji poročal o težavah finančnega značaja, ki jih bo imela občinska uprava z upravljanjem, predvidoma v mesecu maju letos odpirajočega mednarodnega mejnega prehoda Štandrež. Kakor smo svojčas že pisali, je ta ne le prehod nekega posevca izjemnega v kategoriji mejnih prehodov. Je edini italijanski mejni prehod, ki je last nekdanje občinske uprave. Vsi ostali so državna last. In MM PŠ bi bil spet tudi edini, ki za

Viljemu Zavadiavu, ki pripravlja ustrezno dokumentacijo za posredovanje v Rimu.

DANES V GRADIŠČU
Volitve članov
rajonskih svetov

V Gradišču bodo danes volili člane rajonskih svetov, ki bodo to dolžnost opravljali do leta 1985. Volitve so neuradnega značaja in bodo tudi potekale nekoliko neobičajno. Vsak občan, ki ima volilno pravico bo izbral med kandidati skupne liste ter oddal lahko največ tri preference. Podobne volitve so pred kratkim imeli v Krmini.

STROGA KAZEN ZA URADNIKA IZ TRŽIČA

Dve leti in pol zapora
zaradi poneverbe 50 milijonov

45-letni Mario Giollo si je denar začasno izposodil iz občinske blagajne v Trziču. Primanjkljaj so ugotovili 31. decembra lani, ko bi denar morali vložiti v banko

Pred goriškim okrožnim sodiščem je bila v petek popoldne kazenska obravnava proti 45-letnemu Mariu Giollu iz Trziča, UL 25. aprila 2, zaradi poneverbe 50.898.653 lir, ki jih je izmaknil iz blagajne tržaškega županstva v razdobju od oktobra do decembra lani. Giolla, ki je v priporu od 31. decembra ko so na županstvu ugotovili, da so sicer računali v uradu ekonomata točni, ni bilo pa denarja, bo moral osedeti še več kakor dve leti. Sodisce, ki je v celoti sprejelo zahtevo javnega tožilstva, ga je namreč obsodilo na dve leti in šest mesecev zapora, na plačilo denarne kazni v višini 500 tisoč lir ter na plačilo sodnih stroškov. Zavrnilo je nadalje prošnjo za izpustitev na začasno prostost,

ki sta jo vložila zagovornika, odvetnika Arno in D'Onofrio. Poleg tega v obdobju prestajanja kazni, Giolla ne bo smel opravljati javnih služb. Kako je do poneverbe, oziroma po neverbi prišlo? Giolla, ki je bil kot uradnik nameščen na tržaškem županstvu, je v zadnjem času opravljal dolžnosti v ekonomatu, kjer je sprejemal različna vplačila na račun občine. Omenjene zneske pa bi moral, dvakrat ali trikrat letno, z sedmimi obračuni, vložiti v podružnični tržaške hranilnice v Trziču, ki opravlja blagajniško službo za občino. Med enim in drugim vplačilom v banki pa so denar hranili v blagajni ekonomata. Giolla je menda proti koncu lanskega leta imel precej dolgov, ki jih z redno plačo ni

utegnil kriti, pa si je denar zato začasno izposodil iz občinske blagajne, z namenom, da ga vrne še pred zapadlostjo naslednjega vplačila. Zgodilo pa se je nekaj narobe. 31. decembra 'ani, ob zaključevanju računov so v podružnični tržaške hranilnice ugotovili, da so bili sicer točno predloženi obračuni, manjkalo pa je za nekaj nad 50 milijonov lir denarja. Občinska odbornika Demarhi in Saccavini sta skušala zadevo razčistiti in kmalu (še istega dne) ugotovila kam je denar izginil iz tudi zaporni nalog za Giolla. Ob koncu velja zabeležiti še dejstvo, da je obtoženeц še pred pravno vrnil izposojeni denar.

PO VESTEH O ZAPRTJU TOVARNE SIMO

Dopolnilna blagajna
tudi v «Laminati Lisert»

Trajala naj bi mesec dni za 77 delavcev - Med vzroki pomanjkanje jeklene pločevine, ki jo morajo uvažati in ki bi jo lahko proizvajali v zaprtem obratu Simo

Včeraj smo poročali, da bodo podjetje Simo v Trziču po vsej verjetnosti že v kratkem dokončno zaprli in delavce odslovili. Vse kaže pa, da je kriza v podjetjih kovinskih predelovalnih stroke nalezljiva. Skoraj istočasno se je namreč razširila vest o težavah v podjetju Laminati Lisert, ki ima sedež v neposredni bližini nekdanje Maraldijeve tovarne. Vodstvo podjetja je namreč včeraj zaprosilo za vpis v dopolnilno blagajno z nič urami 77 delavcev, kar pomeni več kakor tri četrtine zaposlenih. Dopolnilna blagajna naj bi trajala štiri tedne, pričela pa bi že v prihodnjih dneh.

Odločitev vodstva podjetja naj bi bila v zvezi s težavami in zamudami pri nabavi surovin (posebne jeklene pločevine). Podjetje se je namreč doslej redno oskrbovalo v tovarni v Veneti, ki spada v skupino Landini in ki je povezano z usodo podjetja Safau, kjer so, kakor znan, že pred nekaj tedni ustavili proizvodnjo. Tako mora Laminati Lisert zdaj posebno jekleno pločevino uvažati iz Vzhodne Nemčije.

Silvester Komel
razstavlja v Bonnu

Silvester Komel, letošnji Prešernov nagajenec, ki je pred kratkim razstavljal na pobudo ZSKD, v goriškem auditoriju in v tržaškem Kulturnem domu, je 6. aprila odprl osebno razstavo v Pressu klubu v Bonnu. Komelovo novejšo ustvarjalnost predstavlja 40 del v akrilno - oljni tehniki, ki so bila pred tem že razstavljena v Koelnu.

Razstavo je priredil Kulturno - informativni center SFRJ iz Koelna v sodelovanju z novinarskim klubom iz Bonna. Odprta bo do konca maja.

Ob zvokih harmonike, kot v starih časih, bo okrog 30 starih prijateljev in sorodcev iz NOB na pikniku na Oslavju danes praznovalo rojstni dan naslednjih v aprilu rojenih devetih slavljenecev:

Mimi Kerin, Ivanka Filipić, Nataša Peterin, Erika Pavlin, Danilo Peterin, Mirko Kralj, Milko Pavlin, Janko Čotič in Marica Kralj.

Se na mnoga leta!

v sodelovanju z

ZVEZO SLOVENSKE KULTURNE DRUŠTEV
in ZVEZO SLOVENSKE KATOLISKE PROSVETE

GLEDALIŠČE VERDI V GORICI
v sredo, 15. aprila, ob 20.30 — GORIŠKI ABONMA

DANIEL L. COBURN
PARTIJA REMIJA

tragikomedija v dveh dejanjih
Režija DUŠAN MLAKAR

Na predstavo bo udeležence s Krasa pripeljal avtobus, ki bo vozil po običajnem voznem redu. Do prevoza z avtobusom imajo pravico samo abonenti. Vsi, ki stopijo na avtobus morajo zato imeti s sabo abonmajske izkaznice.

Na predstavo bo udeležence s Krasa pripeljal avtobus, ki bo vozil po običajnem voznem redu. Do prevoza z avtobusom imajo pravico samo abonenti. Vsi, ki stopijo na avtobus morajo zato imeti s sabo abonmajske izkaznice.

V ZALOŽBI GORIŠKE HRANILNICE

RAZKOŠNA PUBLIKACIJA
O GORICI IN POSOČJU

Predstavili so jo v petek v Attemsovi palači
240 zares prekrasnih Assirellijevih slik

Prekrasno in zares razkošno publikacijo z naslovom «Gorizia e l'Isonzo» so predstavili v petek zvečer v Attemsovi palači številnemu povabljenemu občinstvu zastopniki gospodarstva, kulturnega in upravnega - političnega žirijev. Kijgo je izdala goriška hranilnica. V njej so zbrani spisi raznih preučevalcev goriškega in pokrajinskega življenja, koordinator je bil prof. Sergio Tavano. Spisi so sicer kratki, ker je hotel izdajatelj dati poudarka fotografijam, prekrasnim barvnim fotografijam, nekaj nad 200 slikam, ki jih je goriški fotograf Assirelli izbral med več kot 5000 diapozitivov.

Ing. Gelsirino Graziato, predsednik upravnega odbora goriške hranilnice, je uvodoma povedal, da so di ta publikacija v okviru pobud ob 150-letnici življenja goriške hranilnice. Dejal je, da je v tako dol-

gem času hranilnica bila vedno razšen faktor v ukajšnjem gospodarskem razvoju in da je tako tudi sedaj, ko je gosodarski položaj zelo delikaten.

K besedi se je oglašil tudi predsednik odbora odv. Antonio Comelli. Dotaknil se je predvsem gospodarskih vprašanj, ki tarejo našo deželo, povedal pa tudi da se morajo Goriska, v kateri so danes težave, razvijati skladno z drugimi predeli dežele. Moramo si prizadevati da ne bo razvoj enega področja šel na račun drugega, ne smemo razvijati samo krajev, ki jih je prizadel potres, marveč skladno vse deželno področje, tudi upoštevajoč določila osimskega sporazuma.

O knjigi pa je spregovoril njen koordinator prof. Tavano. Knjiga je dopolnilo že prej izdanih podobnih publikacij «Gorizia viva» in «l'immagine di Gorizia», ki sta izšli v začetku sedemdesetih let. Knjigo so pripravljali sedem let. Razni avtorji so se dotaknili posameznih območij in področij dejavnosti. Poudarek pa so dali Assirellijevim slikam.

V glavnem preučuje knjiga kraje in dogodke na današnjem italijanskem ozemlju, niso pa avtorji šli mimo nekdanje teritorialne razsežnosti Goriške. Zato se tudi fotografski opis začneja s Sočo v dolini Trente. Vrsto spisov v knjigi zaključuje izredni poznavalec goriške preteklosti zgodovinar prof. Guglielmo Cornini - Cronberg z ugotovitvijo, da je bila Gorica v preteklosti sinteza kultur, prav zato ker je bila na robu slovenske in latinske kulture s primesimi nemške kulture. O vsebini knjige bomo še spregovorili. (mu)

Razstave

V deželnem auditoriju v Gorici je samo še danes odprta razstava lepakov o kulturnih prireditvah v obdobju zadnjih desetih let. Na razpolago je tudi katalog. Čas ogleda od 10.30 do 13. ure.

Kino

Gorica
VERDI 15.30—22.00 «L'assassino allo specchio». E. Taylor in R. Hudson. Barvni film.
Jutri isti film ob 17.30—22.00.

CORSO 15.15—22.00 «Il cacciatore di taglie». S. McQueen. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Jutri isti film ob 17.00—22.00.

VITTORIA 15.30—22.00 «Sex fascination». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Jutri zaprt. V torek isti film ob 17.00—22.00.

Tržič
PRINCIPE 14.00—22.00 «La moglie in bianco... l'amante al pepe». Jutri isti film ob 18.00—22.00.

EXCELSIOR 14.00—22.00 «Mano lesta». Jutri isti film ob 16.30—22.00.

Nova Gorica
in okolici

SOCA 10.00 «Tarzan in žena lovec». Ameriški film.
16.00—18.00—20.00 «Skritvostna deščina». Ameriški film.
Jutri: 18.00—20.00 «Dva superbandita». Ameriški film.

SVOBODA 16.00 «Haidi». Ameriški film.
18.00—20.00 «The Clash». Ameriški film.
Jutri: 18.00—20.00 «Beg s pločnika». Francoski film.

DESKLE 17.00—19.30 «Javna hiša 122». Francoski film.
Jutri zaprt.

Razstava pirhov
v Podturnu

Na pobudo centra za oživljanje ljudskih izročil v Podturnu, so včeraj v župnijskem domu v tem kraju odprli razstavo pirhov, ki so jih pripravili in poslikali učenci nekaterih osnovnih šol iz Gorice. Popoldne si je pisanice ogledala tudi posebna ocenjevalna komisija, ki je ugotovila, da so pirhi, ki so jih pripravili otroci 3. razreda osnovne šole iz Pevme najlepši.

● Občinski svet v Gorici se bo sestel v torek, 14. t.m., ob 18.30 in ne jutri, 13. t.m., kakor je bilo prvotno javljeno.

Prosveta

Razstava lesenih skulptur Mirka Maraža bo v društvenem domu v Steverjanu, na Bukovju, odprta danes in na velikonočne praznike od 10. do 13. ure in od 16. do 19. ure, med tednom pa v torek, četrtek in soboto od 18. do 21. ure.

TURISTIČNA AGENCIJA
GOTOUR

priredi od 17. do 20. aprila

VELIKONOCNI IZLET
z avtobusom k Plitvičkim jezerom, v Zadar in Split. Cena 155.000 lir.

Informacije in vpisi:
Turistična agencija GOTOUR, Gorica, Korzo Italija 205, tel. 33-019.

Včeraj - danes

Iz goriškega matičnega urada

ROJSTVA: Massimo Spessot, Gabriele Gregorat, Anna Devetta, Davide Mosetti, Federico Morgera, Simone Circosta, Mariapia Zandegiacomo Rizio, Massimo Brunetti, Olaf Spangher, Elisa Dove, Nicola Marchesan.

SMRTI: 84-letni upokojenec Mario Cossi, 65-letni upokojenec Miroslav Raspor, 71-letna gospodinja Marcella Marega por. Medeot, 74-letna upokojenka Teresa Crascevit, 50-letni delavec Sergio Obidig, 68-letni knjigovoz Giovanni Pisani, 75-letni upokojenec Santo Valente, 42-letni kirurg Francesco Lanzino, 80-letna gospodinja Carmela Farfoglia vd. Paulin, 60-letni uslužbenec Antonio Toscano.

OKLICI: delavec Claudio Davi in uslužbenka Antonella Mastorillo, vodni instalater Livio Duca in delavka Mariella Maurel, tehničar izvedenec Renato Macoratti in uslužbenka Silvana Milanese, kirurg Augusto Murgia in profesorica Laura Stanta, tehničar uslužbenec Mauro Bregant in uslužbenka Daniela Della Vedova, delavec Michele Bonajuto in delavka Agostina Angela Murru, slaščičar Mario Petani in pestunja Annamaria Pausig, inženir Giusto Gorlati in profesorica Lucia Samero, uslužbenec Danjel Hvalič in frizerka Nadja Paulin.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna D'Udine, Trg sv. Franciška, tel. 84.124.

GORISKA AVTONOMNA TURISTIČNA USTANOVA
OBČINA GORICA
CVETLIČNA RAZSTAVA
GORICA 11.-20. APRIL '81
DOLINA KORNA
NA PRAZNIČNE DNI IN PRED PRAZNIKI
od 10. do 20. ure
OB DELAVNIH od 14. do 20. ure
VSTOPNINA 1.000 lir

1. Espomego
MEDNARODNI SEJEM
GORICA 24. APRILA - 3. MAJA 1981
Utrki ob delavskih od 15. do 21. ure
Pred prazniki in na praznične dni od 10. do 22. ure

SEJMIŠČE
gotizia esposizioni
Ul. della Barca, 15 - Tel. 0481/33440

orgaffi

OBIŠČITE SEJEM

Trgovina obutve
Calzature al Risparmio
Tržič
Ulica Duca d'Aosta 10

novo posloводство

SEDEMDESET LET KIPARJA ZDENKA KALINA

Zlahtne harmonične forme

Njegov je tudi spomenik bazoviškim žrtvam na pokopališču pri Sv. Ani

Včeraj je praznoval visok življenjski jubilej Zdenko Kalin, primorski kipar, ki je s svojim delom prvi vnesel novost zahodnoevropskega kiparstva v ta kraj, kjer je mestni svetnik izrazil izrazito pozitivno orijentacijo na kiparstvo, kar je nedvomno pomenilo tako prelom s tradicijo kot postavitev novih temeljev v slovenskem kiparstvu.

Rodil se je 11. 4. 1911 v Solkanu pri Gorici v družini računskega nadsvetnika in poštarike, ki je dal za enega kipaža velikih formata. Borisa. Družina se je, tako kot veliko primorskih beguncev, preselila v Ljubljano, kjer je Zdenko obiskoval srednjo tehnično šolo pri mojstru Alojzu Repiču. Tudi Zdenko se je podobno kot mnogi drugi, bodoči likovniki njegove generacije, vpisal na zagrebško likovno akademijo, ki je po razpadu Avstro-Ogrske in čedalje manjši veljavi Dunaja, poleg Prage, postala tisto pomembno središče, ki je likovnikom vsaj posredno omogočila sprejemanje pobud iz Zahoda. Čeprav soproda Kalinovo šolanje na akademiji s časom Meštovičevega najintenzivnejšega vpliva, se je liricizem mlademu ustvarjalcu njegovo kiparstvo zdelo preterito in preobato. Prav zato se je odpravil na potovanje v Italijo in Pariz, kjer se je ob srečanju z deli Rodina, Maitolla in Despiarea formiral njegov osebni stil. Tako kot večina slovenskih kiparjev, v nasprotju s francoskimi, se tudi Zdenko Kalin loteva raznolikih predmetov, ki mu vsiljujejo tudi raznolikost umetniških prijemov. Kljub takim pogojem, ki niso dovolj enolični, da bi se posvetil enemu samemu predmetu upodabljanja, je njegova pot premočrtna in ga vodi, kljub eksperimentiranju in iskanju, zmerom spet k novi zlahtni harmonični formi, ki je sama sebi smisel in vsebina. Zaradi tega vračanja v bistveno kiparstvo so vse Kalinove plastike, pa naj pripadajo katerekoli obdobju ali eksperimentalni fazi, tako neza-

Zdenko Kalin — Igra otrok (Beograd, Moderna galerija)

menljivo njegove. Vedno dosledno sledi svojemu ustvarjalnemu motu, polni tridimenzionalni stvaritvi, ki je enako učinkovita iz vseh zornih kotov, je pripravljen potegniti sicer monografski, vendar tako, da je vedno ostal v klasičnih okvirih kiparstva. Njegova večna ustvarjalna preokupacija je človek, njegovo telo in psiha, ki ne izstopata samo po sebi, temveč s možnostmi raziskave prostora, temveč: omogočata tudi vnesti materiala.

V svoji tradicionalni knjižnici NOV in POS bo letos zalozba izdala dve deli: sicer monografski Jozeta Krallja «Klasične tehnike na Slovenskem» in Alberta Kluna na «Tretjo prekomorsko brigado». Delo pokojnega Jozeta Krallja je ostalo kot nedokončan rokopis na temo ciklične tehnike med NOV, zato je rokopis pregledal in dopolnil dr. Tone Ferenc, ki je napisal knjigi tudi uvodno besedilo. Knjiga Alberta Kluna pa je izšla že poprej pod naslovom «S tretjo prekomorsko», zdaj pa bo izšla v drugi izdaji pod naslovom «Tretja prekomorska brigada» in se od preve izdaje loči po tem, da je prve razširjen in dopolnjen.

V Mali knjižnici NOV in POS pa bo izšla brošura Zdravka Klanjščka «Oris NOV na Slovenskem». V bistvu pa gre za povzetek obširne monografije na isto temo. Tako naj bi bila ta brošura, ki jo poleg v slovenski izšla še v nekaterih drugih jezikih, namenjena šolarjem in tujim turistom, ki obiskujejo spomenike in prizorišča naše NOB. Knjižico bi potem lahko vsi obiskovalci ter krajev kupili na kraju samem in se tako informirali. Zlasti tuji, o našem boju in medvojnem doživetju.

Med drugimi zgodovinskimi deli iz letosnjega programa omenimo najprej šest zvezek «Dokumentov ljudske revolucije», ki jih zalozila izdaja za Institut za zgodovino delavskega gibanja in bodo v tem zvezku nadaljevali z objavami političnih dokumentov iz NOB. Šestnajsti zvezek «Zbornika dokumentov in podatkov» pa je, delo,

ki ga Partizanska knjiga v prevodu izdaja za Vojnogodovinski inštitut JLA iz Beograda. Podobno je tudi s tretjo publikacijo na to temo in sicer s «Prispevki za zgodovino delavskega gibanja 1981», ki jih pripravljajo in izdaja prav tako Institut za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani kot svojo redno letno znanstveno publikacijo.

V zbirki Slovenska literatura za splošno ljudsko izobrazbo bodo izšli tri knjige. Prva je «Življenje v naravi», ki bo to pot izšla že v drugi, razširjeni izdaji. Njena obravnava zelo zanimivo snov in sicer, kako je mogoče živeti v naravi v izrednih okoliščinah, zato so v njej poglavja o taborjenju, o nevarnosti, ki preže na človeka v naravi, dalje, kako se postavljajo sotori, kako zakuriti brez vžgalice, tu je opisano planinarjenje z vso potrebno opremo in tehnološko, gibanje in orientacija na različnih terenih, dalje so v knjigi seznanjeni vsi pri nas rastoči rastlin in živalski živali, dalje recepti, kako si lahko s tem, kar ti nudi narava sama, pripraviti hrano, posebno poglavje je namenjeno topografiji, dodano pa je še poglavje o težbi, knjiga dr. Milana Jovičevića «Človek in kolk» je študija, namenjena teritorialnim enotam ter razpravlja o psiholoških reakcijah v vojnih razmerah ter se naslanja na izsledke in dognanja s tega področja med drugo svetovno vojno in NOB. Tretje delo pa je ponatis knjige Poljeta Struklja «Osnove civilne zaštite».

V zbirki Memoaristika bosta letos izšli dve knjigi: delo dr. Nikole Nikolića «Z ranjenici pri Sutjesci» in dr. Božene Grosman «Partizanska zdravstva». Ti spomini nadaljujejo zasnovo spominov, partizanskih zdravnikov dr.

Gala in dr. Derganca. Tako Nikolić v svoji knjigi piše o čisto drugičnih pogojih in razmerah sanitete v Bosni med NOB, medtem ko dr. Grosmanova v spominih o buja svoje delo s področja organizacije otroškega zdravstva in poročanja med NOB, zlasti v Gravnici in Italiji.

Med likovnimi izdajami bo izšel ponatis «Partizanske grafike», ki pa bo precej dopolnjen in razširjen, saj bo v njem razširjen krog partizanskih grafikov, ki pripravi izdaji niso bili zastopani. Pripravljajo pa monografijo o partizanski risbi.

Matjaževa knjižnica je namenjena na osnovnišolski mladini in bo v njej izšlo pet knjig. Kristina Brekova je napisala povest «Partizanska Katarina». Milan Dekleva zbirko pesmi o naslovom «Pesmi za lačne sanjave», ki so tematsko zanimive, sodobne pesmi, podobno pa je tudi s pesmi zbirke Borisa A. Novaka «Prebeseidno besede». Sandi Sifar je napisal televizijske pripovedovane «Pozor, televizor gor», ki pri povodu go o osamljenosti sodobnih otrok, ki jim televizor nadomestja stare in jim na eni strani sicer odpira okno v svet, na drugi pa jih tudi odtuje, ker je pač mrtva stvar. O sodobni mladini in njenih problemih pa je kot peti zvezek v knjigi napisal zbirko zgodbe Zdenko Pregl pod naslovom «Bojni zapiski mestnega mušca», ki je sam po sebi dovolj nazorno pove, za kaj v knjigi gre.

Zbirka Lastovske so slikanice za najmlajše in bodo v njej izšli tri slikanice. Prva so pesmi Vojana Arhaja «Pastirček Jani», ki jih je ilustriral Božo Kos, tudi druga slikanica so pesmi uganke Ivana Cimermana pod naslovom «Ziv za — uganje prav» in so jih ilustrirali otroci sami iz nekega vrta, tretjo slikanico pa je napisal Miroslav Slana pod naslovom «Ku-

ričkov kruhek». To je v bistvu zanimiva etnološka pripoved o peki in pripravi kruha in sezanja najmlajše bralce s krušno pečjo, loparjem, nečkami, torej napravami za pripravo in peko kruha, ki so danes postale zgolj etnografska zanimivosti. Slikanico je ilustriral Miha Vipotnik.

Iz mladinskega letopisja je knjiga Nade Kraigherjeve «Žive povestice». To so zanimiva razmišljanja pisateljice, ki pripoveduje o svojih malih nečakih in v svojem pisanju sledi za zgodbo mladine ter v svojih zgodbah gleda podobenje starejših dedov sposobnosti in zrelosti lastnih otrok.

Tri knjige bodo izšle v zbirki Znanstveni študij. Ana Benedetić je napisala študijo «Pot do slovenske univerze», ki zanimivo in dokumentarno pripoveduje vso dolgo zgodovino želja in poskusov pri Slovencih, da bi dobili svojo univerzo ter se s to uresničevajo 1918. leta delo tudi konča. Jelka Pirkovič v delu «Izgradnja sodobnega Maribora» obravnava probleme sodobnega urbanizma, ki včasih prebije in neorganizirano posegajo v naš prostor, medtem ko na primeru Maribora pokaže na bolj homogeno urbanistično zasnovo kot pa je to, na primer, v Ljubljani.

In končno je tu morda še najbolj zanimiva in pomembna zbirka Partizanske knjige, zbirka Znameni Slovenci, ki jo ureja Josip Vidmar. Tudi letos so na programu štiri knjige. Prva je izšla monografija Marjana Mušiča o našem velikem arhitektu Josipu Plečniku, sledile pa bodo monografije Marje Borsnikove o A. Škercu, Franca Zadavca o Alojzu Gradniku in Matjaža Kmečka o Levstiku ob 150-letnici njegovega rojstva.

D. Z.

Veliko svojega časa posveča portretni plastiki, tako ženskim kot moškim portretom, ki jo označuje nekatere splošne značilnosti: skrbna kompozicijska forma glave, psihološko poglobljen izraz in podrejanje čistemu volumnu. Izmed predhodnih moških portretov sta verazna portreta Olona Župančiča in Alojza Gradnika se najbolj izduše. Po vojni je zmodeliral številne portrete, med njimi Ivana Cankarja, Franceta Preserna, Edvarda Karmela itd. Pozornost vzbujajo tudi njegovi ženski portreti, vrhunske stvaritve kiparjeve zgodnejše portretne plastike: Mavra in Marion.

Za nadaljnji Kalinov razvoj male plastike so ključnega pomena otroški portreti, polni resnične in doživljene otroškosti. Se neformirana otroška fiziognomija, njegovo splošno telo, sta kiparju odkrila izrazito pomembnost linije in hkrati vzbudila zanimanje za prostor neposredno okrog figure. V letu 1942 je nastal Pastirček, gracilna figura, ki pomeni začetek bogate vrste statuarne figuracije in hkrati osrednje področje kiparjevih umetniških stremeljenj. To delo je porodilo Kalinov najvidnejši ustvarjalni cikel, ki nedvomno pomeni enega izmed vrhov v sodobni slovenski plastiki — Otroške igre (pričel 1951. leta). Ob teh otroških parih je kipar drzno stiliziral figurice, jih razgaljal tako, da je vključil tudi reševanje prostora, zunanega volumna (tri odlične kipece hrani tudi Gorški muzej). Omeniti velja tudi čudovito žensko figurico Po Cranachu, kjer je z igro rok in bokov ustvaril sugestivno, čutno podoben ženske (en odliček hrani tudi Gorški muzej).

V zadnjem desetletju je Zdenko ustvaril večje številne tako imenovanih Malih bronz, plastičnih drapiranih statuet, v katerih komaj zaslužno avtorjevo idejno izhodišče.

Tudi na področju spomeniške plastike je Zdenko Kalin prispeval pomemben delež, v katerem izstopata spomenika na Urhu (skupaj s Karlom Putihom in arhitektom Borisom Kobetom) ter na Zalah. Poleg celostne figure Borisa Kidriča je Zdenko Kalin zmodeliral nič koliko portretov javnih delavcev in kulturnikov. Zadnja leta se kipar Zdenko Kalin posveča predvsem portretom.

Čeprav ga je Ljubljana s svojimi številnimi načrti skoraj docela okupirala, je Zdenko rad ustrelel tudi primorskim narčnikom. Za Primorsko je ob sodelovanju arhitekta Borisa Kobeta realiziral spomenik Bazoviškim žrtvam na pokopališču Sv. Ane v Trstu, ob pomoči arhitekta žive Baraga pa spomenik Vilharju, Valenciju in Tomšiču v Knežaku. Številna so njegova poprsja: Simon Gregorčič v Novi Gorici in v Braniku, Alojz Gradnik v Medani, Anton Znidaršič v Ilirski Bistrici, Ludvik Zorut v Medani, Igo Gruden v Šempolju in Ivan Grbec v Skednju.

Pilonomi galeriji v Ajdovščini je poklonil portret Marija Kogojca, pred kratkim, so pred dvorcem Zemono postavili Moški torzo iz bronu.

Zdenko Kalin je veliko tudi razstavljati, ne tako samostojno temveč predvsem skupinsko tako doma kot v tujini. Njegova dela se nahajajo v številnih zasebnih kot tudi javnih zbirkah. Za svoje delo je prejel številna priznanja, med katerimi so tudi tako pomembna kot: Prešernova nagrada (1955), nagrada Vstaje slovenskega naroda (1966) in nagrada AVNOJ (1975). Skupščina SAZU ga je dne 25. marca 1976 izvolila za dopisnega člana. Prav gotovo je treba še posebej poudariti njegovo uspešno pedagoško delo, saj je kot dolgoletni profesor na Ljubljanski Akademiji za likovno umetnost vzgojil veliko dobrih kiparjev, ki znajo prav tako kot on sam ljubiti svoje delo.

Že petinatisredlet let se Zdenko Kalin v celoti predaja svoji največji ljubezni: še vedno z zagonom, ljubeznijo in spoštovanjem do svojega poslanstva neumorno dela. Radosti in grenkobe življenja so mu samo vzpodbuda za nadaljevanje ustvarjanja, za delo kipaža, ki zahteva človeka v celoti — njegov um, srce in fizično moč. V njegovem ateljeju pod Rožnikom, v Ljubljani iz dneva v dan lahko prisluškujete ritmu njegovih spretnih prstov, ki iz gline izvabljajo podoben novega portretiranca.

N. S.

Ravnatelj in stalni dirigent orkestra Slovenske filharmonije Anton Nanut, daje navodila mlademu tržaškemu dirigentu Stojanu Kuretu na vajah za njegov jutrišnji diplomski koncert z orkestrom Akademije za glasbo v tržaškem Kulturnem domu

PETA IN ŠESTA REVIIJA PRIMORSKA POJE V PRVAČINI IN KOBARIDU

Različna kvalitetna raven petja

Na reviji v Prvačini so prišle do izraza mnoge pevske slabosti, v Kobaridu pa je večina zborov pokazala opazen napredek

V Prvačini je dne 28. prejšnjega meseca nastopilo enajst pevskih zborov: moški zbor Ljajk z Vogrskega pod vodstvom Branka Marvina, moški zbor Brda iz Krmina-Plešivega pod vodstvom Zdravka Klanjščka, moški Planika s Pečin pod vodstvom Vlada Kosmača, moški Zorja iz Bilj pod vodstvom Andreja Budina, mešani Rdeča zvezda iz Saleza pod vodstvom Janka Simonete, lovski oktet iz Postojne pod vodstvom Mirana Zitka, moški zbor Fantje izpod Grmade pod vodstvom Iva Kralja, mešani zbor iz Studenega pod vodstvom Frančiška Milavec, moški zbor iz Kobarida pod vodstvom Vlada Volarića, moški zbor Mirko Pilej iz Gorice pod vodstvom Zdravka Klanjščka in mešani komorni zbor iz Nove Gorice pod vodstvom Stefana Maturja.

Ta revija je tako rekoč zajela v svojo mrežo vrhunske pevskih slabosti, ki jih je mogoče opredeliti trditve, da so zbori številno šibki in glasovno slabi, da ne morejo prihajati k vajam zaradi izmen dela. Res so težave, toda večkrat so je bolj izgovori ob občutku krivde, da niso bile izpolnjene naloge. Saj imamo zore, ki se srečujejo s istimi problemi, pa uspevajo v svojih prizadevanjih. Imamo pa tudi zore, ki razpolagajo s dobrimi pevci, pa so njihovi rezultati bolj mravi — kot rezultat premajhne konstantnosti delovanja, priprav, slabega obiska

pevskih vaj; so primeri, in takih ni malo, ko se zbor zbere in prične pevske vaje malo časa pred revijo, večkrat določijo oziroma menajajo spored v zadnjem hipu, ko spoznajo, da zaradi pomanjkanja časa ali slabega obiska vaj ne bodo zmogli predvidenih pesmi, pa se zatečejo k starim, ki so ob nekontroliranem petju postale oguljene in izgubile svojo svežino. Ne najdemo pri poslušalcih vedno pravega odziva; spremlja jih vse polno napak v sami strukturi, ker jih pevci čestokrat po svoje preokroji, pozabijo na izgovorjavo, ta postaja čedalje bolj pereč problem, ki tudi prispeva svoj delež k vprašljivosti intonacije, lepote tona, homogenosti in celotne zvočnosti, čemur pripomore še zanemarjanje dihanja, vokalizacije, pevške discipline. Nekateri pevcevo prehitro naposlušajo pred težavami in se prehitro odpravljajo v razmerami in jih podležijo. Zaradi tega se dogaja, da zborovi že doseženi doseženi uspehi plahnijo, petje postaja mehanično, neprizadeto, suhoparno, glasovi vse manj uglasjeni in sonorni; pevška disciplina postaja, kompaktnost se umika razrahljavanju, petje postaja vse bolj razglašeno, glasovi na trenutke kričavi in grobi, interpretacije brez krivne, brez pravega vzgiba, brez notranjega navdušenja.

Čeprav ta revija ni bila preveč prijetna za poslušalce, ki so tokrat prvič bili tako razočarani, da so pripombe megle že na negodovanje, je na drugi strani zgostila in opozorila na vso tekočo pevsko problematiko ter njenih posledic, ki čedalje bolj jasno odgrinjajo slabosti in vprašljivosti kvalitete dopustnosti za udeležbo na pevskem odru, pred poslušalci, ki pričakujejo vsaj kolikor toliko ubranega in izrazno plemenitega petja. Tako pa se je zvrstila pred nami vrsta pretežno razglašanih zborov. Niti en zbor ni pokazal napredka, večina pa jih je nazadovala v smislu zgoraj navedenih pomanjklivosti, slabosti in napak, pri nekaterih zborih več, pri drugih manj, pri tretjih pa do nedopustne mere.

Pri tem se samo po sebi odprva vprašanje, kdo naj bi bil odgovoren za delo in kritiziranje. Gotovo pa je v prvi vrsti odgovornost na tistega, ki zbor vodi, ga pripravlja, pozna njegove dobre in slabe strani; ta mora oceniti usposobljenost in znanje posameznikov kar cellega zbora. Toda če se kljub temu pojavijo taki primeri, kakršni so se na reviji v Prvačini, potem morajo tudi pobudniki in organizatorji revije pričeti razmišljati, kako pomagati zborom ali pevcov, da bi se kvaliteta vsaj do neke mere dvignila ali iskati druge rešitve. Saj organizatorji revije ne tako nizkem nivoju, ki mu niso mogli dati večjega impulza ni-

COBURNOVA TRAGIKOMEDIJA «PARTIJA REMIJA» V SSG

Mojstrsko izkoriščena paleta interpretacijskih možnosti

Zlata Rodošek in Jožko Lukeš sta v dveurnem dialogu z igralskim bogastvom ustvarila svoji vlogi

Tragikomedija Daniela L. Coburna Partija remija, ki jo je uprizorilo Slovensko stalno gledališče, je tekst brez visokih ambicij, ki pa nudi igralcem (v igri nastopata dve osebi) dovolj široko paleto interpretacijskih možnosti. Vsebinsko je preprosta; v domu upokojevcov se srečata strasten kvartirar Martin Weller in Fonzia Dorsey. Weller prepriča Fonzio, da z njim igra remi in prične se igra, ki ima za oba igralca neslutene posledice, on namreč izgublja, poraze pa jemlje zares, tako, da se med igralkama sprožijo stalni konflikti. V konfliktih in pred njimi se od krje vrsta čustvenih trenutkov, ki gredo od občutkov toplega prijateljstva pa do ihtave jeze in maščevalnosti. Oba protagonista razkrijata tako svojo notranjost, govorita o svoji preteklosti, izpovedu-

jeta grenke trenutke življenja in svoje sanje, zbližata se v nežnosti in se ponovno oddaljujeta. V domu upokojevcov, ki diši po starosti in smrti, živi Fonzia in Weller intenzivne trenutke njegleda na to, da so mladostne sanje izplahnele in da jima življenje ne skriva več novih poti. Kvartiranje postane nekakšen simbol, v katerem slutimo tenko in ostro tragiko. Igra je za upokojenca usodna, saj se ob robu družbe vrednotne meje spreminjajo in ni več jasnih črt med temi, kar je v vsakdanjem družbenem življenju važno in kaj ni; tudi kvartiranje lahko tako postane vzgib za globoke strasti in za trenutke, ki se vzdignejo nad vsakdanjo stvarstvarstevske usode.

V tem, kakšno pa predstava Partija remija, seveda distiveno odločita igralca in režiser. Naloga Zlata Rodoškeve in Jožka Lukeša, ki sta z vlogama Fonzio in Wellerja praznovala svoj 35. jubilej na odru tržaškega gledališča, je bila zahtevna. Oba igralca pa sta svoji vlogi odigrala tako, da je bila predstava intenzivna in enopetna. Jožko Lukeš je podal Wellerjev lik s tem, da je razdelil različne stvarstvene položaje jasno in dosledno. Po eni strani je igralec z liricizmi toni poudaril melanholijo upokojenca in njegovo željo po človeški toplini, v trenutkih jeze zaradi ponovno izgubljene parije remija, pa je vzkripl v jezo, ki meji na sovraštvo. Oba temeljna položaja, ki jih živi Weller, Lukeš ni napel do skrajne očke, to pomeni, da so bili tudi najbolj ostri trenutki odeli z neko nostalgijo in žalostjo, ki ju čustvene eksplozije ne zabrisajo. Zlata Rodošek je postavila svojo Fonzio nekako s «senso» Wellerjevih izbruhov, skratka, sprejemala je tovariševske krize s potrpežljivostjo, utišala je grenkobo ženske, ki je doživela veliko nuda in ki je morala marsikaj požrti s trpečo vdanostjo. Se le Weller prekorači meje dovoljenega, in to govori o nimenom, da bi svojo prijateljico ranil, Fonzia vzkipi in orisane na partijo remija, kjer ni več prostora za potrpežljivost in sočutje. Tina Fonzia postane trda, igralca, ki se hoče uveljaviti in ki ni več pripravljena sprejemati Wellerjevih zahtev. Po zadnji, kruti partiji se položaj nekako razreši in ponovno prevladata melanholija in želja po nežnosti. Vseemu temu pa sta oba igralca dodala še vrsto komičnih trenutkov, ki predstavljajo razbijačo melanholijo in starčevsko ihtava jeza. Režiser Dušan Mlakar je poskrbel, da so bili vsi elementi igre dobro usklajeni, hkrati pa je dopustil igralcem, da sta prikazala tiste svoje najbolj karakteristične poteze, ki ju odlikujejo.

Pri ugotavljanju dobrega in uspešnega bi morali dotati vsaj eno opanko in sicer to, da se je v delu včasih prelomil ritem. To pomeni, da so bili prehodi iz enega stanja v drugo, na primer iz nežnosti v jezo, iz razburjenega zvočenja v tišino, sem pa tja nekoliko ohlajni, in za gledalca premalo nepeti. Omenjeni «nevarni» trenutki pa ne niso bili do takšne mere vidni, da bi bistveno kvarili celoto in tudi niso bili neodpravična nanka. Ne smemo tudi pozabiti, da je skoraj dveurna predstava za dva samostojna interpretacijska in umetniška vstopa. Vsekakor pa sta Jožko Lukeš in Zlata Rodošek ponovno dokazala, da sta, po 35 letih dela, igralca, ki se nikakor nista «izpela» in ki lahko še veliko prispevata k delu našega gledališča.

Vlogi Rodoškeve in Lukeša v Partiji remija pa bosta brez dvoma zapisani v bogatem seznamu njihovih uspešnih kreacij, kot umetniško vrh den dosežek. Funkcionalno sceno predstave je izdelal Niko Matul, kostume pa je pripravila Alenka Bartl. Glasbeno orrema je delo Tije Šureva. ACE MERMOJA

revije

BOREC 3/4

Revija Borec za marec in april je v znani meri posvečena 40-letnici ustanovitve Obvodne fronte slovenskega naroda. Dr. Janko Prunk piše o «gledovinskem poslanstvu Obvodne fronte slovenskega naroda», Zdravko Klanjšček o «OF in NOV — strateška dejavnika narodnoosvobodilne vojne na Slovenskem». V obeh prispevkih je podan strnen pregled razvoja OF in NOV s poudarkom na začetnem obdobju narodnoosvobodilnega gibanja. Še posebej je v tem smislu zanimiv prispevek dr. Prunka.

Janko Mrovič-Marko nadaljuje s svojimi zapiski o Poljski četi in opisuje sovražno obroč na Blegoš. Kristina Brekova objavlja svoje občuteke z obiska na Matajurju 1980, dr. Tone Zorn pa piše o nemškem prevodu knjige «Gamsi na plaz» nedavno umrlega koroškega prvoborca Karla Prušnika-Gasperja.

IVAN SILIČ

Primorske bibliografske vesti

PRISPEVKI ZA ZGODOVINO DELAVSKEGA GIBANJA. 1980, št. 1-2. V publikaciji, ki jo izdaja Institut za zgodovino delavskega gibanja iz Ljubljane je nekaj takih prispevkov, ki obravnavajo Primorsko.

Ob izidu knjige dr. Dušana Kermavnerja «Temeljni problemi primorske politične zgodovine» je bilo že veliko zapisanega in izrečenega. Uredništvo dodatno objavlja še dve diskusiji, ki vsaka na svoj način osvetljuje ta problem. Prvi prispevek je izpod peresa Franceta Klopčiča (str. 95-99), drugi pa dr. Milice Kacin — Wahnin (str. 100-105), ki svoj prispevek zaključuje z mislimi: «S temi ugovori in onimi v prvem delu zaprave pa ne mislim trditi, da je v mojih delih vedno pravilno in dokončno povedano. V knjigi, ki sem jo pisala pred desetimi leti, je lahko zapisano le tisto, kar sem dotlej pročila v dostopnem gradivu in tako, kakor sem pač sama razumela viro, ki so mi bili na voljo. Le enakovredno poznavanje virov bi utegnlo privedi polemiko na plodna tla».

Arhiv Instituta za zgodovino delavskega gibanja hrani rokopisno besedilo spominov o narodnem vprašanju v Juljski krajini, ki jih je napisal Vladimir Martelanc leta 1933 v Sovjetski zvezi na pobudo ing. Dragotina Gustinčiča. Rokopis je pisan v ruščini s črnim. Objavljen je originalen tekst in prevod le-tega z opombami Milice Kacin-Wahnin, ki je napisala tudi obsežen oris avtorjeve življenjske poti. Naslov tega besedila se glasi: Narodno vprašanje v naši politiki v Juljski Benediji (1923-1927) (str. 107-129).

Metka Gombač je gradivo pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora za Slovensko primorje in Trst, ki ga hranijo v arhivu Instituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani, udeležila in popisala. Gradivo obsega fond tržaškega okrožja in okrožja Milje — Dolina, Nabrezina, Tržič in Sežana. Članek Gradivo okrožnega narodnoosvobodilnega odbora Trst in okrajnih narodnoosvobodilnih odborov tržaškega okrožja 1945-1947 obsega uvod, predstavitev in historial. (str. 143-163).

Iz rubrike Posvetovanja bi kazalo omeniti dvoje poročil. O zveznem posvetovanju arhivskih delavcev, ki je v organizaciji Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici potekalo od 15. do 17. novembra 1979 v Novi Gorici, je poročala Marjeta Adamić (str. 168-171).

Goriški muzej je v sodelovanju z Institutom za zgodovino delavskega gibanja iz Ljubljane organiziral prejo «Goriško srečanje», ki je potekalo od 9. do 10. novembra 1979 v Novi Gorici. Kratak povzetek iz posvetovanja je pripravila Vida Deželak (str. 174-177).

GLASNIK SLOVENSKEGA ETNOLOŠKEGA DRUŠTVA. 1980, december, št. 3. Kustos Goriškega muzeja Naško Kriznar je v angleškem prevodu pripeval študijo o problemih slovenskega etnološkega filma — Problems of Slovene Ethnological Film (str. 128-129).

PLANINSKI VESTNIK. 1981, marec, št. 3. Janez Jeram je v članku Javornik ima svojo zgodovino (str. 100-111) podal kratak oris pohodov na vrh, ki si ga delita PD Ajdovščina in PD Idrija.

N. S.

KULTURNO PISMO IZ LJUBLJANE

Retrospektiva Marka Šuštaršiča

V teku so priprave za 14. mednarodni grafični bienale, ki ga bodo odprli sredi junija - Svoja dela doslej poslalo skoraj tisoč grafikov iz 60 držav

O veliki razstavi «Dunajski bi-dermajer» v Narodni galeriji smo že poročali, dodajmo le, da je sama otvoritev pomenila pravi praznik, saj je na skrivnost prišlo okrog 800 ljubiteljev likovne umetnosti, med njimi tudi član du-najske deželne vlade dr. Helmut Zilk, zastopnik avstrijskega zveznega ministrstva za znanost in kulturo dr. Wilhelm Schlag, avstrijski generalni konzul dr. Georg Weiss, podpredsednik izvršnega sveta skupščine SRS Dušan Šinigoj, predsednik SAZU dr. Janez Milčinski, rektor Univerze Edvard Kardelj dr. Slavko Hođar in drugi. V imenu Narodne galerije je goste pozdravila njena ravnateljica dr. Anica Cevc.

Med novimi razstavami moramo na prvem mestu omeniti veliko retrospektivno razstavo Marka Šuštaršiča, zunaj likovnih krogov žal manj znanega slikarja in grafi-ka, kot bi si glede na pomembnost ustvarjenih del avtor to zaslužil. Vendar pa bo ta predstavitve brez dvoma popravila za-mujeno.

Marko Šuštaršič se je rodil leta 1927 v Cerknici. Na Rakeku je o-biskoval pet razredov osnovne šole, nato v Celju dva razreda gi-mnazije. Leta 1941 je bila njilova družina izseljena v Srbijo — tu je bil obiskoval tri razrede gi-mnazije, dokler se ni leta 1944 kot prostovoljec vključil v parti-zane. Leta 1947 se je vpisal na Akademijo za likovno umetnost v Ljubljani (prof. Gabrijel Stupica), po diplomu je študiral še na spe-cialki za zidno slikarstvo (prof. Slavko Pengov). Leta 1953 je raz-stavljal v Moderni galeriji v «Skupini 53», v kateri so bili še M. Berbuč, M. Cetin, F. Peršin, M. Tršar, D. Tršar, M. Vovk, A. Eržen in I. Seljak. Poučeval je v Kranju in Ljubljani, študijsko se izpopolnjeval v Parizu (1956), na Nizozemskem (1956), med 1962 in 1967 je bil profesor na šoli za oblikovanje v Ljublja-ni, nato pa do leta 1973 profesor na Pedagoški akademiji v Ljubljani, potem še do svoje smrti leta 1978 docent za slikarstvo na A.L.U. Bil je tudi dve leti predsednik Društva likovnih pedagogov Slovenije, leta 1969 se je pridru-žil zelo znani «Grupi 68» in z njo redno razstavljal v Parizu se je leta 1962 pet mesecev iz-popolnjeval v grafičnem ateljeju J. Friedlaenderja. Tega leta je prejel tudi nagrado Prešernovega sklada, kasneje pa še več nagrad in priznanj.

Marko Šuštaršič je bil vodilna osebnost ene smeri slovenskega likovnega ustvarjanja, smeri, ki se je, kot je v uvodu v katalog zapisal ravnatelj Moderne gale-rije Zoran Kržišnik, nemara ro-dila ob spodbudah italijanskega magičnega realizma, šla pa nato povsem svojo pot. Javnosti se je prvič predstavil leta 1953, ust-varjalnost njegove zrele dobe pa se je razkrila proti koncu šest-desetih let in sedemdesetih letih. «Skupina 53» ni imela enotnega programa, družile so jo bolj skup-ne težnje po osvoboditvi od tradi-cije in ozke sredine tedanjega kulturnega utripa. Z njihovim delo-vanjem se je tudi obnavljal dia-log s sodobnimi tokovi evropske umetnosti, zlasti francoske in ita-lijske. Mladi umetniki so v jav-nosti in kritiki zbudili velike od-meve.

Šuštaršič je na razstavi leta 1953 predstavil sedem slik s po-večini primorsko tematiko in pod

vplivom italijanskega metafizičnega slikarstva, mediteranskega sveta, posebno Istre. Prvo razvojno obdobje sega nekako do leta 1956. Med leti 1958 in 1962 je Marko Šuštaršič oblikoval osebnostno in intimno, lirčno e-rotičnega nadrealizma. To je nadrealizem v smislu vizije o neki višji zakonitosti, ki jo oblikujejo asociativne oblike, igra misli, sanje in fantazija, kot je u-gotovila Melita Stela - Možina. V teh letih je nastala vrsta krajin, krajin s polištvom, interjerjev z rekviziti in človeškimi figurami ali poprsji. Nekatera dela so bržkone dobila navdih tudi v slovenski ljud-ski umetnosti, čeprav gre za in-dividualno imaginacijo in kompozicijo. V tem času nastane tudi ne-kaj slik z vojno tematiko, kot Do-kument o Pohorskem bataljonu (1961) ali Poklon Ani Frank (1962). Njegov kolorit je sorazmerno ozek - rdečkast, rjav ali temno zelen. Okoli leta 1963 je Šuštaršič napo-vedal nov stilni razvoj — v delih se pojavljajo figure, lebdéce v pro-storu ali povezane v skupine, do-klér se ni izoblikoval izredno zna-čilni cikel «Slikanica» (med 1969 in 1973). To so razgibane kompo-zicije v živahni barvni paleti, ne-kak kalejdoskop, kot lepljenka raz-ličnih doživetij, spominov, prizo-

rov. Tu se je Šuštaršičovo slikar-stvo bolj približalo kritičnemu od-zivu na zunanji svet, medčloveške odnose in družbene razmere.

V zadnjih dveh letih ustvarjanja se je Šuštaršič oddaljil od «Slika-nice» - posamezne figure kot da bi osamosvojil in vključil v nove kompozicije. V njegovo slikarstvo se je vrnila krajina, v kateri ima-jo človeške figure nemalokrat gro-tesken prizvok. Kot grafik je Šu-staršič ustvaril med leti 1963 in 1973 cikel črno-belih akvatint ter barvnih akvatint, večinoma v skla-du s svojim slikarskim razvojem. Z grafičnim delom se je vključil v inovativna prizadevanja «Ljub-ljanske grafične šole».

Medtem potekajo priprave za 14. mednarodni grafični bienale, ki ga bodo odprli sredi junija. Te dni je bilo v prostorih Moderne galerije žiriranje prispelih del. Petčlanska žirija: Zoran Kržišnik, Božo Bek, Ivan Sedej, Stojan Čelič in Jure Mikuž ni imela lahkega dela, saj je spriču omejenih prostorskih možnosti morala opraviti izredno hudo selekcijo. Svoja dela je nam-reč poslalo skoraj tisoč grafi-kov iz 60 držav, med njimi 694 ta-kih, katerih dela mora pregledati žirija (295 avtorjev je bilo nepo-sredno povabljenih — kot pomemb-ni sodelavci bienalov, dobitniki

nagrad, delegirani predstavniki ne-katerih držav — ti pridejo na raz-stavo mimo žiriranja). Žirija je iz-brala le dela 226 avtorjev, se pravi, da jih je morala zavrniti kar 468. To zgovorno pove, kolikšen u-gled ima ljubljanski bienale v sve-tu, žal pa tudi o omejenih mož-nostih razstavljanja. Med 158 pri-javljenimi jugoslovanskimi avtorji je žirija izbrala le 49 grafikov. O-srednje načelo je bilo kajpada kva-liteta del, pa tudi upoštevanje zna-čaja in pogojev posameznih pri-javljenih držav. Osrednja ugotovi-tev žirije je bila, da so bila tudi tokrat dela zelo kvalitetna.

Med manjšimi razstavami mo-ramo omeniti še razstavo tapiserij Anite Tomljanović iz Zadra v Me-stni galeriji, razstavo slik in gra-fik na temo baleta Kiarja Meška v prostorih Opere in Baleta SNG, razstavo japonskega grafika Taka-shija Tanake v Mali galeriji ter razstavo del skupine jugoslovan-skih izseljencev iz Argentine v Be-žigraski galeriji, pa razstavo risb in grafik Staneta Kumarja (ob se-demdesetletnici), fotografsko raz-stavo 23 članov fotografske ŠOLT ter razstavo «Glasniki apokalipse» Gorana Djordjevića v Studentskem kulturnem centru. Dovolj torej za vsakega ljubitelja likovne umet-nosti.

MARIJAN ZLOBEC

PREMIERA V NOVI GORICI

Molči in bodi lepa

Režija Marjan Bevk, kostumi Marija Vidau, scena Nežovan Nemec, songi Ivan Mignozzi

V sredo 1. aprila (in to čisto zares) je bila v Novi Gorici četrta premiera letošnje sezone Pri-morskega dramskega gledališča. Novogoriški gledališčniki so to pot uprizorili delo sodobnega an-gleskega dramskega pisca Davida Harea «Molči in bodi lepa», med-tem ko nosi komad v originalu naslov «Slags».

Čeprav nas gledališki list ob tej premieri opozarja, da je David Hare zaslovel v Veliki Britaniji leta 1970, ko je bila njegova dra-ma Molči in bodi lepa uprizo-rjena v Londonu, moramo vseeno pomisliti, da je od takrat minilo že desetletje in da tudi kakršne-koli uspešnice na otoku včasih nimajo dolgočaja življenja. Zlasti se takrat ne, kadar morda vse-binsko in tematsko ustreza jo čas-ovnemu trenutku, potem pa tudi zaradi slabše umetniške kvalitete same padejo v pozabo. In zares moramo ob uprizoritvi tega Ha-reovega dela najprej zapisati, da se nam že zavoljo njegovega, čisto literarno dramskega prijema besedilo ne zdi kaj posebno kva-litetno, saj nam s svojo femi-nistično, freudistično in ne vem še kakšno prizadevnostjo osvetlitve položaja ženske v družbi ne nudi na eni strani nobenega globljega, pretresljivejšega spoznanja, niti kljub svoji navidezni, malce anar-hični in bolj verbalni revolucio-narnosti vsebinsko in umetniško ne prinaša tehtnejšega sporočila. Čeprav je sam dramski okvir treh osamljenih, odtujenih in ču-daških angleških učiteljc (asocia-cija na Tri sestre Čehova) lahko

vreden umetniške upodobitve in prizadevanja upodobiti osamlje-nost, odtujenost in skoraj absurd-nost situacije teh treh žensk, ven-dar avtor Hare ni segel s svojim besedilom globlje, čeprav je sku-sal dokaj glasno in včasih s pro-staškim dialogom protestirati pro-ti stanjem in usodi teh angleških žensk, ki jih poleg nevroze mučijo najrazličnejši orgazmi, ležbičnost in vse ostalo podobno, kar več ali manj polni strani bulvarskega in revialnega tiska na Zahodu. Zgolj opisovanje takšnega stanja, položaja ženske kot osebnosti in individua v zahodni, potrošniški družbi je zagotovo premalo, ker so za to potrebne korenite spre-membe družbenih in ekonomskih odnosov, če hočemo govoriti za-res o osvoboditvi in enakopravnosti ženski. Za spremembo teh odno-sov pa se je treba vsaj boriti, vsega tega pa v tem odrskem delu sploh ni, kajti ironija, absurde situacije, poudarjanje freudizma in nekatere šokantne izjave ter prizori, vse to je od-ločno premalo, zgolj površinsko in morda takrat, ko je bilo delo prvič uprizorjeno, tudi do neke meje učinkovito, toda čisto ne-odmerno in nepotrebno pa zdaj in danes v našem socialističnem prostoru.

Iz vsega povedanega tudi sama uprizoritev, že zavoljo šibkosti be-sedila in tako imenovane moder-nistične dramske gradnje, ni mo-gla zavzeti tako kot bi želeli in to je bilo očitno tudi v priza-devanju režiserja Marjana Bev-ka, da bi s kolikor toliko dina-

mičnim gibanjem po odru, svetlob-nimi efekti, skoraj telovadniško «zanemarjeno» sceno in songi na eni strani ter s podčrtanimi, več-sih že skoraj preveč hrupnimi po-udarki posameznih fraz besedila, dal celotni uprizoritvi tisti temelj-ni zamah, ki iz besedila, igre in scene ustvari predstavo. Tako se mu je posrečilo predstavo izpe-ljati do kraja, toda za ceno v ne-kem smislu nezadovoljenega občinstva, ki marsikdaj in pogosto ni moglo slediti nelogičnosti in ab-surdnosti avtorjevega besedila, o katerem smo že zapisali, da ni kaj posebno pretresljivega.

Zavoljo vsega tega tudi igral-ski napori vseh treh protagonistk tega komada, pa najsi so si še to-likan profesionalno in umetniško prizadevale, ni mogel roditi uspe-sa tistega, čemur pravimo uspe-la, dognana igra, čeprav so tako Mira Lampič - Vujičić kot Joanne pa Metka Franko kot Elise in Dramica Kokot - Šolar kot Ann vložile ves svoj talent in trud, da bi svoje v besedilu nedognane in nedodelane vloge (po piščevi krivdi) odigrale čim bolj profesionalno in ustrezno.

Vsem tem prizadevanjem, tako režiserja kot igralc, so seveda skušali več ali manj ustreči tudi kostumi Marije Vidau, scena Ne-žovana Nemca in songi Ivana Mi-gnozija. Resnična škoda vsega napora in truda za predstavo, ki bi bolj sodila na eksperimen-talni oder kot pa v redni abo-nentski repertoar.

DUŠAN ŽELJEZNOV

PO IZIDU MERKUJEVE KNJIGE PRI ZTT (6)

Slovenska plemiška pisma

družin Marenzi - Coraduzzi s konca 17. stoletja

EMC/št. 8.

Moja perserčna gospa hči, jest upajnja imam, da se vsi zdrave najdeste. Jest pa na morem od moje zdravje nič pisat, ampak, da se vseli na posteli in per peči najdem, dokler me Buh bo poklicu k sebi. Živim koker te lutris: nikoli k maši! Paciencia! Buh vidi moje serce! O, moja luba gospa hči, jest se nečem tožiti ali la-mentat, ali zadosti spoznam, da ste name pozabili, kakor be tunja mati na bila ino, kakor od drugih slišem, da se v vaši hiše govori, da nič za nečeste vedet. Bodi u božje ime! Da me le Buh na bo zapustil! Uržah nisem dala, sem se skazala vseglah kakor ena zvesta mati, se nič na tožem, ma pač mene serce boli, da ste doste zame apoteka mogli plačet, kakor ste se tožili. O, moje dete, tega pač nisem vredna, ma govišno te seguriram, da na boš nič več za me apoteka dala, morebit da se ne bomo nikole videle. Dej nam Buh, da se v nebesah boma kupi zneši.

O, jest sem pač ena nesrečna mati! Kaka lubezen sem jest pruti tebi imela, se moja trošt inu vsele! Zdej nimam nikogar. Jest tebi tolku doug na dam, vem, da so te roke vezane, da ne smeš, zate-gavolo te ne sovražem, ampak te bom lubila do moje smerti, ma tujemu gospudu Buh grehe odpusti, da on ima eno tako ingrat srce proti meni, no pruti vsakemu človeku me opraula. Da be bila vse Marencovo no Coraduzzino blago bila zajela, be kumej blu, nikar pa nimam drugu, ampak kar mi je moia luba mati pustila inu iz moje šparanje no flisam dobila. Sej sem vas pošteno odpertila, bel koker katera grafinja. Kej nuca! Za vunder v večnem strahu in večkrat tepena kakor obena dekla! Sama fürstinja, kadar je bila zdej lete v Loži mie milovala ino tudi tebe. Ti se ji smileš, da so ljudje slišali! Kej to more bit (rieč), da Marenc svoja gospa taku hudu darži ino k tlom da. Je ena krotka žena. O, Buh ve žalost moja, serce, be sej ta lucki spot be se imeli varvat. Buh me potroštej no Marija Devica! Jest sem pač ena nesrečna, raztalena mati. Od vaše hiše slišem žalost, doma pouhnu zlega, vsak svoja muč nad mano skuia in bom še umrla, da mi ne bo obeden oči zatissu. Ali moja luba dete, vilda far, bi imu moje bušto, verovat. Če ima bel kriz kot te drugi, pa se pruti drugim hvali, da ima perporočenje, moia luba serce. Gospud Buh te žegnaj! Se sem kupej lepu perporočim no ostanem toja zvesta mati.

Na zameri da, zleht (grdo) pišem, na morem iz roko, boš perjela, bušica, ena škatela postroji, 2 jerebice, 1 zajca, ... in 1 kiozeč za Gabrijela.

Op. Zdi se, da je bil Marenzi skop za denar in je ženi očital, da preveč trosi za zaravila materi. «Marenc svoja gospa toku hudu derži ino h tlom da». Jo ponizuje, ima tudi vezane roke, da ne more

ničesar odločati, pa tudi ni bil kaj prida prijazen, saj se še fürstinja temu čudi. O župniku pa pravi: Bi videl far, če bi imel moje u-boštvo, kako bi veroval. Jest tebi tolku doug na dam: jest tebi to-liko ne zamerim ...

EMC/17.

Moja perserčna gospa hči, želim vedet, aku se vse kupej zdrave najdeste. Jest pa se najdem — Bogu se smili! pa na poste. Sem bila vsa: glava no vrat zatekla, zdej se meje po vsem glidi no živote spustili, da nič na morem. Naša čota Margerita teži tudi na smertni poste.

Gospud Krštof me je tudi zapustil. Ga fajmošter na pusti ma-šovat. Taku se znaidem od vseh zapušena. Gospud Buh najbol ve, kaku se meni godi. Druzega ne rečem, ampak gospud Buh smili se čez me no me k sebi pokliče! Nimam nič, da bi poslala: ta četrca mesa no ena raca. Jest na morem mesu videt ne jest! Se vsem kupeja lepu perporočim ino ostanem toja zvesta mati do smerti. Op. Sem bila vsa po glavi in vratu zetekla. Zdej se mi je po vseh udih in životu razzelezo.

Nasha čota Margerita: čotasta, šepava Margerita. Gospoda Krštofa fajmošter na more videt no ga ne pusti ma-šovat. Gospod Krštof je bil eden zapoznelih protestantskih pridigarjev. EMC/ št. 15.

Moja lubezniva perserčna gospa hči, želim vedet kaku vsem kupeja gre, aku se zdrave najdeste; poleg se 1000 krat lepu zahualem za vse vaše dobruta, kar ste meni poslale. Sem na Vaše zdravje! Meni je zelu žau, da nimam nič taciaga poslat, zakej je ena taka vreme, da en človek k drugom na more. Poslem eniga jarca no zajca. Nimam drugo ino neče obeden nič nest. Prosem, da mi pusti vedet, kako dougu boš (to) meso jedla. Pojdejo oni teden šustarje noter, be per njih kej poslala. Is tem se tebi nu tuojemo lubemo gospode lepu perporočim no is tem malem taužentkrat kušnem no ostanem toja zvesta mati.

PS. Lepo prosem, da be me pustili 1 par veliki violčni farbe štunji (nogavice) kupet, kakor že večkrat. Pošlem 3 libre. Prosem ena malo žaua za carje.

Na boš zamerla, da nisem putriha poslala: ga ni ota nest, da sem mu ena petica za lon dala.

Op. Pojdejo v oni teden šustarji noter (noter k vam) be per njih (bi po njih) kaj poslala. Petica za lon dala: za plačilo dala. Pojdejo v «oni tedens»: prihodnji teden.

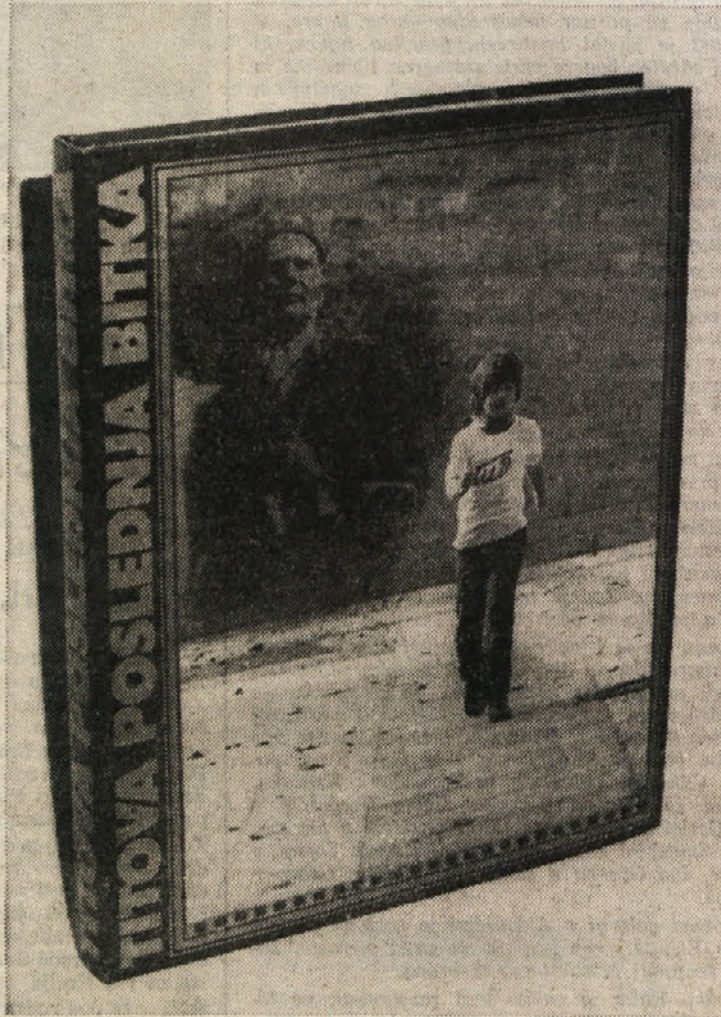
Op. Pojdejo v oni teden šustarji noter (noter k vam) be per jih naši stari izgovarjali: Umlake, Uleškouence, Prpile, Naloge, U-brega, Enberg, Strberg; Mlaka, Leskovca, Pil. Breg, Vbreg, Strbreg - Staribreg. Marenzičeva hiša v Malcantonu je bila dograjena kakšno leto pred 1700. Pisma EMC neposredno — kmalu po poroki MIM so pisana čitljivo in mirno. Naslovi v nemščini se v knjigi končujejo: «zu Erbröh». Posebno jasno se preglasiš «ö» vidi v pismu EMC/št. 21., kjer bi se ta beseda čitala tudi Enbreh — v Bregu in tudi Strbreh, kajti g. Ester pogosto izpušča in zamenjuje posamezne črke in večkrat tudi stavlja dve v eno črko (Srbröh). Marenzičevi so imeli njive in travnike do neposredne bližine Ul. S. Catterina, vinograde in hišo pa v območju Starega brega, ki se je začel na Ul. Carducci in je zajemal območje v smeri Rossetti - Kjadin in škedenj.

CANKARJEVA ZALOŽBA
Ljubljana, Kopitarjeva 2

TITOVA
POSLEDNJA BITKA

Knjiga, ki z besedo in sliko pretresljivo prikaže prvih 131 dni leta 1980, ki bo vsakemu Jugoslovnanu vedno ostalo v spominu kot leto, ko je umrl Tito.

Pretresljive slike zadnjih dni Titovega življenja in slovesa od njega so dokument, ki ga bo hotel imeti v knjižnici vsak Slovenec.

Podatki o knjigi:

format 24×30 cm

271 strani

378 fotografij

cena 800 din (4 obroki)

TITO - ILUSTRIRANI ŽIVLJENJEPIS

Knjiga prikazuje Titovo življenje od otroštva do smrti. Skušaj podati podobo ne le njego-vega političnega in javnega dela, temveč tudi zasebnega življenja. Bogata življenjska pot fantičana iz zagorskih gričev do maršala Jugoslavije in državnika, ki ga je spoštoval ves svet, je prikazana z mnogimi prvič objavljenimi slikami in podatki. Tudi te knjige ne bo hotel nih-če pogrešati.

Podatki o knjigi:

format 24×30 cm

185 strani

211 fotografij

900 din (4 obroki)

NAROCILNICA — PD

Prilike in ime _____

Naslov _____

Zaprosien(a) _____

Poklic _____ roj. _____

Reg. št. os. izk. _____

Nepreklicno naročam knjige: _____

Datum _____

Podpis _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

CANKARJEVA ZALOŽBA, 61000 Ljubljana, Kopitarjeva 2

Knjigil lahko naročite tudi v **Tržaški knjigarni** - Ul. sv. Franciška 20, Trst ali ju naročite v GORICI na UPRAVI PRIMORSKEGA DNEVNIKA, Drevored XXIV Maggio 1

LJUDJE IN KULTURA

**PRIOGA
PRIMORSKEGA DNEVNICA
O KULTURNEM DOGAJANJU
V ZAMEJSTVU**

Leto 81 v znamenju Frana Levstika

Letos praznujemo Slovenci 150-letnico rojstva velikega književnika, teoretika, politika, kritika, časnika in vsesplošnega organizatorja Frana Levstika. Levstik se je namreč rodil 28. septembra 1831 v Retjah na Dolenjskem v času, ko ne moremo reči, da je kritična misel ravno cvetela (kako podobno je danes). Prešeren je opravljal svoje delo brez javnega priznanja, v zameno pa je načelnik »staroslovenec« Bleiweis s sebi enakimi krojil politiko in usodo slovenskega naroda...

Seveda se na tem mestu ne bomo spuščali v nikakršno literarnozgodovinsko razglabljanje, saj se bomo tega lotili enkrat pozneje, ker bi bilo tako razglabljanje spričo izjemno bogatega gradiva tudi brezpredmetno. Naš namen, da

smo spregovorili o Levstiku, je seveda drugačen. Z Levstikom se začnemo v slovenski kulturi novo obdobje, z njim vstopi kritika tudi javno v slovensko slovstvo, z njim so tudi poznejši književniki dobili usmerjevalca, z njim se začnemo prehod v realizem v slovenski književnosti. Pa ne samo to — njegov boj in boj njegovih somišljenikov »mladoslovenec« proti »staroslovenec« bo ostal večno v zgodovini razvoja slovenskega narodnostnega vprašanja, saj ideje, ki so bile takrat izrečene, v veliki meri držijo še danes, predvsem za tiste Slovence, ki so odtrgani od osrednjega matičnega telesa. No, in že to skopo in kar se da nametno naštevanje Levstikovih zaslug nam pokaže, s kakšnim silnim slovenskim duhom imamo o-

pravka.

Vsa slovenska kultura, društva in organizacije, se bodo letos vključila v praznovanje Levstikovega leta. Na šolah bodo razne proslave, na odprtem tabori, tako da se niti naša društva ne morejo izogniti temu trenutku. Vendar to ne iz posnemovalne navade, ampak tvorno, poglobljeno in s poznanjem Levstikovega dela. Kajti zunanji blišč veliko ne pomeni, če ni v sredici plemenitega duha, ki zna dati vsaki predstavi tudi svojo vsebino. Skratka, ne iz špekulativnih nagibov, ampak zaradi prave hvaležnosti, ki jo čutimo do Levstika in njegovega dela, se je treba lotiti proslav. Da bodo le-te čim bolj bogate, prodorne in da bi zapustile še dolgotrajen sled.

MARIJ ČUK

Revija »Primorska poje« prvič v Kanalski dolini

Primorska poje... ti besedi sta postali že pravo geslo, nepogrešljiv pojem spomladanske prireditve, ki združuje zbornice v vseh konceh in krajih v se izmenoma oglašča v vseh krajih Primorske. Pred tremi leti je slovenska pesem v okviru revije prvič zadonela v Benečiji. Ena njenih etap je bil tedaj Čedad. Letos se bo prvič povzpela do Kanalske doline. Svojo dvanaesto pomlad bo namreč Primorska poje sklenila ravno danes v Trbižu.

S tem je primorsko zborovsko petje doseglo Koroško in se dejansko spojilo z revijo »Koroška poje«, ki je prav tako postala že tradicionalna zborovska manifestacija v koroškem kulturnem prostoru. In zbori iz Kanalske doline, ki se udeležujejo tako revije Koroška poje, kot revije Primorska poje so tako postali povezovalni člen dveh dežel, kjer se ne samo kulturne, temveč tudi ozemeljske meje izničujejo.

Primorska poje je od samega začetka izbrisala meje. Pevci jo občutijo morda za trenutek, ko morajo na mejnem prehodu pokazati dokumente funkcionarjem. Na odrih je ni bilo nikoli slutiti. Med pevci, ki se srečujejo za odrom, še polni napetosti, ali po doživetem nastopu, ko ob aplavzi stopajo z njega, ni razlik, pa naj bodo iz Milj ali iz Toimina, iz Ukeve ali iz Ilirske Bistrice. V tistih trenutkih jih združuje močna sila, to je ljubezen do peja. Ljudi, ki se poznajo že dolga leta, čeprav se ne srečujejo redno, ker jih organizator vsako leto drugače razvršča po revijah, ne motijo narečne ali druge razlike, ker govorijo isti jezik, jezik navezanosti na svojo zemljo in svojo kulturo.

Letos se je torej »Primorska poje« povzpela do tromeje. Tolkokrat preizkušeno vzdušje veselja in prijateljstva, ki napolnjuje človeka z radostjo, spodbudami in novimi upi, bo danes zavladalo v Trbižu. Tudi tu se bodo skozi pe-

sem utrjevala stara in sklepala nova poznanstva, in kovali se bodo načrti za nadaljnja sodelovanja. In to vzdušje bo kot običajno »okužilo« tudi gledalce.

Dejstvo, da je Kanalska dolina izven meja Primorske, ob vsem tem ni bistveno. Pripravljene smo zatajiti še kak zemljepisni pojem, če lahko s pevsko revijo na tem koncu slovenske zemlje vzpostavimo nove plodne kulturne stike in če lahko s tem še enkrat dokazemo, da »pesem ne pozna meja«.

NAK

V Trstu ustanovili likovni krožek

Razmere za likovni razvoj slovenske narodnostne skupnosti so na Tržaškem nadvse hvalne. Slovensko likovno okolje kar prekipava od živih vzgibov. Število umetnikov, ki se s precejšnjim uspehom merijo tudi daleč izven naših ožjih kulturnih meja skoraj v vseh vrstah upodablajočih umetnosti, je v vseh teh letih v stalnem porastu. Kar je doslej manjkalo, je bila organiziranost med njimi. Zlasti razstavna dejavnost je bila preveč prepuščena naključju in improvizaciji in zato se vsa umetniška potencialnost naših likovnikov morda ni mogla v polni meri izraziti.

To vrzel so, kot kaže, zapolnili. Pred dnevi so namreč uradno ustanovili krožek slovenskih zamejskih likovnikov, v katerem so vključeni poleg slikarjev tudi arhitekti, fotografi in drugi likovni ustvarjalci. Eden glavnih namenov te organizirane kulturne skupine je ustvariti primeren razstaven prostor v samem Trstu, v katerem bo mogoče voditi načrtno dejavnost. Konkretno načrtujejo tudi ustanovitev sklada za razstaven prostor ter ureditev arhiva. Skratka, organizirano delo bo lahko prispevalo k nadaljnji rasti našega likovnega življenja.

POGLED V VSE ŽIVAHNEJŠE MLADINSKO GIBANJE

Mladinski krožki se razvijajo

Dejavnost mladih, tako na srednji šoli in na univerzi, kot v kroških in samostojnih skupinah, je odraz določenih družbenih težajev, dogodkov in potreb, predvsem pa je odraz želje mladih po družabnem življenju in po novih oblikah kolektivnega kulturnega udejstvovanja. Za dejavnost mladih je obenem značilno, da v določenih fazah upada, medtem ko je ponovna poživitev gibanja odvisna tako od političnega in kulturnega dogajanja, kot tudi enostavno od potrebe mladih, da se združujejo. Združevanje pa pomeni tudi možnost, da krožek ali mladinska skupina razpolaga s samostojnimi prostori in sredstvi, ki ji omogočajo, da se zbira in ustvarja v okolju, ki bo drugačno od tradicionalnega okolja in delovanja starejših generacij. Tako delovanje je za mladega človeka pomembna izkušnja, saj potom njega ustvarja nove vezi, vzpostavlja odnos s širšim krogom vrstnikov in z vso skupnostjo, v okviru katere deluje. Obenem pa najde tu prostor za tisto dejavnost in ustvarjalnost, za katero je v šoli ali na delu prikrasjan.

Potreba po angažiranju v družbi ter po iskanju novih izraznih oblik ter novih medčloveških odnosov, je v mladem človeku še posebno živa in ravno to mu omogoča, da se v prostem času posveča najrazličnejšim oblikam kolektivnega življenja, od športa, do političnega in kulturnega udejstvovanja.

V zadnjem času beležimo na Tržaškem nov porast mladinske dejavnosti, in sicer ne toliko v okviru šole ali univerze, temveč predvsem v okviru mladinskih krožkov, ki nastajajo tako na vaseh, kot v mestu in ki največkrat delujejo v okviru krajevnega kulturnega društva. Tako so lani nastali mladinski odseki, oz. krožki v okviru društev v Saležu (mladinski odsek KD Rdeča zvezda), v Repnu (mladinski odsek KD Kraški dom), na Padričah (mladinski odsek KD Slovan), ter v Bazovici (mladinski krožek pri KD Lipa). V dolinski občini so mladi aktivni v okviru domačih društev, kjer sodelujejo pri raznih pobudah ter pri vodenju odborov, letos pa so v svoje delovanje vključili tudi sodelovanje z mladimi z onstran meje.

Aktivnost v krajevnih društvih privlači zadnje čase vedno več mladine, saj so odbori v številnih primerih sestavljeni predvsem iz mlajših članov. Takšen je na primer položaj svetoivanskega društva Škamperle, kjer je v odboru zastopana predvsem mladina, zanimivo pa je, da je to eno izmed redkih slovenskih društev, ki deluje v mestu in da se je v njem angažiralo veliko mladih iz mestnega središča ali iz okrajev, ki so od Sv. Ivana bolj ali manj oddaljeni. Delovanje društva je zadnje čase precej živo, lani poleti se je priključilo množičnemu prižiganju kresov v prostorih bivše psihiatrične bolnice, pri katerem so sodelovale tako italijanske, kot slovenske organizacije, letos pa so se člani med drugim spoprijeli s preurejanjem društvenih prostorov.

Mladinska krožka na Proseku in Nabrežini delujeta že več let, delovanje prvega je že precej razvejano in tudi število aktivnih članov je precej-

šnje, drugačne pa so razmere mladih v Nabrežini. Njihov krožek, ki sodeluje s krajevnim društvom Igo Gruden, je mlajši, dejavnost mladih članov pa precej ovira pomanjkanje prostorov, zaradi česar se mladi sploh ne morejo redno sestajati. Poletje bo sicer članom krožka priskočilo na pomoč, saj bo prišla v poštev dejavnost na odprtem. V tem okviru bo krožek skupno z društvom pobudnik »Male kolonije«, kjer se bodo predšolski in osnovnošolski otroci ob sodelovanju mladih vzgojiteljev lahko vsak dan srečevali in sprostili. Čisto mlada organizacija je tudi mladinski krožek pri kulturnem društvu Vesna v Križu, ki je na pobudo mladih iz vasi nastal pred dobrim mesecem. Mladi se zdaj že redno zbirajo v prostorih novega kulturnega doma Albert Sirk, saj je eden izmed prvih namenov krožka ravno ta, da ustvari v okviru društvenih prostorov novo jedro družabnega in kulturnega življenja, ter kraj, kjer naj bi se mladi zbirali ob prostem času, po delu ali po študiju. V te namene so ravno včeraj priredili prvi ples, člani mladinskega krožka pa že načrtujejo vrsto novih pobud, ki naj bi z razliko od delovanja društva odgovarjale predvsem potrebam mladih in izražale njihove specifične težnje.

Za dejavnost posameznih krožkov je značilno, da slednji poleg že tradicionalne dejavnosti v okviru domače vask skupnosti, čutijo potrebo po širši dejavnosti, katere težišče naj bosta povezava in sodelovanje med mladinskimi organizacijami celotnega področja, to se pravi Krasa, mestnega središča ali predmestnih okrajev. Tako so se na pobudo mladinskega odseka KD Rdeča zvezda in mladinskega krožka iz Trsta nekateri krožki sestali že minulo jesen, ter skupno izdelali program, v katerega sta spadala koncerta dveh slovenskih kantavtorjev Tomaža Domiclja in Andreja Šifrerja, za velikonočne počitnice pa pripravljajo večdnevni izlet v Bosno, katerega naj bi se udeležili člani krožkov, društev in drugih organizacij iz Trsta, Gorice in Beneške Slovenije. Sodelovanje mladih je vsekakor pomembna novost, ki ne prinaša le novih izraznih oblik in svežih idej, temveč tudi oporo delovanju mlajših organizacij. Značilno je namreč, da krožke in odseke sestavljajo še zelo mladi in neizkušeni fantje in dekleta, ki bi radi na najrazličnejše načine izrazili svoje misli in potrebe, a sami nimajo izkušnji in poguma, ki so pri konkretnem delu potrebni. Poleg tega je ob skupnem sodelovanju lažje premostiti že zastarele oblike kulturnega izražanja ter najti novo vsebino mladinske dejavnosti. V tem okviru velja poudariti potrebo po večji angažiranosti mladih pri političnem in družbenem življenju našega mesta in celotne države, saj se aktivnost mladih ne sme omejiti le na kulturno in rekreativno delovanje v okviru ožjega okolja. Dogodki, kot so sramotna razsodba v Catanzaru, pobuda misovcev, ki so v našem mestu zbrali že znatno število podpisov za smrtno kazen, ali zatiranje, ki ga izvaja desničarski režim v Salvadorju, so namreč dejstva, ki terjajo zavestno prisotnost vseh državljanov.

SUZI PERTOT

POGOVORI Z NAŠIMI KULTURNIMI DELAVCI

Mario Magajna - 35 let žive prisotnosti v naši stvarnosti

Maria Magajne ni treba nikomur posebej predstavljati. Prav gotovo se ne motimo, če rečemo, da je eden najbolj poznanih in priljubljenih ljudi, kar jih kroži na Tržaškem. In Mario dejansko veliko kroži. Vsak dan je na desetih, dvajsetih različnih krajih. Brez premora suče svoj neločljivi fotografski aparat, vmes pa najde čas še za marsikaj drugega kar bogati naše kulturno-prosvetno življenje. Kako bi tedaj v naši rubriki pogovorov z služničnimi kulturno-prosvetnimi delavci lahko brez njegovega mnenja o tem in onem in seveda brez njegove slike, ki je za naš dnevnik pravzaprav redkost, kajti v njegovem bajnem dokumentarnem fotografskem arhivu bomo prej našli sliko vsakogar na Tržaškem, kot njega samega.

Po svoji službeni dolžnosti si že 35 let v neposrednem stiku z našim kulturno - prosvetnim dogajanjem. Kako si jih doživljal?

Odkrito povem, da me je teh 35 let živega spremljanja kulturno - prosvetnega življenja zelo obogatilo. Živeti v stalnem stiku z našimi društvi in postrtovalnimi kulturnimi delavci mi je bilo vedno silno prijetno in te občutke prijetnosti in zadovoljstva doživljam še danes. V najlepšem spominu pa so mi ostala prva leta po osvoboditvi, ko so se začela naša društva po tolikih letih spet obnavljati, kajti ljudem moje generacije v času fašizma žal ni bilo dano, da bi se kulturno udeleževali kot danes.

Kako ocenjujete današnji položaj na tem področju?

Po mojem mnenju današnji položaj ni najbolj rožnat, zlasti v mestu, če odštejemo nekatera društva. Zato pa so druga društva na podeželju, na katera smo lahko ponosni, ker so razvila zavirljivo dejavnost.

Kaj mislite v splošnem o dana-

nji mladini in njenem vključevanju v javno življenje?

Lahko rečem, da je še kar delovna, lahko bi pa dala marsikaj več od sebe.

V naši javnosti velja za nekakšno utelešenje Primorskega dnevnika. Kaj pripominjaš k temu?

Res je, ko se pojavim s fotoaparatom v tem ali onem kraju, večkrat rečejo, da ni prišel Magajna, temveč Primorskega dnevnika. Morda zato, ker sem vedno naokrog kot »cigan« in zastopam naš dnevnik. To mi je v veliko čast.

Veliko naših društev te je imenovalo za častnega člana.

Da sem častni ali redni član kakega našega, naj bo prosvetnega ali športnega društva, je zame tudi velika čast.

Sentjakobsko društvo, ki mu predsedujete, doživlja že dalj časa hudo krizo. Kje so vzroki in kako bi lahko spet zaživelo?

Ne bi rekel, da je kulturno-prosvetno delovanje pri Sv. Jakobu v hudi krizi, temveč da je popolnoma shiralo. Žal je v tem okraju vse manj zavedne mladi-

ne, ki bi poprijela za delo. Kar je slovenske mladine pri Sv. Jakobu pa se za prosvetno delo sploh ne zanima. Žalostna je ta ugotovitev, zlasti če pomislimo, koliko društev je bilo v tem mestnem predelu pred prvo svetovno vojno in celo v času fašizma in če pomislimo kaj vse so zavedni šentjakobčani naredili in žrtvovali za svoj narodnostni obstoj. Tudi po osvoboditvi se je v tem kraju takoj spet razbohotilo delovanje, tako da je bilo naše društvo, lahko rečemo, eno najbolj aktivnih v mestu. Prav zato bi si morali vsi šentjakobčani krepko zavihati rokave in pomagati, da bi tu spet zaživelo prosvetno delovanje, kajti kulturno - prosvetna društva so tako v mestu kot na podeželju stebri našega narodnostnega življenja.

K našemu kulturnemu življenju prispevate z dokumentarnimi in umetniškimi fotografskimi razstavami. Kaj pomeni pripraviti takšno razstavo in katere so ti prinesle največ zadoščenja?

Moja razstavna dejavnost je pravzaprav predvsem dokumentarnega značaja. Iz fotografskih posnetkov črpamo dokaze. To so dokumenti, v njih se zrcali naša zgodovina. Največ zadoščenja sem imel in imam še danes z zadnjima razstavama »Naših 35 let« in »Kraški motivi in cerkve na Tržaškem«, ki sta imeli velik uspeh in odmev.

Druga značilnost so fotografski zapisi in predavanja Maria Magajne kot svetovnega potnika. Kako pripravite svoje predavalne večere?

Mario Magajna

Rad potujem in tudi na potovanjih mi je fotoaparat zvest spremljevalec. Svoja doživljanja in vtise posredujem nato na kulturnih večerih po društvih. Predavanja seveda opremim z večjim številom barvnih diapozitivov. To zahteva precej truda, a prinaša tudi precej zadoščenja.

Fotoamaterska dejavnost se kot nova in privlačna oblika kulturnega izražanja vse bolj uveljavlja. Fotografski krožki so pri nas šele na začetku. Kaj meniš o njih?

Fotokrožki so koristni, ker nudijo fotoamaterjem možnost, da se pod vodstvom mojstrov fotografije marsikaj naučijo. Danes

razpolagajo skoraj vsi, posebno mladi, s fotoaparati in se ukvarjajo s fotografijo, toda večkrat nimajo pojma o fotografiji, zato je prav, da se tudi pri nas uveljavljajo organizirane oblike fotoamaterizma.

Kakšni so tvoji nasveti mlademu človeku, ki se poskuša s fotoaparatom?

Da se vključi v fotokrožek, prelista razne fotografske revije in predvsem, da čimveč fotografira, da skupaj z drugimi fotoamaterji in specializiranimi fotografi, ki vodijo krožke, odkriva napake in pomanjkljivosti.

Kakšni pa so tvoji načrti za bližnjo bodočnost na poklicnem in kulturno - prosvetnem področju?

Kar zadeva moj poklicni posel bi najraje čimprej prepustil svoje mesto mlajšemu, ki ima ljubezen do tega dela in dobro voljo. Se vedno bom rad kaj delal in fotografiral, toda za »hobby«. Na kulturno - prosvetnem področju pa je moja največja želja, da bi naše društvo pri Sv. Jakobu spet oživele in da bi mu lahko še kaj pomagal in delal. Za sedaj sem pripravil več barvnih diapozitivov o zadnjih potovanjih po Mehiki, ki bi jih rad čimprej pokazal v raznih društvih.

Prilogo pripravil:
DUŠAN KALC

Fotografije:
MARIO MAGAJNA

IZ ZGODOVINE NAŠIH KRAJEV

80 let KD «France Prešeren» iz Boljunca

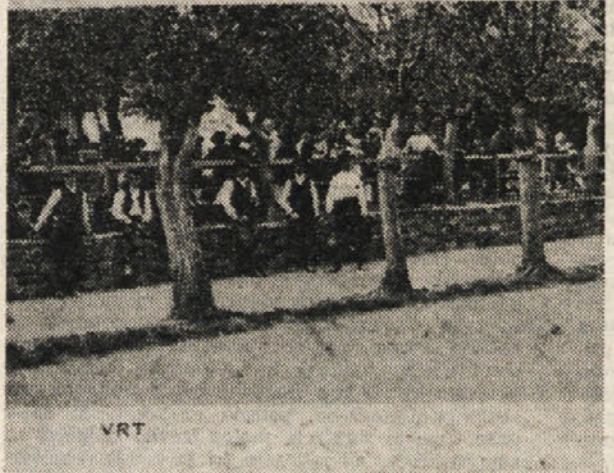
Boljunsko društvo slavi letos pomemben jubilej: 80-letnico ustanovitve. 9. septembra 1901 je bilo namreč, na pobudo pokojnega Frana Venturinija in drugih zavednih vaščanov, uradno ustanovljeno Bralno in pevsko društvo «France Prešeren».

Vendar se je prosvetno življenje v vasi začelo že veliko prej, v dobi čitalniškega gibanja. Kot poroča »Slovenski narod«, je bila 15. maja 1870 v Boljuncu slavnostna otvoritev čitalnice v Bregu. Na slavnosti se je zbralo preko 2.000 radoljubov. 30. oktobra istega leta so člani čitalnice priredili prvo »bisedo«, na kateri je nastopal domači zbor, dramski odsek z igro »Klobuk«, sledila je bogata tombola.

Gostilna pri Društvu

BOLJUNEC

VRT

Prizora iz Boljunca na začetku stoletja

Poleg čitalnice je v vasi že od leta 1840 deloval cerkveni pevski zbor. Leta 1899 so v vasi ustanovili Delavsko društvo, 4. 12. 1905 Hranilnico in posojilnico, leta 1906/7 Kmetijsko samopomoč, leta 1906 Marijino družbo, leta 1908 Gospodarsko konsumno društvo, ki je imelo tudi svojo knjižnico. 9. 7. 1911 so v Boljuncu ustanovili podružnico Ciril - Metodove družbe za območje Brega. Vsa ta društva in ustanove so več ali manj aktivno delovale do prve svetovne vojne. Leta 1902 so v vasi ustanovili Godbeno društvo, katerega tradicija se še danes nadaljuje z vaško godbo na pihala »Veseli godci«. Godba je zelo priljubljena v domači vasi pa tudi v okoliških krajih, kjer uspešno nastopa ob raznih praznikih in šagrah.

Steber bralnega in pevskega društva «France Prešeren» je bil številni pevski zbor. 4. avgusta 1907 je bila v Boljuncu velika slavnost, na kateri je društvo razvilo svoj prapor. Istočasno se je preselilo v nove društvene prostore. V teh letih je zbor veliko nastopal doma, gostovali pa so tudi v Črnem kalu, Kozini, pri Sv. Ivanu in celo v Ljubljani, ob odkritju spomenika Francetu Prešernu. Edinost z dne 10. 7. 1912 poroča o veliki prireditvi v Boljuncu, na kateri so sodelovala vsa društva iz Brega. Podrobnejših podatkov o delovanju društva v tistih časih nimamo, ker so v razdobju fašizma uničili vse društvene dokumente. Med prvo svetovno vojno je društvo utihnilo, toda že leta 1919 so se pevci spet zbrali pod vodstvom domačina Josipa Žerjaka in začeli z vajami. Vendar se društveno delo ni posebno razvilo, kajti zavladal je fašizem in z njim so se začela preganjanja, ukinjanja društev ter plenjenje imetja. Kljub temu v vasi ni utihnila slovenska pesem, domačin Josip Bolčič je poleg cerkvenega petja skrivaj učil tudi slovenske narodne pesmi. Ustanovil pa je tudi kvintete, ki so ga sestavljali Rudi Žerjal, Fabjan Bonano, Viljem Maver, Dušan Ota ter Viktor Ota.

Ob pričetku druge svetovne vojne so Boljunčani množično pristopili k idejam Osvobodilne fronte. Veliko fantov in mož se je priključilo partizanskim enotam, ostali pa so pomagali doma kot aktivisti OF. Davek, ki ga je vas plačala za svobodo, je bil precejšen, saj je na bojiščih ostalo kar 19 domačinov, trije pa so umrli v koncentracijskih taboriščih. Takoj po koncu vojne so vaščani svojim padlim postavili obeležje na domačem pokopališču, leta 1947 pa spomenik v vasi.

Oživele je tudi prosvetno društvo, ki je ravno v tej prvi porojni dobi doseglo svoj višek. Tako je v prvih mesecih leta 1948 stelo kar 289 članov. Poleg mešanega pevskega zbora, sta v društvu delovala tudi dramski odsek in godba na pihala. Dramska skupina je nastudirala več iger: Triglavsko rožo, Zaplenjena puška, Punt, Ne kliči vrage (l. 1945); Dekle z rožmarinom, Tri sestre (l. 1946) itd. Zelo številni mešani pevski zbor (skoraj 100 pevcev) je leta 1946 sodeloval na kome-moraciji bazoviških junakov. Leta 1947 je društvo gostovalo v Lonjerju in Ankaranu. Organizirali so več proslav OF, literarnih večerov, predavanj itd. Vodstvo

zbora je prevzel domačin Drago Žerjal, ki z različnimi presledki vodi zbor še danes. Plodno delovanje društva je zelo okrnila viharina doba kominforma. Leta 1952 je v vasi nekaj časa delovala glasbena skupina ter obnovljen dramski odsek. Precej uspehov sta žela predvsem humorista Stano Žerjal in Dorči Maver (Vanek in Drečček). Temu poskusu oživitve društva je sledil dolg premor do leta 1966, ko so vaški mladinci organizirali Prešernovo proslavo. Na prireditvi je ponovno nastopil domači zbor, recitatorji in dramski odsek z igro »Povodni mož«. Oktobra 1966 so ustanovili začasni odbor društva, ki je tudi organiziral svečanost ob prenosu posmrtnih ostankov domačina, skladatelja Frana Venturinija iz tržaškega na boljunsko pokopališče. Na tradicionalni prireditvi na Stefanovo (26. decembra) istega leta sta prvič nastopila tudi otroški zbor društva ter tamburaška skupina, ki z uspehom deluje še danes.

Obnovitveni občni zbor društva je bil 22. 4. 1967, od takrat društvo uspešno deluje. 17. maja 1970 je društvo priredilo veliko svečanost ob 100-letnici boljunške čitalnice. Ob tej priložnosti se je v vas vrnil društveni prapor, ki ga je pevovodja Venturini v dobi fašizma skrivaj odnesel v Ljubljano. Društvo je pripravilo tudi razstavo gospodarskega in kulturnega razvoja vasi ter izdalo brošuro. Veliko zaslug za zbrane podatke o zgodovini vasi ima dolgoletna odbornica in tajnica društva Slava Slavec. Junija 1971 so marljivi boljunski prosvetarji proslavili 70-letnico društva. Na obnem zboru novembra 1972 so vaščani izrazili željo po lastnih prostorih, po novem kulturnem domu. Društvo je imelo namreč na razpolago samo dve sobiti v župnišču, prireditve pa so bile v prostorih osnovne šole. Leta 1972 je zbor zelo uspešno gostoval na Koroškem. Leta 1976 je dolinska občinska uprava dogradila nov kulturni dom v Boljuncu, ki naj krije potrebe vseh kulturnih društev iz Brega. Decembra 1976 je KD France Prešeren priredilo prvi prosvetni večer v novootvorenem gledališču. Predstavniki ZKPO Slovenije je takrat podelil 32. Gallusovih odličij boljunskim pevkam in pevcem.

Dramski odsek je aprila 1977 uspešno uprizoril komedijo 1 X 2. Veselo je bilo tudi praznovanje na Stefanovo. Na večeru so sodelovali pevski zbor, tamburaši z »Večerom na dalmatinski obali« ter mladi igralci z igro domačina B. Mihaliča »Tragična zgodba boljunškega gangsterja«.

Društvo priredi vsako leto skupaj z vaščani tradicionalni praznik grozda (meseca septembra). Majcen, ko boljunski fantje postavijo v noči pred 1. majem na sredi Gorice »maj« ter »lučanje« na dan sv. Stefana. V sklopu društva delujeta poleg mešanega pevskega zbora, ki šteje okrog 40 članov, še dramski odsek ter tamburaška skupina. Dramski odsek je letos januarja pripravil veseloigro domačinke T. Turko »Venderigle na placu«. Pevski zbor pa je kot vsako leto sodeloval na reviji pevskih zborov »Primorska poje«.

Pred prosvetnimi delavci pd «France Prešeren» pa je sedaj svečano prireditel ob 80-letnici ustanovitve društva. Sestavljen odsek za zgodovino - NSK

VESTI Z GORIŠKEGA

Še o urejevanju etnografskega muzeja

Že približno leto in pol dni poteka v Števerjanu akcija, ki jo je sprožila Zveza slovenskih prosvetnih društev, vodi pa jo član odbora Zdenko Vogrič, za zbiranje etnografskega blaga, ki bo čez čas zbrano v briškem muzeju, let tega bodo uredili na Bukovju. Vogrič so pri tem delu aktivno pomagali nekateri prizadevni Števerjanci, predvsem člani prosvetnega društva «Briški grič» in uspelo jim je zbrati precej blaga, še zlasti kmečkega orodja, ki je že bilo zapuščeno na kašah ali v kletih, takega orodja ki so ga ljudje še posebej v zadnjih časih, ko so obnavljali stanovanjske hiše in gospodarska poslopja kar zavrgli. Ni jim več služilo, odkar je tudi v Brda prišla sodobna mehanizacija.

Istočasno pa so zbirali in seveda še zbirajo tudi najrazličnejšo dokumentacijo, stare slike, spise, izkaznice, vse, kar bo lahko pričalo o preteklosti naših ljudi v teh krajih. Akcija v Števerjanu se seveda nadaljuje, saj je treba še veliko dela, predno bodo zbirke popolne.

Zbirno akcijo pa so sedaj razširili tudi v druga briška področja. V Pevmi, na Oslavju in Štavnaru so se za stvar zavzeli nekateri mladi člani prosvetnega društva «Naš prapor» in že pričeli akcijo, kmalu pa bo akcija stekla tudi v Podgori, kjer je na zbiranje blaga pripravljeno prosvetno društvo «Anrej Paglavce». Seveda pa kličejo pobudniki te akcije na sodelovanje vse vaščane.

V podporo tej akciji je imel etnograf Naško Križnar, kustos Goriškega muzeja v Kromberku nekaj predavanj, prav v Števerjanu, Pevmi, pa še v Gorici. Prikazal je nekaj kratkometražnih filmov, ki jih je sam pripravil, filmov, ki nam kažejo narodopisne zanimivosti iz raznih krajev slovenske zemlje. Na predavanjih, zlasti v Števerjanu in v Pevmi, so ljudje živo spremljali predvajanje filmov in tudi glasno povedali, da se nekatera kmečka opravila pri njih vršijo drugače. Tak filmski prikaz je zares nekaj spodbudnega, saj se ljudje ak-

V našem pregledu prireditve za preteklo mesec izostane tu pa tam kakšen podatek. Upoštevati pa je treba, da je objektivno težko zabeležiti vse, kar se v zamejstvu dogaja na razvejnem kulturno-prosvetnem področju. Zato pozivamo vsa društva in skupine, da nam pri tem delu pomagajo in da nas obveščajo o svojih dejavnostih. Lahko se obrnejo na Zvezo slovenskih kulturnih društev, ali pa neposredno na uredništvo Primorskega dnevnika.

tivizirajo. Križnar je med tistimi v Sloveniji, ki zagovarja filmsko obliko narodopisne raziskave, la ni je sodeloval s svojimi filmi tudi na mednarodnem srečanju v Firencah in bil deležen precejšnje pozornosti.

Na predavanjih je pred predvajanjem filmov spregovoril Zdenko Vogrič, ki je orisal namen briškega muzeja in dokumentacijske zbirke, ki se že ustvarja v Gorici, na sedežu ZSKD, ter morebitnih drugih muzejskih zbirk v drugih krajih na Goriškem. Zadnji čas je, da se vključimo v akcijo zbiranja dokumentov in vseh tistih predmetov, ki so jih uporabljali naši nonoti. Sicer bo vse šlo v pozabo.

MARKO WALTRITSCH

60-letnica prvega požiga Mačkolj

Ob znamenitih volitvah spomladi leta 1921 so fašistične drhali divjale posebno po slovenskih vaseh. V Bregu so zgodnji fašistični teror

prve okusile Mačkolje, ki so bile takrat prvič požgane. KPD Primorsko iz Mačkolj se bo na ta dogodek spomnilo 10. maja s proslavo v srenjski hiši. Ravno tiste dni bo namreč potekla šestdeseta obletnica žalostnega dogodka, ki je nekaterim domačinom še živo v spominu.

KD Rapotec snuje zanimiv kulturni večer

KD Jože Rapotec iz Prebena pripravlja za četrtek, 23. aprila, zanimiv kulturni večer, v katerem bo strnjena slikarska, odrska in pevska umetnost.

V srenjski hiši bodo namreč odprli razstavo del slikarja Demetrija Ceja. V kulturnem programu pa bosta sodelovala igralec Danilo Turk — Joco in Tržaški oktet.

RAZPRODAJA KNJIG

v Tržaški knjigarni

DO 18. T. M.

POPUSTI

OD 10 DO 70 ODS.

Pestri načrti KD Vesna iz Križa

Obnovljeni kriški kulturni dom Albert Sirk je v zadnjem času močno oživel delovanje krajevnega kulturnega društva Vesna in tako postal središče vaškega družbeno - političnega življenja. Domači kulturni delavci so si za dejavnost v domu začrtali srednjeročni razvojni načrt pobud, ki bo prišel do celovitega izraza v prihodnji sezoni, a že sedaj lahko opazimo njegove temeljne smernice. Načrt poleg okrepitev tradicionalnih društvenih panog, kot sta moški in dekliški pevski zbor, predvideva tudi spoznavanje in postopno uveljavitev drugih kulturnih pobud, ki jih društvo, predvsem zaradi pomanjkanja prostorov, doslej ni moglo uresničevati. Med temi bi omenili razstavno dejavnost v mali dvorani doma, ki je bila deležna že na samem začetku, kljub novosti, velikega zanimanja domače publike in tudi širše zamejske javnosti. Po uspehih razstavah Marija Magajne, Milka Bambiča, Bogomile Doljak in vaških amaterskih slikarjev, pripravljajo sedaj Križani pomembno antološko razstavo znanega arhitekta in slikarja Viktorja Sulčiča, ki je bil doma iz Križa, a je živel in ustvarjal v daljni Argentini. Razstava, ki bo po vsej verjetnosti konec maja, bo prvi prikaz delovanja domačina, ki je zaslovel v tujini a ni nikoli pozabil na svojo vas in ostal vedno zvest svojemu narodu.

Posebno pozornost posveča kulturno društvo Vesna srečanjem z vaščani o najrazličnejših aktualnih temah, ki naj bi v bodočnosti dosegla redno tedensko frekvenco. Tudi to novost so domačini z zanimanjem sprejeli, kot priča številno občinstvo, ki se je udeležilo razprav o problematiki mamil v današnji družbi in o regulacijskem načrtu kraških vasi.

teku so medtem tudi priprave za odprtje društvene knjižnice, ki bo služila potrebam in zanimanju tako mlajših kot starejših generacij. Po mnenju kulturnega društva Vesna naj bi knjižnica še posebej prispevala k utrditvi odnosov in sodelovanja s šolsko stvarnostjo, za katero so vrata kulturnega doma Albert Sirk vedno na stežaj odprta.

Razveselljivo novost predstavlja tudi na novo ustanovljena godba na pihala Vesna, ki je po nekaj letih premora ponovno začela z rednimi vajami pod vestno taktirko Hermana Sulčiča. V krat-

ken se bo začel tudi tečaj za mlade godbenike, kar daje upati, da se bo kriški godbeni ansambel, ki ima za sabo skoraj stoletno tradicijo, kmalu okreplil še z novimi mladimi silami. V prejšnjem mesecu je v Križu imel v okviru kulturnega društva Vesna svoje prve spodbudne korake tudi mladinski krožek, ki ima na sporedu vrsto pobud kulturnega in družabnega značaja ter že uspešno sodeluje z drugimi mladinskimi krožki in z mladinskim odborom pri Slovenski kulturno - gospodarski zvezi.

S. T.

Prizor z nedavnega glasbenega večera v Križu, ki so ga priredili mladinski krožki

POGOVOR Z NERINO ŠVABOVO

Lutkovno gledališče - pridobitev za najmlajše

Kljub temu, da zgleda kot razigrana otročarija, je delo z lutkami resna in odgovorna zadeva, h kateri je potrebno pristopiti premišljeno in načrtno. Do nedavna je bila lutkovna dejavnost pri nas zelena njiva, ki je čakala na plug dobre volje in potrpežljivega dela z otroki in odraslimi. Brazdo v ledini je v KD Valentin Vodnik v Dolini odprla Nerina Švab, ki je zasnovala lutkovno skupino in pričela navajati ljudi na novo, nevsakdanjo in pri nas nepoznano dejavnost. To je bil sen, ki ga je dolga leta nosila v sebi, ki pa se ji zdaj začenja polnomočno uresničevati, kajti njena lutkovna skupina pri dolinskem društvu stoji na dobri zasnovi in na trdni tehnični podlagi.

Sicer pa povejte, kako ste se pravzaprav približali lutkam?

«To je bilo še takrat, ko je v gledališču v Trstu delal kot sufler lutkar Marsič, ki je hodil po šolah, igra in širil prvo vedenje o lutkah, o tehniki izdelovanja, o pripravljanju predstave in tako naprej. Takrat sem učila na osnovni šoli v Boljuncu in s svojimi učenci pripravila lutkovno predstavo. Istočasno sem obiskovala tudi dramsko šolo in si prizadevala, da bi delo z lutkami nadaljevala tudi izven šolskega okvira. Pa iz več razlogov ni šlo, in tako sem morala počakati na boljši čas.»

Kdaj pa se je ponudil boljši čas?

«Ponudil se je pred dvema letoma v do-

mačem društvu. Predlagala sem, da bi ustanovili lutkovno skupino in začela zbirati ljudi in seveda tudi tehnično opremo. Seveda, to pa ni šlo tako hitro, kajti za takšno skupino pridejo v poštev ljudje, ki so takemu delu zelo blizu. Predvsem je potrebna ljubezen do otrok, pa sproščen pristop do nečesa novega in neznanega, ljubezen do igranja, vztrajnost, potrebne pa so tudi tehnične sposobnosti, če lahko tako rečem, kajti v takšni skupini deluje tudi tehnik, električar, sufler. No in končno pridejo v poštev tudi ljudje z umetniško žilico kot npr. likovnik, ki je za lutkovno predstavo sploh najbolj važen in glasbenik, kajti predstava je veliko več vredna, če je glasba izvorna in ni posneta s plošč.»

Najtežje je bržkone izbrati igralski kader, kajne?

«Takšna dejavnost, namenjena v prvi vrsti otrokom, mora biti močno vzgojna. V pravljici moraš prikazati resnično življenje na otroku dojemljiv in nazoren način. Po drugi strani pa gre tudi za negovanje jezika, izražanja, posredovanja umetniškega sporočila drugim. Mojim igralcem talentiranosti ne manjka, poleg tega je z njimi delo lažje, ker so to že mlada dekleta in fantje od 14. do 20. leta. Pa še nekaj sem hotela doseči, hotela sem zaposliti neko vrzel, ki je ne more niti televizija, niti radio niti drugačne oblike družabnosti, katerih pravzaprav ni. Tako se mladi

v naši skupini zbirajo ter se ob zabavanju tudi nekaj koristnega naučijo, obenem pa ohranjajo med seboj stik in ob vsem tem delu odraščajo.

V trenutku, ko izberemo igro, ki jo bomo igrali, steče zelo zapleten stroj, poln drobnega, nevidnega mehanizma, kateri pa mora delovati brezhibno, kajti od tega je potem odvisna uspešnost predstave. Igro je treba nastudirati, jo umetniško oblikovati, nato izdelati lutke — moram poudariti, da to izdelujemo sami — izbrati ali napisati glasbo, jo posneti, preštudirati in izdelati sceno, luči... no, našla sem samo nekaj glavnih opravil. Vidiš, ob vsem tem pa se mladi še zbirajo, učijo lepe izgovorjave in sami ustvarjajo.»

Koliko pa jih je?

«Igralski kader, ki pa razumljivo ne pride pri vsaki igri v celoti v poštev, sestavlja enajst ljudi, skupina pa se močno razširi, ko je treba izdelati še tehnično plat predstave.»

Kaj pa oprema?

«Opremo smo zbirali, dopolnjevali in izpopolnjevali dve leti in še vedno kakšna malenkost manjka, toda v celoti je kar popolna, tako da smo samostojni in to pomeni veliko. Oder in vse priklone so tako moderno in dinamično urejene, da smo lahko v nekaj desetminutah pripravljeni, da začnemo predstavo. S pomočjo dolinske občinske uprave smo rešili tudi prostorsko stisko, tako da ima skupina vse pogoje, da brezskrbno in nemoteno deluje.

Ob vsem povedanem pa bi rada podčrtala še dveje — prvič, da je delo v ljubiteljski lutkovni skupini zahtevno in zato je nemogoče nastudirati več kot eno igro na sezono, ker obstajajo nepremostljive objektivne težave. S to igro pa potem gostujemo po šolah, po društvih in krožkih in kjerkoli, kamor nas povabijo, bodisi v Bregu bodisi na Krasu.

Drugič pa moram poudariti še to, da so se v našo skupino vključili tudi mladinci iz sedanjih vaših dolinskih občin, kar je pomemben prispevek k sodelovanju med društvi in skupni stvari naših občanov. Nemogoče je, da bi v eni sami vasi našli dvajset talentiranih ljudi, ki bi imeli enaka zanimanja, enaka nagnjenja in podobno — to bi bilo seveda lepo, ja! Po drugi strani pa sem vesela, ko vidim, da deluje lutkovna skupina KD Valentin Vodnik, kot povezovalni člen prav med tistimi, ki bodo glavni tvorci naše usode jutrišnjega dne.»

(ris)

Posnetek z lutkovne predstave «Petelin se razstavi»

Prireditve v marcu 1981

2. 3. — DSI: Predavanje škofa Lorenza Bellomija o referendumu o splavu
4. 3. — NSK: II. predavanje na temo «Oglejski patriarhat v slovenski zgodovini» — predava univ. prof. dr. Bogo Grafenauer
5. 3. — SPDT: v Gregorčičevi dvorani predvajanje filma «Evropska pešpot»
5. 3. — KD Primorec: odprtje razstave vaških slikarjev in nastop dramske skupine s prizorom «Boston 1908»
6. 3. — Društvo slovenskih naravoslovcev in tehnikov Tone Penko: predavanje «Lišaji kot indikatorji čistega zraka»
6. 3. — ZŽI občine Zgonik: kulturni večer ob 8. marcu: nastopili os. mladina iz Saleža, lutkovni odsek KD Valentin Vodnik, mešan in ženski pevski zbor Rdeča zvezda, kvintet kljunastih flavt GM in recital Mire Sardočeve
7. 3. — Nastop ženskega in moškega zbora Tabor ter folklorne skupine na proslavi 8. marca na Opčinah
7. 3. — KD Primorec in ZŽI iz Trebč: družabni večer ob 8. marcu: nastop otroškega pevskega zbora Primorec
7. 3. — KD Vesna: otvoritev razstave Bogomile Doljak ter nastop dramske skupine iz Trebč s prizorom «Boston 1908»
7. 3. — TFS Stu ledi ter ženska pevska skupina Stu ledi nastopili na srečanju ljudskih pevcev in godev v Novi Gorici
7. 3. — Nastop ženskega zbora Ivan Grbec na prazniku 8. marca v Šklednju
7. 3. — Nastop mešanega pevskega zbora Slovenec na prazniku 8. marca v Borštu
7. 3. — Nastop moškega zbora Fran Venturini na prazniku 8. marca pri Domju
8. 3. — Zveza žensk iz Mačkolj: praznik ob 8. marcu
8. 3. — KD Lipa in bazovske žene: kulturni večer z nastopom članov SSG v lepljenko «Bazovica», pevskim zborom os. šole Primož Trubar, recitacijami Marije Mijot ter mešanin. zborom Lipa
8. 3. — ZŽI iz Križa: kulturno srečanje ob 8. marcu, nastop ženskega zbora Tabor
8. 3. — Nastop ženskega zbora Ivan Grbec na prazniku ob 8. marcu pri Magdalen
8. 3. — Nastop moškega in ženskega zbora Valentin Vodnik na prazniku ob 8. marcu v občinski telovadnici v Dolini
9. 3. — DSI: predavanje Alojza Rebule
10. 3. — Slovenski klub: «Pesmi ljubezni in pesmi Krasa» s sodelovanjem pesnika Cirila Zlobca in moškega zbora iz Ponikev na Krasu
11. 3. — NSK: III. predavanje na temo «Povezava slovenskih dežel z italijanskimi v obdobju beneške republike» — predava univ. prof. dr. Ferdo Gestrin
11. 3. — Združenje aktivistov osvobodilnega gibanja in Zveza vojnih invalidov: praznik ob 8. marcu z nastopom harmonikarskega ansambla GM podružnice Prosek Kontovel
12. 3. — KD Kraški dom: ob praznovanju slovenskega kulturnega praznika in ob 10. obletnici društva otvoritev razstave Atilija Kralja in nastop moškega zbora Kraški dom
12. 3. — DSI: v Peterlinovi dvorani koncert baskista Darija Zlobca in pianista Tomaža Simčiča
13. 3. — Nastop TFS Stu ledi in moškega zbora V. Vodnik v Postojni
14. 3. — Godbeno društvo Prosek: občni zbor
14. 3. — Osrednja kulturna prireditelja ob 10. obletnici KD Kraški dom
14. 3. — KD Union: kulturni večer z nastopom harmonikarskega ansambla GM pod. Prosek - Kontovel ter srečanje z režiserjem Sergijem Verčem
15. 3. — Zveza cerkvenih pevskih zborov: revija otroških in mladinskih pevskih zborov «Pesem mladim»
15. 3. — Pevski zbor Fantje izpod Grmade in dekliški zbor iz Devina s sodelovanjem os. mladine iz Jamelj priredili «Kulturno prireditve»
16. 3. — Društvo slovenskih upokojencev v Italiji: praznik ob 8. marcu
16. 3. — DSI: Rafko Dolhar predstavil študijo Nadje Maganje (1945-1949: začetki samostojnega političnega nastopanja)
17. 3. — SKD Tabor: filmski večer z Aljošo Žerjalom
18. 3. — NSK: IV. predavanje na temo «Romani in Slovani v slovenski politični misli pred 100 leti» — predava univ. prof. dr. Vasilij Melik
20. 3. — Nastop Tržaškega okteta na reviji Primorska poje v Pivki
20. 3. — KD Slavko Škamperle in KD Union: večer diaprozitivov na temo «Amerika dežela protislovij»
21. 3. — Nastop ženske pevske skupine Stu ledi, tržaškega mladinskega zbora Trst in moškega pevskega zbora V. Vodnik na reviji Primorska poje v Gorici
21. 3. — Zrebanje nagrad Primorskega dnevnika: nastop rezijanskega kantavtorja Rina Chinesaja ter skupine deklet iz Raven pri Kopru
21. 3. — KD Vesna: nastop dramske skupine Jaka Štoka s Proseka - Kontovela z veseloigro «Gospod Evstahij s Proseka»
21. 3. — KD Jože Rapotec: nastop dramske skupine KD Slovenec z veseloigro «Dve družini» in mešanega zbora Slovenec
21. 3. — Dom Jakoba Ukmarja iz Šklednja: celovečerni koncert škedenjskega otroš. pev. zbora ob 5. obletnici svojega delovanja
22. 3. — Nastop dekliškega zbora Vesna, mešanega zbora Primorec ter moškega zbora V. Mirk na reviji Primorska poje v Trstu
23. 3. — ZSKD: izredni občni zbor
23. 3. — DSI: Predavanje Janeza Gradišnika o slovensčini danes
24. 3. — Slovenski klub: «Srečanja in pogovori»
26. 3. — KD Vesna: filmski večer z Aljošo Žerjalom
27. 3. — Koordinacijski odbor prosvetnih in kulturnih društev v občini Dolina: otvoritev razstave amaterske likovne skupine KUD Svoboda iz Kočevja
- 27., 28. in 29. 3. — TPPZ Pinko Tomažič na vsedržavnem kongresu VZPI - ANPI v Genovi
27. 3. — MK Kraški dom: večer z diaprozitivni Damjane Ote o Sri Lanki in Nepal
27. 3. — Nastop ženskega in moškega zbora Tabor ter dekliškega zbora GM Trst na reviji Primorska poje v Portorožu
28. 3. — KD Igo Gruden in SD Sokol priredili družabni večer
28. 3. — MK in mladinski odseki KD na Tržaškem: koncert slovenskega kantavtorja Andreja Šifrerja v Ljudskem domu v Križu
28. 3. — SKK: okrogla miza o predstavi SSG «Ženski na podeželju» s sodelovanjem Egidija Košute, Miroslava Košute, Borisa Kobala in Z. Tavčar
28. 3. — Jamarski klub Boljunec: predvajanje diaprozitivov
28. 3. — Nastop mešanega zbora Rdeča zvezda, moškega zbora Fantje izpod Grmade na reviji Primorska poje v Prvačini
28. 3. — Društvo Slovencev mijske občine ter ZS KD: koncert akademškega komornega zbora iz Kranja
29. 3. — KD Igo Gruden: nastop dramske skupine Jaka Štoka z veseloigro «Gospod Evstahij s Proseka»
29. 3. — KD Rdeča zvezda: kulturni popoldan s sodelovanjem dramske skupine KD Primorec s prizorom «Boston 1908» in nastopom Tržaškega okteta
29. 3. — Nastop ženskega zbora Ivan Grbec, mešanega zbora F. Prešeren na reviji Primorska poje v Kobaridu
29. 3. — V Marijinem domu pri Sv. Ivanu: koncert ansamba Taims
30. 3. — DSI: spominska proslava ob 1. obletnici smrti Frančka Križnika
31. 3. — Slovenski klub: otvoritev razstave slik in zapuščine Silvestra Godine ter nastop Tržaškega okteta

«Črni bratje» na Opčinah

V svoj repertoar je SKD Tabor z Opčin letos uvrstilo tudi mladinsko igro. V petek so se namreč mladi člani dramskega oddelka predstavili z Bevkovim delom «Črni bratje». S tem beležimo še en pomemben korak v bogatem kulturnem življenju opčinskega društva.

KULTURNI STIKI S POSTOJNŠČINO

Pred slabim mesecem sta moški pevski zbor Valentin Vodnik iz Doline in Tržaška folklorna skupina Stu ledi nastopala v postojnskem Kulturnem domu v okviru glasbeno - gledališkega abonmaja. O tem nastopu se je govorilo že lani, skoraj na začetku sezone, februarja pa je bil dokončno določen datum. Sicer je bilo od vsega začetka nekaj težav, ker potekajo take prireditve v Postojni ob petkih, vendar smo po daljših dogovorih uspeli uskladiti izmene dolinskih pevcev, razpoložljivost folkloristov in želje gostiteljev. Nihče pa ni računal z gripo in z njeno vsiljivostjo.

Dva dni pred nastopom se je predsednik zbora pritoževal, da je obležalo sedem pevcev, bolezen je prizanesla v tem, da se je lotila pevcev z različnimi glasovi. Naslednji dan so nekateri pevci čudežno ozdraveli, popadali pa so plesalci. V avtobusu, ki je nastopajoče peljal v Postojno, so potekale še zaskrbljene razprave o postavih, o sporedu in o podobnih «podrobnostih», ki jih vsak resen vodja skupine predvideva in uredi vsaj teden pred nastopom. Glavni problem je nastal na meji, kjer se je funkcionar spomnil,

da mora avtobus zaradi noš skozi avtoport. Folklorni večer, ki sta mu nastopajoči skupini spoznavno nadeli ime «U celen Trste lučke ni», se je torej začel že na meji.

Da bi odpravili skrb, uradno pa «da si segrejejo glasove», so nastopajoči imeli zadnjo uradno vajo v avtobusu, ki je čakal na meji. Vsemu je botrovalo izredno vlažno, nadležno, deževno vreme. Pod ploho so folkloristi prinesli svojo prtljago do slačilnic, nekaj napetosti pa je poleg vsega ostalega ustvarila še zamuda. No, pa je vendar vse steklo brez večjih zapletljajev in zastojev. Pevci so folkloriste rešili iz zagate pri prvi pevski točki, napovedovalka Anka Sugan je predstavila skupini in povezovala posamezne točke, številno občinstvo je nagradilo nastopajoče s toplim in hvaležnim ploskanjem. V prvem delu je TFS Stu ledi predstavila plese iz Istre in plese iz tržaške okolice, zbor Valentin Vodnik pa je pod vodstvom Ignacija Ote zapel vrsto tržaških in istrskih ljudskih v različnih priredbah. V drugem delu so bili na vrsti štajerski plesi in vrsta pesmi slovenskih in jugoslovanskih avtorjev. Zaključek je bil «srbski». Folklorna skupina je zaplesala splet srbskih plesov, nakar je zbor zapel «Srbski triptih», zaključili pa so še enkrat plesalci z živahnim «Moravcem».

Ne bomo se spuščali v kritiko nastopa, ker je menda po uvodnih besedah vsem jasno, da je pravzaprav največji uspeh v tem, da je bil nastop sploh izpeljan. Mislimo, da skupini nista naredili sramote nikomur, da je bilo izvajanje zbora na zadovoljivi višini, da so plesalci dokazali, da je z rutino mogoče zapolniti marsikatero vrzel. Lahko še rečemo, da se je večer končal dosti kasneje ob skupnem petju in plesu obeh skupin, še enkrat pa bi poudarili pomembnost takih izmenjav in srečanj.

Ob tej priložnosti lahko že napovemo, da bodo nekatere postojnske skupine v kratkem nastopale na Tržaškem. Podrobnosti pa nekoč kasneje.

MARIJ ČUK

n. k.

TOKRAT V ŽARIŠČU

Veliko je bilo v zadnjem času dogodkov, o katerih bi veljalo le spregovoriti. Med zanimivejše prav gotovo sodi razprava v Slovenskem kulturnem klubu o uprizoritvi SSG «Ženski na podeželju», ki je dala povod različnim polemikam. Te pa niso bile vedno na mestu, čeprav so po drugi strani spet pokazale, kakšen odnos imajo nekateri ljudje do gledališča, katerega pomen in vloga se v končni fazi zreducirata (žal!) na razpravo o psovki, ali boljše rečeno-mastnem izrazu, ki ga igrala izusti na odru.

Najbrž bi veljalo spregovoriti tudi o znani oddaji «Strarione» na neki zasebni TV postaji. Ali pa o bližajočem se poletju, ko gredo

naši kulturni delavci na zaslužen in prisluzhen dopust, saj so v mesecih, ki jim pravijo «sezonski», veliko delali. S poletjem pa zazija na kulturnem področju praznina, ki je razne veselice na prostem ne morejo zapolniti. Zato bi kazalo spregovoriti o poletni kulturni aktivnosti, za katero pa ne bi smela biti odgovorna naša družba, ampak osrednje organizacije. In še ob marsičem bi se veljalo zamisliti.

Svojo pozornost pa bom tokrat osredotočil na vprašanje revijalnega tiska pri nas. Iz tega bom iz razumljivih razlogov izločil vse mladinske in enkratne publikacije, saj čevlji žuli neke drugje. Namreč: od vsepovsod je sli-

šati «ptičev tožbo», predvsem takih, ki iz poklicne ali ustvarjalne vneme sučejo pero, da nimajo kje objavljati svojih umotvorov. «Če objavljam tu, me takoj ožigosajo za desničarja, če objavljam tam, pravijo, da sem ultralevičar». Je že tako pri nas, da je nizka politična zrelost prevladala nad dokaj šibko kulturno zavestjo, da je kvanta prevladala nad pošteno besedo. Vsak je svoje sreče kovač, pravi ljudska modrost, kdor ob tem nastrada pa je tisti, ki nima možnosti objavljanja. Ne poezije, niti proze in dramatike. To velja predvsem za mlajše, še neveljavljene ustvarjalce, ki načne naidejo izhoda iz te brezupne stvarnosti, ne morejo na strani,

ki bi v javnosti obelodanile njihov talent in prispevale k razpravi o umetnosti.

Pa še nekaj je v tem grmu. Pri nas se nekatere revije rojevajo, po polzevo rastejo, stagnirajo, usihajo in nato umrejo, za časa svojega življenja pa so že itak v ambulanti pri zdravniku. Najbolj boleče pa je to, da se smrti revije nihče ne zaveda, kaj šele, da bi nenadno izginotje revije Sloveku pomenilo vrzel v življenju. Podobno je z mesečnikom «Dnevom». Ne gre mu očitati nerednega izhajanja, vendar že nekaj mesečni molk nas mora vendarle skrbeti.

RADIO VELEVA

Nedelja, 12. aprila 1981

ITALIJANSKA TV

Prvi kanal

9.30 Maša
11.55 Nabožna oddaja
12.15 Oddaja o kmetijstvu
13.00 DNEVNIK 1 - Ob 13. uri
13.30 DNEVNIK 1 - Vesti
14.00 V teku nedelje...
14.20, 17.20 Športne vesti
14.45 Discoring - tedenska oddaja o glasbi in ploščah
16.00 TV film
18.25 90. minuta
19.00 Italijanska nogometna prvenstvo
20.00 DNEVNIK
20.40 Sreča - TV nadaljevanje
21.55 Športna nedelja
22.25 Programi tedna ob koncu DNEVNIK

Drugi kanal

10.00 Risanke
10.30 Motor '80
11.00 Solist in orkester
11.45 Programi tedna
12.00 DNEVNIK 2 - Atlas
12.30 Zdravo Debbie - TV film
13.00 McMillan in soproga
14.50 Scaramouche - TV nad.
15.50 Planet opic
16.45 DNEVNIK 2 - Neposredni športni prenosi Evrovizija
Kolesarstvo: Pariz - Rubaix
Mugello: avtomobilizem
Buenos Aires: avtomobilizem
19.50 DNEVNIK 2 - Nedelja sprint
20.40 «Millemilioni» - z Raffaelo Carrà
21.45 DNEVNIK 2 - Dossier
22.40 DNEVNIK 2 - Zadnje vesti Las Vegas: boks
Holmes - Berbick

Tretji kanal

14.00 DNEVNIK 3 - Športne vesti
17.00 Paulinova zgodba - Programi tedna
18.00 DNEVNIK 3
19.20 Kdo nas vabi?
20.40 DNEVNIK 3 - Športne vesti
21.45 DNEVNIK 3 - Deželne športne vesti
21.45 Hollywood v Bocca d'Arno
22.15 DNEVNIK 3
22.35 Rock koncert

TRST A

8.00, 13.00, 14.00, 19.00 Poročila;
8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Kojanu; 9.45 Veliki orkester; 10.00 Poslušali boste; 10.30 Nedeljski zvon; 11.00 Mladinski oster; «Moja in čudodelni napravniki»; 11.30 Na božna glasba; 12.00 Narodnostni tleski Slovencev v Italiji; 12.30 in 13.20 Glasba po željah; 14.10 «Radio klopotača»; 15.00 Sport in glasba ter neposredni prenosi z naših prireditelj.

KOPER

(Italijanski program)
8.30, 11.30, 13.30, 14.30, 20.30 Poročila; 8.00 Glasba za dobro jutro; 8.20 Horoskop; 8.50 Detalji; 9.30 Lucianovi dopisniki; 10.00 Z nami je...; 10.30 Odmor; 10.35 Horoskop; 10.45 Mozaik, glasba in nasveti; 11.00 Nedeljske pesmi; 11.32 Kim, svet mladim; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Glasba po željah; 14.33 Marlboro special; 15.15 Stisk roke; 16.00 Free show; 16.30 Koncert na trgu; 17.00 Pesmi; 17.30 Crash; 18.00 Poslušajmo jih skupaj; 18.30 Disco hits; 19.15 Poje Miki Jevremović; 19.30 Koncert; 20.45 Nasvadenje jutri.

KOPER

(Slovenski program)
8.30, 9.30, 14.30, 15.30 Poročila; 8.00 Veselo in nedeljsko dopolnje; 8.05 Jutrarnji kolektor; 8.37 Kino; 9.00 Nedeljski spored zabavnih in narodnozabavnih glasbe; 9.35 Iz našega življenja; 14.00 Najava sporeda; 14.05 Sosednji kralji in ljudje; 14.40 Glasbeni notes; 15.00 Glasba po željah; 16.00 Radio Koper na obisku; 16.15 Poje Alfi Nipič; 16.30 Programi tedna; 16.35 Zabavna glasba; 17.00 Primorska polje; 17.30 Primorski dnevnik; 17.45 15 min. s skupino Black Soul; 18.00 Nedelja na športnih igriščih.

RADIO 1

8.00, 10.10, 13.00, 17.00, 19.00 Poročila; 8.00 Glasba na praznični dan; 7.35 Nabožna oddaja; 8.50 Naša zemlja, kmetijska oddaja; 9.30 Maša; 10.13 Radijska priredba; 11.05 Black out; 11.48 Pro-

JUGOSLOVANSKA TV

Ljubljana

10.20 Poročila
10.25 Živ zav - otroška matineja
11.15 Na vrat na nos - nad.
12.10 TV kazipot
12.30 Narodna glasba
13.00 Ljudje in zemlja
14.00 Poročila
15.30 Na pomoč - film
17.00 Dober večer -
17.55 Poročila
18.00 Danes nad Makedonijo sonce vzhaja - dok.
18.30 Sportna poročila
18.40 Igre ljubezni - film
20.10 Risanke
20.30 TV DNEVNIK
21.00 Svetozar Marković -
22.15 Tržaški mozaik - 2. del dokumentarne oddaje
23.05 V znamenju
23.20 Športni pregled

Nocoj ob 22.15 po legalni uri bo na sporedu drugi del oddaje «TRŽAŠKI MOZAIK» o zgodovini Trsta od leta 1954 dalje. Oddaja je pripravila Agencija Alpe Adria, pri njej pa sodelujejo vidnejše tržaške, slovenske in italijanske osebnosti, avtor oddaje je Sergij Premru.

Koper

17.30 Film - ponovitev
19.00 Aktualna tema
19.30 Otroški kotiček
20.00 Risanke
20.15 Stičišče -
tednik TV dnevnika
20.30 Lahko je ljubiti - film
22.00 27. kanal - programi tedna
22.15 TV film iz serije
«Velika dolina»
23.10 Glasbeni nohturno -
«Trio Pro arte iz Bukarešte»

Nocoj ob 20.15 po legalni uri bo v okviru tedenske rubrike Stičišče - Punto d'incontro na sporedu prispevek Agencije Alpe Adria o srečanju dežel Alpe Adria z Evropsko gospodarsko skupnostjo.

Zagreb

17.00 Nedeljsko popoldne
21.00 Svetozar Marković - nad.
22.20 Potovanja

gram z Giusti Raspani Dandolo; 12.30, 14.33 in 18.30 Nagradno tekmovanje - Kvizi; 13.15 Fotokopija; 14.00 Radio 1 za vsakogar; 17.30 Nogomet minuto za minuto; 19.20 Košarka - italijanski prvenstvo; 19.55 Glasbena oddaja; 20.30 Zvezde pa ne gledajo z neba; 21.03 Opera: Les pêcheurs de perles.

LJUBLJANA

7.00, 9.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00, 20.00 Poročila; 9.07 Radijska igra za otroke; 9.42 Skladbe za mladino; 10.05 Se pomnite, tovariši!; 11.05 Kar znaš, to veljaš; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 14.20 Za kmetijske proizvajalce; 14.50 Pihalne

Radio Ljubljana bo na svojem programu Val 202 objavil jutri, v ponedeljek, 13. aprila, pogovor in negovnanje in skrb za slovenski jezik v zamejstvu. O tem bo govorila dr. Marija Kacin, profesorica na klasičnem oddelku liceja «France Prešeren» v Trstu. Gošnja poudarja pomen materinščine kot sestavine oziroma dela narodnostne zavesti Slovencev v Italiji. Pri tem opozarja, kako je napredno mnenje, da je za učitelja oziroma profesorja slovenski ne vsakdo dober. Pedagogi naj svoje poslanstvo opravljajo z vso strokovnostjo in odgovornostjo, pri čemer pa bi morali tudi pri poučevanju drugih predmetov paziti na to, kako se učenci oziroma dijaki izražajo. Slovensčina je skratka ena izmed temeljnih vrednot naše narodnostne skupnosti, ki nas povezuje in združuje z matično domovino. Pogovor - pripravil ga je tržaški dopisnik - komentator RTV Ljubljana Marijan Drobež - bo objavljen okoli 10.40 po tu-kajšnjem času.

godbe; 15.05 Humoreska tega tedna; 15.25 S popevkami po Jugoslaviji; 16.10 Pri nas doma; 16.30 Nedeljska reportaža; 16.55 Listi iz notesa; 17.20 Gremo v kino; 18.05 Popularne in moderne melodije; 18.50 Radijska igra; 19.32 Na zgornji polici; 20.35 Lahko noč, otroci!; 20.45 Glasbene razglednice.

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

OD 14. DO 18. APRILA 1981

TOREK, 14. aprila

LJUBLJANA
10.00, 11.00, 17.30 Šolska TV;
18.20 Poročila; 18.25 Kapitan Kuk, pravljica; 18.35 Gorská folklor; švedska; 19.05 Palčki nimajo pojma, otroška oddaja; 19.35 Obzornik; 19.45 Mostovi - Hidak, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost; 20.00 Knjiga; 20.15 Risanke; 20.24 TV nocoj; 20.26 Zrno do zrna; 20.30 TV dnevnik; 21.00 Skupno; 22.10 J. Allen: Dnevi upanja, angleška nadaljevanja; 23.10 V znamenju.

KOPER

17.30 Film; 19.00 Odprta meja; 19.25 Otroški kotiček; 20.00 Risanke; 20.15 TVD - Stičišče - dve minuti; 20.30 Crimen film; 22.00 TVD - danes; 22.10 Trnova pot TV nadaljevanja; 22.50 Baletna oddaja.

SREDA, 15. aprila

LJUBLJANA
9.20, 11.00 TV v šoli; 18.25 Poročila; 18.30 ZBIS; 18.50 Velike razstave; 19.20 Okrogli svet; 19.30 Obzornik; 19.45 Prijatelji glasbe; 20.15 Risanke; 20.24 TV nocoj; 20.26 Zrno do zrna; 20.30 TV dnevnik; 20.55 Vreme; 21.00 Film tedna; Veselica; 22.30 Miniature; 22.55 V znamenju.

KOPER

17.30 Film; 19.00 Visok pritisk, glasbena oddaja; 19.30 Aktualna tema; 20.00 Risanke; 20.15 TVD - Stičišče - dve minuti; 20.30 Junaki, film; 22.00 TVD danes; 22.10 Namizni tenis.

ČETRTEK, 16. aprila

LJUBLJANA
10.00, 11.00, 14.35 Šolska TV;
16.25 Nogomet; 18.30 Poročila; 18.35 Tehnika za natančno tehtanje, otroška oddaja; 19.05 Mozaik kratkega filma; 19.30 Obzornik; 19.40 Na sedmi stezi; 20.10 Risanke; 20.22 TV nocoj; 20.24 Zrno do zrna; 20.30 TV dnevnik; 20.55 Vreme; 21.00 Mednarodna obzorja; 22.30 G. Bizet - Carmen, balet; 23.05 V znamenju.

KOPER

15.55 Nogomet; 17.30 Film; 19.00 Odprta meja; 19.30 Jugoslovanski pevci; 20.00 Risanke; 20.15 TVD - Stičišče - dve minuti; 20.30 Mračne kupčije, film; 21.55 TVD danes; 22.05 Ne morje, ne peska, film.

PETEK, 17. aprila

LJUBLJANA
9.45, 11.00 TV v šoli; 16.10 Poročila; 16.15 Spens; 18.45 Risanke; 18.50 Cez tri gore; 19.20 Obzornik; 19.30 Manj znani šah; 19.50 Varčevanje z električno energijo; 20.00 Ne prezirite; 20.15 Risanke; 20.24 TV nocoj; 20.26 Zrno do zrna; 20.30 TV dnevnik; 20.55 Vreme; 21.00 Ustvarjanje Titove Jugoslavije, dokumentarna serija; 22.00 T. Mann: Buddenbrookovi; 23.05 V znamenju; 23.20 Nočni kino: Kaj se je zgodilo s punčko Jane.

KOPER

17.30 Film; 19.00 Aktualna tema; 19.30 Otroški kotiček; 20.00 27. kanal; 20.15 TVD stičišče - dve minuti; 20.30 Brez izhoda, film; 22.00 TVD - danes; 22.10 Sonce vzhaja na vzhodu - TV nadaljevanja; 23.05 Baletna oddaja.

SOBOTA, 18. aprila

LJUBLJANA
10.10 Poročila; 10.15 Minigodci v glasbeni deželi; 10.25 Kapitan Kuk, pravljica; 10.35 ZBIS - 40 zelenih slonov; 10.55 Tehnika za natančno tehtanje, otroška oddaja; 11.25 Palčki nimajo pojma - otroška oddaja; 11.55 Varstvo pri delu; 12.10 Mešera, oddaja iz cikla Čas, ki živi; 12.40 Lanoux Lorenvi; E. mile Zola, francoska nadaljevanja; 13.40 Poročila; 16.25 Nogomet; 18.20 Risanke; 18.35 Poročila; 18.40 Belo kot sneg in rdeče kot kralj, mladinski film; 19.50 Naš kraj; 20.05 Zlata ptica; 20.10 Risanke; 20.15 Cik cik; 20.24 TV nocoj; 20.26 Zrno do zrna; 20.30 TV dnevnik; 20.55 Vreme; 20.57 Propagandna oddaja; 21.00 Zabavno-glasbena oddaja; 21.55 Modne novosti; 22.00 Cirkus; 22.25 Korak čez črto, film; 24.00 TV kazipot; 24.20 Poročila.

KOPER

12.00 Gran Bazar; 17.25 Nogomet; 19.00 Odprta meja; 19.30 Visok pritisk; 20.00 Risanke; 20.15 TVD - Stičišče - dve minuti; 20.30 Attila, film; 21.45 TVD - Danes; 21.55 «Scusi, Lei è Vergine?», film.

Ponedeljek, 13. aprila 1981

ITALIJANSKA TV

Prvi kanal

12.30 Vzgojna oddaja
13.00 Knjižne novosti
13.25 Vremenske razmere
13.30 DNEVNIK
14.00 D'Artagnan, TV nadaljevanje po romanu A. Dumasa
14.30 Posebna oddaja iz parlamenta
15.00 Vzgojna oddaja
15.30 Športni ponedeljek
16.00 Registriran polčas nogometne tekme B lige
17.00 DNEVNIK 1 - Flash
17.05 3, 2, 1... stik!
18.00 Vzgojna oddaja
18.30 Otroška oddaja
18.50 Osmi dan
19.20 Eischied - TV film
19.45 Almanah in Vremenske razmere
20.00 DNEVNIK 1
20.40 «Due assi nella manica» - film
Igrata T. Curtis in V. Lisi
22.35 Velike razstave
Ob koncu Dnevnik. Danes v parlamentu in Vremenske razmere

Drugi kanal

12.30 Sezonska prehrana
13.00 DNEVNIK 2 - Ob 13. uri
13.30 Vzgojna oddaja
14.00 Popoldan - 1. del
«Gli atti degli apostoli» - TV nadaljevanje
16.15 Kaj se dogaja v Milanu
17.00 DNEVNIK 2 - Flash
17.05 Popoldan
Program za mladino
17.30 Carovnica Bia - risani film
18.00 Vzgojna oddaja
18.30 Iz parlamenta in DNEVNIK 2 - Športne vesti
18.50 Dober večer z...
Ave Ninchi
vmes TV film iz serije «Butterflies»
19.45 DNEVNIK 2 - Poročila
20.40 Mixer
22.25 Kje je Ekvador? - TV film
22.50 Protestantizem
Ob koncu Dnevnik 2 - Zadnje vesti

Tretji kanal

19.00 DNEVNIK 3
19.30 DNEVNIK 3 - Deželne športne vesti

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Jutrarnji almanah; 9.00 Glasbena matineja; 10.10 Radijski koncert: Skladbe slovenskih in drugih jugoslovanskih avtorjev; 11.30 Beležka; 11.35 Zimzelene melodije; 12.00 Kulturni dogodki; 12.30 Melodije od vsepovsod; 12.40 Slovenska imena naših krajev; 13.20 Zborovska glasba; 13.40 Instrumentalni solisti; 14.10 Otroški kotiček: Tik-tak; 14.30 Roman v nadaljevanjih - Fulvio Tomizza: «Bojše življenje» - 10. in zadnji del; 15.00 Glasbeni ping pong; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturno pismo.

KOPER

(Italijanski program)
8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 8.00 Glasba za dobro jutro; 8.20 Horoskop; 9.00 Stire koraki; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Z nami je...; 10.15 Orkester Grand Fantastic Strings; 10.32 Glasba; 10.35 Horoskop; 10.45 Mozaik, glasba in nasveti; 11.00 Do re - mi; 11.10 Življenje v šoli; 11.32 Kim, svet mladim; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 14.33 Lahka glasba; 15.00 Pesmi; 15.33 V veseli družbi; 16.00 Življenje v šoli; 16.20 Glasbeni trenutek; 16.45 Edig Galletti; 17.10 Dalmacija in njene pesmi; 17.32 Crash; 17.55 Pismo iz...; 18.00 Jugoslovanska pop scena; 18.32 Srečanje z opero; 19.15 Igra Severino Gazzelloni; 19.32 Srečanje z našimi pevci; 20.00 Discoteca sound; 20.45 Nasvadenje jutri.

KOPER

(Slovenski program)
7.30, 8.25, 14.30, 15.30 Poročila; 7.00 Glasba za dobro jutro; 7.45 Jutrarnji kolektor; 7.57 Kinospored; 8.15 Najava sporeda; 14.00 Pregled dogodkov, najava sporeda; 14.05 Stojl, stoj Lipica - glasbeni utrinki iz zamejstva; 14.40 Izbrali smo za vas; 15.00 V podaljšku; 15.37 Glasbeni notes; 16.00

20.05 Vzgojna oddaja
20.40 «Torna il sacro in Lombardia?»
21.40 Vzgojna oddaja
22.10 DNEVNIK 3
22.45 DNEVNIK 3 - Športne vesti

JUGOSLOVANSKA TV

Ljubljana

9.45, 11.00, 15.55 TV v šoli
17.20 Kmetijska oddaja
18.20 Poročila
18.25 Minigodci v glasbeni deželi
18.35 Priseljenec, burleska
Charlieja Chaplina
19.00 Pred izbiro poklica: Poklici v ladjedelništvu
19.35 Obzornik
19.45 Zdravo mladi
20.15 Risanke
20.24 TV nocoj
20.26 Zrno do zrna
19.30 TV DNEVNIK
20.55 Vreme
21.00 L. Blair: Živeti za stave, angleška drama
22.20 Predstavitve Kidričevih nagradencev
22.55 Ali se med seboj dovolj poznamo?

Koper

17.30 Gorská folklor «Česka»
18.00 Veliki bazar - oddaja v službi potrošnika
19.30 Aktualna tema
20.00 Risanke
20.15 TVD - Stičišče
Dve minuti
20.30 Vsi domov - celevečerni film
22.00 TVD - Danes
22.10 Ne pišite po milanskih zidovih - film

Zagreb

19.45 Zdravo mladi
20.30 TV DNEVNIK
21.00 Jovan Sterija - Popović: Kir janja, gledališka predstava
22.15 Glasbeni trenutek
22.20 Kultura danes

SVICA

18.50 Svet, v katerem živimo
19.20 Športne vesti
20.15 TV DNEVNIK
20.40 Dokumentarna oddaja
21.35 Gledališče in glasba v srednjem veku

Dogodki in odmevi; 16.30 Glasba po željah; 17.00 Pogovor o jeziku; 17.10 Vse telefon, naš mikrofon in zabavna melodija na vaš telefonski klic - 25-888; 17.30 Primorski dnevnik; 17.45 Zabavna glasba.

RADIO 1

7.00, 7.25, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00 - 8.30 Kombinacija; 7.45 Pogovorimo se z njimi; 9.00 Radio ančilo, glasbeno govorni program; 11.00 Jutrarnji variete; 12.03 Mala foemina; 12.30 Ulica Asiago Tenda; 13.25 Poštna kočija; 13.32 Master; 14.30 Pisma in zgodovine; 15.03 Popolnaska srečanja; 16.10 Rally; 16.30 Demi-Sex; 17.03 Patchwork; 18.35 Vzgojna oddaja; 19.30 Zgodovina jazz glasbe; Srečanje z gledališčem: Wyceki; 21.03 Osebnosti in dogodki med zgodovino in mitom; 21.30 Mali koncert.

LJUBLJANA

7.00, 7.30, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.10 Prometne informacije; 7.50 Dobro jutro, otroci!; 8.30 Iz naših sporedov; 9.08 Z glasbo v dober dan; 9.25 Risanke; 9.40 Izberite pesmico; 10.05 Z radiom na poti; 11.05 rezervirano za...; 12.35 Znano in priljubljeno - Gioachino Rossini: Dve uverturi; 13.10 Veliki revijski orkester; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Pihalne godbe na koncertnem odru; 14.20 Zabavna glasba; 14.30 Priporočajo vam...; 15.05 V gosteh pri zborih jugoslovanskih radijskih postaj; 15.25 V gosteh pri zborih; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Zabavna glasba; 16.50 Radio danes, radio jutri; 17.00 Vrtiljak; 18.30 Studio ob 17.00; 19.00 Na ljudsko temo; 19.25 Zvočni signali; 20.25 Zabavna glasba; 20.35 Lahko noč, otroci; 20.45 Minute z ansamblom Franja Zorka; 21.00 Kulturni glas; 21.10 Iz naše diskoteke; 22.05 Glasba velikih; 22.25 Iz naših sporedov; 23.30 Popevke iz jugoslovanskih studiov; 0.05 Lirični utrinki; 0.10 Za ljubitelje jazz.

OKUSNO

VELIKONOČNO

SUPER-KOSILO

SUPERCOOP

COOPERATIVE OPERAIE - DELAVSKE ZADRUGE

Johnnie Walker whisky

6350

75 cl

goveje meso

5280

1 kg

jabolka golden

370

1 kg

Montorsi predjed raznih salam Parma

1480

konf. 10 dkg

sir parmigiano reggiano

860

konf. 10 dkg

«colomba» Bauli

3890

682 g

Chianti DOC Le chiantigiane

1380

1,500 l

maslo Italcoop

385

10 dkg

«tortellini» sveži BMC

990

500 g

americo Cora

1780

75 cl

kava Prestigio

2690

400 g

oljivo olje extra vergine Coop

2690

1 l

brandy stock 84

5460

70 cl

race

2980

1 kg

ovčji sir

615

10 dkg

salama cacciatore SB

790

10 dkg

grevinke Jaffa

680

1 kg

artičoke v olju celi Coop

1350

300 g

jajčka Pernigotti

2200

300 g

droben grah Coop

390

400 g

kuhinjska smetana Coop

490

190 g

President Reserve

2820

1 kg

italcoop

420

1 kg

beli moka 00

420

1 kg

semensko olje Holiday Bertolli

765

ploč. 1 l

semensko olje Holiday Bertolli

720

1 kg

semensko olje Holiday Bertolli

720

1 kg

PRED DVAJSETIMI LETI

V petek, 10. t.m. bi se bila morala začeti «nova stran» v zgodovini astronautike. Nekateri so namreč ocenjevali izstrelitev ameriškega «monstruma» sodobne tehnologije in tehnike» močnega Columbo kot zgodovinski dogodek, drugi pa prav gotovo bolj pravilno menijo, da je to sicer zgodovinski dogodek, vendar pa le začetek druge faze v astronautiki, kajti zgodovina človekovega prodiranja v vesolje se je začela na današnji dan pred 20 leti, ko je poletel «med zvezde» — kot je nekoč zapisal — sovjetski kozmonavt Jurij Gagarin.

Ni se še bila polegla osuplost ljudi nad sovjetskimi in ameriški uspehi v astronautiki, ko so drug za drugim začeli krožiti okoli zemlje sovjetski sateliti in ameriški sateliti, ko se je pognal v kozmos mladi sovjetski kozmonavt Jurij Gagarin, najposlednejši in najbolj simpatični kandidat v ekipi desetih kozmonavtov — kandidatov, kot je pred dnevi izjavil Gagarinov tovariš sovjetski kozmonavt Bikovski, ki je kako leto pozneje spremljal v kozmos prvo žensko — kozmonavtko Valentinovo Teresko.

Čeprav bi hoteli prav na kratko strniti zgodovino teh dvajsetih let, bi ne mogli naštet niti najpomembnejših uspehov, saj je pred obilnim desetletjem človek stopil na luno, in če so prvi umetni sateliti tehtali le nekaj kilogramov ali nekaj deset kilogramov, tehtajo sedanje vesoljske ladje desetine ton, vesoljski avtobusi, ki ga bodo verjetno danes z Rita Kennedy pogladi v vesolje, pa kakih 80 ton.

Sicer pa je človek, ki je premagal silo težnosti, opravljal doslej že kakih 65 tisoč ur letenja po vesoljskih prostorih in je kozmonavtika, kakor jo imenuje, stopil na luno, in če so prvi umetni sateliti tehtali le nekaj kilogramov ali nekaj deset kilogramov, tehtajo sedanje vesoljske ladje desetine ton, vesoljski avtobusi, ki ga bodo verjetno danes z Rita Kennedy pogladi v vesolje, pa kakih 80 ton.

OB ŠTIRIDESETLETNICI NACIFAŠISTIČNEGA NAPADA NA JUGOSLAVIJO (10)

Vlada generala Simovića se ni zavedala situacije, v kateri je bila Jugoslavija

Angleški agenti so poročali iz Francije o premikih nacističnega letalstva - V noči od 5. na 6. april je Stalin poklical v Kremelj jugoslovansko delegacijo za podpis sporazuma

20. Dillova misija v Beogradu. General Dill (Sir John Dill, feldmaršal, načelnik imperialnega generalštaba) je bil tedaj v Beogradu in sem mu poslal naslednje sporočilo:

«Razne poudariti kažejo, da se vsi naglo pregrupirane proti Jugoslaviji. Pridobiti na časi proti Nemčiji pomeni, izgubiti ga proti Italiji. Nič ne sme preprečiti Jugoslaviji, da proti tej drugi čimprej razvije vse sile. Samo s tem bodo lahko dosegli daljnosežen začetni uspeh in pravočasno dobili maso opreme».

21. Zmešnjava in paraliziranost. ... Ko se je splošna razburjenost poglobila, so v Beogradu vsi spoznali, da se jim bliža propad in smrt in da lahko kaj malo storijo, da bi se izognili usodi. Vrhovna komanda je smatrala, da je prišla država v Sloveniji in Hrvatski, da bi ohranila fiktivno notranjo kohezijo. Sedaj je mogla, končno, mobilizirati svoje armade. Toda ni bilo nikakršnega strateškega plana Dill je naletel v Beogradu samo na zmešnjavo in paraliziranost. Kljub vsej svoji prizadevnosti, je poročal na 1. aprila Edenu, miselno mogel preprečiti predsednika vlade, da bi pristal na vaš obisk v najbližji prihodnosti. Pojasnil je, da se jugoslovanska vlada boji predvsem posledice za notranji položaj in je sklenila, da ne stori nobenega koraka, ki bi ga Nemčija mogla smatrati kot provokacijo. V tistem trenutku se je vsa sila Nemčije, ki je bila dosegljiva, že valila proti njim kot hudournik».

22. Dillovo poročilo od 4. aprila. General Dill je 4. aprila poslal popolno poročilo o svoji misiji v Beogradu, ki kaže, kako malo so se jugoslovanski ministri zavedali, da jim grozi neposredna nevarnost. Na podlagi njihovega razpoloženja in njihovega gledanja na stvar bi človek mislil, da imajo na razpolago cele mesece za sklepanje o vprašanju vojne in miru v Nemčiji. Dejansko so imeli le dvainsedemdeset ur preden se je nanje zgnil napad. Dill je pisal:

«Končni rezultat obiska v Beogradu je bil v marsikaterem pogledu razočarajoč. Toda nemogoče je bilo pregovoriti Simovića, da podpis kakršne koli sporazuma. Vendar pa me je impresioniral odzivni duh jugoslovanskih voditeljev, ki se hočejo boriti, če bo Jugoslavija napadena ali če bo Nemčija napadla Solun».

«Jugoslovanske sile še niso pripravljene na vojno in Simović želi pridobiti na časi, da zaključi mobilizacijo in koncentracijo. Iz notranjopolitičnih vzrokov ne more storiti prvega koraka v sovražnostih, temveč mora čakati nemško iniciativo. Pričakuje, da bo Nemci

ja napadla južno Jugoslavijo iz Bolgarije in za sedaj pustila Grčijo ob strani ... Jugoslovani bodo pomagali v Albaniji, toda niti tu ne bodo napadli, dokler Nemčija ne napade njih ali njihovih življenjskih interesov».

23. Moj apel in opomin. «Predsedniku vlade — generalu Simoviću — 4. aprila ... Iz Francije nam naši agenti poročajo o številnih premikih letalskih sil. Po podatkih

PISE: STANISLAV RENKO

naše obveščevalne službe v Afriki so bombnike potegnili celo iz Tripolisa. Ne morem razumeti argumenta, da hočete pridobiti na časi. Najvažnejša poteza za zmago in varnost sestoji v tem, da se sovražnik prehitzi z odločno zmago v Albaniji in zbere maso opreme, ki bi vam padla v roke. Ko bodo prispele v Albanijo štiri nemške planinske divizije, za katere vas generalštab poroča, da se na Tirolskem krcavajo na vlakce, boste naleteli na popolnoma drugačen odpor od tistega, ki vam ga lahko nudi zaledje demoraliziranih Italijanov ...».

24. Sovjetska gesta. Stalinovi funkcionarji so v Moskvi vodili pogajanja z M. Gavrilovičem, jugoslovanskim poslanikom v Moskvi in misijo, poslano iz Beograda po prevaru. Napredovalo se je malo. V noči med 5. in 6. aprilom so bili jugoslovani nenadoma povabljeni v Kremelj. Stopili so osebno pred Stalina, ki jim je predložil načrt sporazuma, pripravljene za podpis. Zadeva je bila hitro opravljena. Rusija je pristala, da bo spoštovala «neodvisnost, suverenost pravice in ozemeljsko integriteto Jugoslavije», a v primeru, da bi bila napadena, bo Rusija zavzela dobronamerno stališče ena podlagi prijateljskih odnosov ... Gavrilovič je ostal sam do jutra in s Stalinom obravnaval vprašanje vojaških pošilk. Ko sta s pogovorom končala, so Nemci začeli z napadom».

25. Operacija «Kazna» 6. - 8. aprila. «Sestega aprila zjutraj so se nad Beogradom pojavili nemški bombniki. Leteli so izmenoma z okupiranih letališč v Romuniji in so na jugoslovansko glavno mesto izvršili metodični napad, ki je trajal tri dni. Odpora se niso bali, neumljeno so rušili mesto in leteli nad samimi strehami. To se je imenovalo: operacija «Kazna». Ko je končno 8. aprila zavladala tišina, je po ulicah in pod ruševinami ležalo več kot sedemdeset tisoč mrtvih meščanov Beograda».

26. Medved, ki ne razume. «Iz strahote dima in ognja so se poja-

vile poblašale zverj. ... Neki medved, ki omamljen ni ničesar razumel, se je zibal počasi in nerodno skozi ta pekel tja do proti Donavi. To ni bil edini medved, ki ni nič razumel».

GEN. SIMOVIĆ SE NI ZAVEDAL SITUACIJE ZA 6. APRIL JE DOLŌCIL IČERKINO POROKO

Gornji opis dramatičnih dogodkov v tistih trinaajstih tragičnih marčnih in aprilskih dneh smo kar precej obširno povzeli iz omenjenega izredno pomembnega Churchillovega spominškega dela, ker spada med tiste, ki v izredno veliki meri odgovarjajo točnosti dogajanja, o čemer se je prepričal podpisani, ki je vse tiste nepozabne strašne dneve preživel v Beogradu in jih k sreči tudi preživel. No, kljub temu se nam zdi

potrebno, da naše bralce seznanimo tudi s prikazom istih dni, kakor ga je v svoji «ISTORIJI JUGOSLAVIJE» na kratko podal jugoslovanski zgodovinar Vladimir Dedijer, saj s tem hkrati Churchillov opis le dopolnjujemo in ne kaj tudi popravljamo. Tako bomo med drugim v Dedijerjevi «Zgodovini»:

«Dne 25. marca 1941 je jugoslovanska vlada podpisala pristop k trojnemu paktu. S tajno klavzulo so sile Osi obljubile Jugoslavijo na koncu vojne Solun, čeprav so ga pred tem obljubile tudi Bolgariji. V mnogih delih države so izbruhnile demonstracije, a predvsem v Srbiji, Črni gori, Sloveniji (Ljubljana), Bosni in Hercegovini, Hrvatski (Split) in Makedoniji (Skoplje) ...

(Nadaljevanje sledi)

Hranilnica in posojilnica na Opčinah - Trst

Zadruga z neomejeno zavezo
OBRAČUN ZA POSLOVNO LETO 1980
PREMOJENJSKO STANJE

AKTIVA		PASIVA	
Blagajna	228.317.003	Hranilne vloge	28.780.142.427
Banke	5.148.679.924	Tekoči računi	6.149.778.459
Vrednostni papirji	4.259.008.525	Banke	125.457.577
Portfelj	1.021.482.402	Cedenti menic na inkaso	269.330.078
Aktivni tekoči računi	2.984.113.475	Razni skladi	503.750.368
Hipotekarna in menična posojila	23.805.612.759	Skladi knjigovodskih odpisov	227.919.729
Oprema in stroji	356.434.980	Razni upniki	722.176.395
Nepremičnine	70.093.680	Vezani skladi	237.941.185
Inkasni portfelj	529.320.500		
Razni računi	910.403.001		
Anticipativna aktivna	83.587.500	Združno premoženje:	6.654.500
		Družbena glavnica	1.188.646.480
		Razni skladi in rezerve	
		Pasivne izločitve	59.006.677
		Čisti dobiček	1.126.243.874
			39.397.053.749
Razvidnostni računi	27.026.350.468	Razvidnostni računi	27.026.350.468
RACUN ZUGUBE IN DOBIČKA			
STROŠKI		DOHODKI	
Pasivne obresti	3.692.789.964	Aktivne obresti	5.582.319.801
Splošni upravnii stroški	1.208.597.045	Obresti na vrednostnih papirjih	402.502.143
Amortizacije	194.398.760	Razni dohodki in aktivne komisije	444.010.953
Davki in takse	206.803.254		
	5.302.589.023		
Poslovni dobiček	1.126.243.874		
	6.428.832.897		6.428.832.897

Zakaj nacist Ernst Gerke ne odpre polknik

PRAGA — Češkoslovaška televizija je pred dnevi posredovala svojim gledalcem kratko reportažo, v kateri je prikazala tudi manjšo stanovanjsko hišo v zahodnonemškem mestu Bielefeldu v Severnem Porenju. Polknice na oknih te hiše so bile vse zaprte in na prvi pogled ni bilo nikakršnega znaka, da bi v hiši kdo živel. Ko pa je kdo pozvonil na vratih, se je odzval ženski glas, ki je ne le hladno, pač pa surovo odklanjal vsak stik, ker da »godpod ne sprejema nikakršnih obiskov».

V televizijskem dokumentarcu je bilo tudi rečeno, da živi v tej hiši Ernst Gerke, nekdanji cesovski obersturmbanfuhrer, zloglasni šef praškega gestapa, ki je »gospodaril« v češkoslovaškem glavnem mestu od oktobra 1942 do osvoboditve Prage, torej do konca druge svetovne vojne. Po češkoslovaških uradnih dokumentih je bivši nacistični častnik, katerega ime najdemo na uradnem seznamu vojnih zločincev, kriv za številna streljanja, za številne smrti na Češkem v času druge svetovne vojne. Vrh tega dokumenti dokazujejo, da je kriv za mnoge aretacije ljudi, ki so pozneje umrli v nacističnih taboriščih.

Češkoslovaške oblasti so izročile zahodnonemškemu oblatem 4000 strani dokaznega gradiva o Gerkejevem početju med drugo svetovno vojno in hkrati zahtevo, naj se vojni zločinec postavi pred sodišče. Čeprav je bomska vlada pod pritiskom svetovnega javnega mnenja pristala na to, da vojni zločini ne zastarajo, se doslej ni odzvala na zahtevo praških oblasti in živi Gerke povsem mirno, pa čeprav s stalno zaprtimi polklicami. Poznavalci razmer pravijo, da ima bivši šef praškega gestapa »dobro zavarovan hrbet».

Ko je reporter praške televizije stopil v stik z Gerkejevimi sosedami, z ljudmi iz Bielefelda, je skoraj vedno dobil odgovor, da jim »preteklost Ernsta Gerkeja ni znana«. O njem, pravijo, vedo le to, da je to človek, s katerim je težko priti v stik. Iz tega bi mogli sklepati, da Gerke nima zaprtih polknik le za praške televizijske operaterje, pač pa tudi za domačine, za sosedo, kajti »tolikšni so greh, ki bremenijo njegovo dušo».

Za sedaj še ni gotovo, ali bo oziroma kdaj bo prišel Ernst Gerke pred sodišče. Pred petimi leti je javno tožilstvo v Dortmundu prekinilo preiskavo, toda ko so češkoslovaške oblasti predložile v začetku omenjeni dokazni material, so se zadeve lotili na področju Severnega Porenja. Res je, Praga še vedno čaka na uradni odgovor Bonna, toda zahodnonemške oblasti so se zganile, vendar pa so vsi prepričani, da bo ostalo pri tem, saj živijo v Zahodni Nemčiji desetletja vojnih zločincev ne da bi jim oblasti kalile »družinski mir«. Še več, bivši oficirji SS, gestapa in drugih nacističnih »formacij«, organizirajo tudi svoja zborovanja, na katerih poveljujejo svojo preteklost in ob takem slavu ni redko videti kakega »bivšega«, ki se kiti z visokimi nacističnimi odlikovanji. Pravijo tudi, da je to eden izmed odplivnih znakov in dokazov demokracije oziroma demokracije neke druge, konkretno Zahodne Nemčije ...

Pred leti, še v času kanclerja Adenauerja se je nekoč pošalil, da bi Adenauer, tudi če bi hotel sestaviti vlado brez bivših nacistov, bi tega ne zmogel, ker da v vsej Zahodni Nemčiji ni nenačistov niti za eno vlado. To je vsekakor »krava sala«, res pa je tudi, da je bilo v Zahodni Nemčiji zelo malo politične volje, da bi se bivši nacisti in zločinci spravili pred sodišče.

VELIKA NOČ

PAM

SUPERMERCATI

TRST drevored Campi Elisi vogal ul. d'Alviano S 12

sladkor
10 paketov po 1 kg
neto vsak **7950** lir

kava bourbon
v vrečki 400 g **2860** lir

semensko olje girasole
pločevinka 1 l **980** lir

predjed olje polli
750 g **1840** lir

riz curti RB
950 g **790** lir

olje extra vergine venturi
steklenica 1 l **2390** lir

meso za pečenke, nemastno teletina
kg **6890** lir

olupljeni sarella paradizniki
800 g **325** lir

oljke brez koščice polli
800 g **990** lir

(vložena zelenjava) giardiniera il picchio
670 g **675** lir

rezanci kim
jajčni in zelenjavni 500 g **830** lir

sir parmigiano reggiano
klasičen 10 dkg **898** lir

maslo grunland
250 g **1150** lir

pišcanec del castagno
(očiščen in pripravljen za kuho) kg **2490** lir

48 rezin prepečenca manganelli
340 g **420** lir

fernet branca
75 cl **6350** lir

peneče vino valmarin
72 cl **580** lir

peneče vino burti prosecco
72 cl **990** lir

rabarbaro zucca
70 cl **3250** lir

president reserve peneče vino
72 cl **2690** lir

telečja pleča
kg **7990** lir

vina valmarin D.O.C.
(merlot - cabernet - raboso - tokaj - verduzzo) 75 cl **690** lir

pivo moretti
66 cl **360** + st. lir

crackers gran pavesi
«integrali» 160 g **420** lir

breskve v siropu sarella
400 g **295** lir

cocktail bar motta
900 g **1940** lir

whisky gold star
70 cl **3980** lir

tun maruzzella
170 g **1270** lir

AVTOMOBILIZEM

DANES VN ARGENTINE

Piquet in Prost prva na startu

Dirka tudi po italijanski TV ob 17.50

BUENOS AIRES — Brazilci Nelson Piquet in Alain Prost na Renaultu bosta danes startala v prvi vrsti na avtomobilski dirki formule 1 za Veliko nagrado Argentine.

Na včerajšnjih uradnih poskusnih vožnjah je sicer bil najhitrejši svetovni prvak, Avstrijec Alan Jones na Williamsu. Jones pa je dosegel slabši čas od Piqueta dan prej. Včeraj pa je poskusne vožnje motil dež in piloti so imeli nemalo težav na razmočeni progi.

Po poskusnih vožnjah je jasno, da se bo za današnjo zmago bil boj med piloti brabham, renaulta in Williamsa. Vse pa tudi kaže, da bodo Ferrariji igrali tudi tokrat podrejeno vlogo.

Dirko bo prenašala tudi italijanska televizija na drugem sporedu s pričetkom ob 17.50.

VRSTNI RED PO DANAŠNJIH VOZNAJAH

1. Piquet (Brazil.)	1'42"665
2. Prost (Fr.)	1'42"981
3. Jones (Avstral.)	1'43"638
4. Reuteman (Arg.)	1'43"935
5. Arnoux (Fr.)	1'43"997
6. Rebaque (Meh.)	1'44"100
7. Villeneuve (Kan.)	1'44"130
8. Rosberg (Fin.)	1'44"190
9. Patrese (It.)	1'45"000
10. De Angelis (It.)	1'45"060

NOGOMET

1. JUGOSLOVANSKA LIGA

Radnički izgubil v Tuzli Olimpija danes doma

V antipiranem srečanju 24. kola prve jugoslovanske nogometne lige je včeraj v Tuzli domača Sloboada premagala Radničkoga iz Niša z 2:0 (0:0). Strelca za domačine sta bili Mulahasanović v 58. min. in Ljubićević v 82. min.

Ljubljanska Olimpija bo igrala doma proti Napredku.

DANAŠNJI SPORED

Vojvodina - Hajduk, Vardar - Zagreb, Borac - Rijeka, Velež - Beograd, Crvena zvezda - Budućnost, Dinamo - Sarajevo, Olimpija - Napredak, Željezničar - Partizan.

TENIS

TURNIR V ZDA

Poraz Jaušovec

HILTON HEAD ISLAND — Na mednarodnem teniškem turnirju v ameriškem kraju Hilton Head Island je Rumunka Virginia Ružić v četr-

NOGOMET

Triestina v Novari

Tržačani bodo jurišali na osvojitve obeh točk

Triestina bo v današnjem, 27. kolu 3. italijanske nogometne lige gostovala v Novari, kjer bo igrala proti domači ekipi, ki je trenutno na predzadnjem mestu na lestvici skupno s Spezio.

Tržačani, ki so drugi na razpredelcu, bodo morali danes jurišati na osvojitve vseh izkupička. Ne posredni tekme za drugo mesto, moštvo Reggiane bo namreč igralo doma proti Placenzii in je zato predvidevati, da bo tudi osvojilo obe točki.

Po drugi strani pa Bianchijevi varovanci danes ne bodo pred veliko nalogo, saj se Novara ne veseli kripke bori za obstanek v ligi.

DANAŠNJI SPORED (16.00)

Empoli - Cesena; Cremonese - Forlì; Spezia - Mantova; Fano - Modena; Trento - Parma; Reggiana - Placenza; Prato - S. Angelo Lodigiano; Sanremese - Treviso; Novara - Triestina.

A LIGA

DANAŠNJI SPORED (16.00)

Ascoli - Catanzaro; Avellino - Udinese; Bologna - Cagliari; Inter - Brescia; Perugia - Como; Pistoiese Juventus; Roma - Fiorentina; Torino - Napoli.

B LIGA

DANAŠNJI SPORED (16.00)

Bari - Lazio; Monza - Cesena; Palermo - Pescara; Pisa - Atalanta; Rimini - Foggia; Sampdoria - Lecce; Spal - Milan; Taranto - Catania; Varese - Genua; Verona - LR Vicenza.

24. in 25. APRILA

Kvalitetna moštva

na turnirju v Gorici

Čeprav je višek košarkarske sezone že za nami, bodo imeli gorški ljubitelji košarke v kratkem priložnost ogledati si nekaj nadvse zanimivih srečanj. Gre za mednarodni turnir, ki bo posvečen spominu lani preminulega gorškega športnega novinarja Sara Finizija, na katerem bodo zastopali zagrebška Cibona, Kvarner z Reke, Grimaldi iz Turina in domače moštvo Tai Ginsenga. Turnir bo trajal dva dni, v petek, 24. aprila, se bosta ob 20. uri spoprijela Kvarner in

trifinalu premagala Jugoslovanko Mimo Jaušovec s 6:2, 6:3.

OSTALI IZIDI
Evert Lloyd (ZDA) - Maršnikova (ČSSR) 6:1, 6:1; Shriver (ZDA) - Casals (ZDA) 6:2, 6:4; Russell (ZDA) - Portman (ZDA) 6:4, 4:6, 6:0.

Troyer v bolnišnici

Karl Troyer, trener italijanske smučarske reprezentance, se je med nekim tekmovalcem v Arabiji, ko je sledil nastopom svojih varovancev, v bližini cilja nenadoma zgrudil. Takoj so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima možgansko krvavitev in ima zelo paralizirano desno polovico telesa.

V kasnih nočnih urah je bil Troyer še vedno v nezavesti, zdravniki pa so si prognozo pridržali.

KOŠARKA

ZA PRESTOP V C-1 LIGO

JADRAN V VIŠJI LIGI!

Naši košarkarji so si matematično zagotovili napredovanje v C-1 ligo z včerajšnjo zmago v Spilimbergu. Po tekmi izredno veselje

Spilimbergo — Jadran 86:87

JADRAN: Edi Kraus 4 (0:2), Marko Ban 32 (16:18), Kladivj Starc 19 (7:10), Adrijan Sosić 2, Vaiter Sosić 4, Peter Žerjal 1 (1:3), Robi Klobas 4 (0:3), Ivo Starc 4, Robert Daneu 8 (2:3), Boris Vitez 8 (4:4).

Za Jadran se je prvenstvo v spoliu C-1 praktično končalo. Tri kola pred koncem je Jadran z včerajšnjo zmago nad Spilimbergom osvojil osemnajsti par točk, kar ga matematično gotovo uvršča v C-1 ligo.

Včerajšnjo tekmo je treba razdeliti na dva dela. V prvem polčasu so naši fantje igrali sproščeno in povsem nadigrali sicer postržovalne, a precej živčne igralce Spilimberga, tako da se je polčas končal z dvajsetimi točkami razlike v korist Jadrana (64:44).

V drugem polčaju pa se je zgodilo to, česar se trenerji najbolj bojijo: koncentracija je padla — čez 20 točk razlike je več kot dovolj za zmago — medtem ko so nasprotniki stopili na igrišče polni volje do zmage. In res, zgodilo se je približno tako kot v tekmi med Pachero in Jadranom. Spilimbergo je začel zadevati z vseh koncev, razlike je vse bolj manjšala in minuto in pol pred koncem tekme so domačini celo za eno točko prehiteli Jadran. V nadvse razburjenju vzdihujo so potekale zadnje sekunde igre, ko je Jadranu le končno uspelo, da je s košem Iva Starca dosegel prednost ene točke in s tem dokončno zmago.

3. ITALIJANSKA LIGA

Tržačani bodo jurišali na osvojitve obeh točk

Triestina bo v današnjem, 27. kolu 3. italijanske nogometne lige gostovala v Novari, kjer bo igrala proti domači ekipi, ki je trenutno na predzadnjem mestu na lestvici skupno s Spezio.

Tržačani, ki so drugi na razpredelcu, bodo morali danes jurišati na osvojitve vseh izkupička. Ne posredni tekme za drugo mesto, moštvo Reggiane bo namreč igralo doma proti Placenzii in je zato predvidevati, da bo tudi osvojilo obe točki.

Po drugi strani pa Bianchijevi varovanci danes ne bodo pred veliko nalogo, saj se Novara ne veseli kripke bori za obstanek v ligi.

DANAŠNJI SPORED (16.00)
Empoli - Cesena; Cremonese - Forlì; Spezia - Mantova; Fano - Modena; Trento - Parma; Reggiana - Placenza; Prato - S. Angelo Lodigiano; Sanremese - Treviso; Novara - Triestina.

A LIGA

DANAŠNJI SPORED (16.00)

Ascoli - Catanzaro; Avellino - Udinese; Bologna - Cagliari; Inter - Brescia; Perugia - Como; Pistoiese Juventus; Roma - Fiorentina; Torino - Napoli.

B LIGA

DANAŠNJI SPORED (16.00)

Bari - Lazio; Monza - Cesena; Palermo - Pescara; Pisa - Atalanta; Rimini - Foggia; Sampdoria - Lecce; Spal - Milan; Taranto - Catania; Varese - Genua; Verona - LR Vicenza.

24. in 25. APRILA

Kvalitetna moštva

na turnirju v Gorici

Čeprav je višek košarkarske sezone že za nami, bodo imeli gorški ljubitelji košarke v kratkem priložnost ogledati si nekaj nadvse zanimivih srečanj. Gre za mednarodni turnir, ki bo posvečen spominu lani preminulega gorškega športnega novinarja Sara Finizija, na katerem bodo zastopali zagrebška Cibona, Kvarner z Reke, Grimaldi iz Turina in domače moštvo Tai Ginsenga. Turnir bo trajal dva dni, v petek, 24. aprila, se bosta ob 20. uri spoprijela Kvarner in

trifinalu premagala Jugoslovanko Mimo Jaušovec s 6:2, 6:3.

OSTALI IZIDI
Evert Lloyd (ZDA) - Maršnikova (ČSSR) 6:1, 6:1; Shriver (ZDA) - Casals (ZDA) 6:2, 6:4; Russell (ZDA) - Portman (ZDA) 6:4, 4:6, 6:0.

Troyer v bolnišnici

Karl Troyer, trener italijanske smučarske reprezentance, se je med nekim tekmovalcem v Arabiji, ko je sledil nastopom svojih varovancev, v bližini cilja nenadoma zgrudil. Takoj so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima možgansko krvavitev in ima zelo paralizirano desno polovico telesa.

V kasnih nočnih urah je bil Troyer še vedno v nezavesti, zdravniki pa so si prognozo pridržali.

VRSTNI RED PO DANAŠNJIH VOZNAJAH

1. Piquet (Brazil.) 1'42"665

2. Prost (Fr.) 1'42"981

3. Jones (Avstral.) 1'43"638

4. Reuteman (Arg.) 1'43"935

5. Arnoux (Fr.) 1'43"997

6. Rebaque (Meh.) 1'44"100

7. Villeneuve (Kan.) 1'44"130

8. Rosberg (Fin.) 1'44"190

9. Patrese (It.) 1'45"000

10. De Angelis (It.) 1'45"060

NOGOMET

1. JUGOSLOVANSKA LIGA

Radnički izgubil v Tuzli Olimpija danes doma

V antipiranem srečanju 24. kola prve jugoslovanske nogometne lige je včeraj v Tuzli domača Sloboada premagala Radničkoga iz Niša z 2:0 (0:0). Strelca za domačine sta bili Mulahasanović v 58. min. in Ljubićević v 82. min.

Ljubljanska Olimpija bo igrala doma proti Napredku.

DANAŠNJI SPORED

Vojvodina - Hajduk, Vardar - Zagreb, Borac - Rijeka, Velež - Beograd, Crvena zvezda - Budućnost, Dinamo - Sarajevo, Olimpija - Napredak, Željezničar - Partizan.

TENIS

TURNIR V ZDA

Poraz Jaušovec

HILTON HEAD ISLAND — Na mednarodnem teniškem turnirju v ameriškem kraju Hilton Head Island je Rumunka Virginia Ružić v četr-

in je obžaloval, da zaradi nezanimanja in površnosti ni bil decembra izvoljen slovenski kandidat v delovni odbor Košarkarske zveze, čeprav se je ponudila edinstvena priložnost.

Namiznoteniška komisija

V namiznoteniški komisiji so se predstavniki treh društev dogovorili, da do konca te sezone poveljo strokovnjaku iz Zagreba mesto tre-

Prosneto društvo Briški grič iz Steverjana ter Krajevna skupnost s Huma, ob sodelovanju ZSKD in ZSSDI, prirejata v nedeljo, 3. maja,

2. SPOMINSKI POHOD

Števerjan - Gonjače - Števerjan

ki bo speljal na dveh progah (10 in 20 km).

PRAVILNIK:

— priveditve bo ob vsakem vremenju

— prijavitelj se lahko posamezniki ali skupine

— vpisovanje bo od 8. do 9. ure na Dvoru

— vpisnina je 2.500 lir

— odhod izpred spomenika NOB ob 9.30

— čas pohoda ne sme presegati 3 ure za 10 km, oziroma 4 ure za 20 km

— nagradjevanje bo ob 13.30

— med potjo bodo delovale kontrole in okrepčevalnice

— prireditelji odklanjajo vsako odgovornost za morebitne nezgode ali nevarnosti med pohodom

— vsi udeleženci bodo prejeli posebno spominsko kolajno

— 5 najštevilnejših skupin bo dobilo spominske pokale

— pokale in plakete bodo dobili tudi najboljši na 20 kilometrski progi.

Kras je zaslužen zmagovalnik. Igral je zelo samozvestno in je že v drugi minuti zatresel mrežo z Alanom Skabarjem, ki je sodeloval tudi pri ostalih zadetkih. Šue je namreč spretno prestrzel njegove predločke in trikrat spravil na kolena vratarja domače ekipe. Vratar Puric je med drugim ubranil tudi 11-metrovko.

Balinarska komisija

Člani balinarske komisije so vzeli na znanje in sprejeli prošnjo športnega društva Gradina iz Dobrodoberja, ki bo sodelovala na prvem za-

in je obžaloval, da zaradi nezanimanja in površnosti ni bil decembra izvoljen slovenski kandidat v delovni odbor Košarkarske zveze, čeprav se je ponudila edinstvena priložnost.

Namiznoteniška komisija

V namiznoteniški komisiji so se predstavniki treh društev dogovorili, da do konca te sezone poveljo strokovnjaku iz Zagreba mesto tre-

Prosneto društvo Briški grič iz Steverjana ter Krajevna skupnost s Huma, ob sodelovanju ZSKD in ZSSDI, prirejata v nedeljo, 3. maja,

2. SPOMINSKI POHOD

Števerjan - Gonjače - Števerjan

ki bo speljal na dveh progah (10 in 20 km).

PRAVILNIK:

— priveditve bo ob vsakem vremenju

— prijavitelj se lahko posamezniki ali skupine

— vpisovanje bo od 8. do 9. ure na Dvoru

— vpisnina je 2.500 lir

— odhod izpred spomenika NOB ob 9.30

— čas pohoda ne sme presegati 3 ure za 10 km, oziroma 4 ure za 20 km

— nagradjevanje bo ob 13.30

— med potjo bodo delovale kontrole in okrepčevalnice

— prireditelji odklanjajo vsako odgovornost za morebitne nezgode ali nevarnosti med pohodom

— vsi udeleženci bodo prejeli posebno spominsko kolajno

— 5 najštevilnejših skupin bo dobilo spominske pokale

— pokale in plakete bodo dobili tudi najboljši na 20 kilometrski progi.

Kras je zaslužen zmagovalnik. Igral je zelo samozvestno in je že v drugi minuti zatresel mrežo z Alanom Skabarjem, ki je sodeloval tudi pri ostalih zadetkih. Šue je namreč spretno prestrzel njegove predločke in trikrat spravil na kolena vratarja domače ekipe. Vratar Puric je med drugim ubranil tudi 11-metrovko.

Balinarska komisija

Člani balinarske komisije so vzeli na znanje in sprejeli prošnjo športnega društva Gradina iz Dobrodoberja, ki bo sodelovala na prvem za-

ODBOJKA

Sokol omagal v boju za obstanek

Bor JIK Banka in Bor Intereuropa zmagala brez izgubljenega seta

ZENSKA B LIGA

Piella Immobiliare — Sokol

3:1 (3, —12, 15, 6)

SOKOL: L. in V. Legiša, Capolicchio, Kralj, Škerk, Lozar, Pertot.

Prav v zaključku prvenstva je sreča Sokolu obrnila hrbet. Pred silovito izredno pomembno tekmo se je namreč poškodovala Vida Legiša in takoj je bilo jasno, kaj čaka ekipo. Naša dekleta so se kljub temu po dokaj gladko izgubljenem prvem nizu pogumno vrgla v boj in so drugi set osvojile, čeprav ne brez težav. Vse je že kazalo, da jim bo pripadel tudi tretji set, saj so vodile s 15:14, toda sodnik je z do kaj dvomljivo odločitvijo dosodil servis nasprotnici in je verjetno prav v tistem trenutku zapetil usodo ekipe. Na dan je namreč prišla še utrujenost in v četrtem nizu je bilo odpora Nabrežinke kmalu konec.

Tehtniško srečanje ni bilo posebno lepo, Sokol pa tudi ni igral najbolje. Če bi igral tako kot zna, bi mu zmaga ne smela uiti. Res je sicer, da so bila naša dekleta od dolge poti utrujena, res je pa tudi, da so precej popustila, posebno v zadnjem nizu.

Po tem porazu se Nabrežinke izpadu ne morejo več izogniti.

Schlo — Bor

7:15, 5:15, 13:15)

BOR: Bolčina, Kus, Elena in Laura Maver, Fičur, Cergol, Glavina, Debenjak.

V zadnjem kolu drugoligaškega prvenstva so borovke dosegle gladko zmago v Schlo, kjer so s solidno igro spravile na kolena domačo šesterko, ki ji je bila sicer že pred tem srečanjem obojena na izpad. Borovke so igrale razmeroma dobro, predvsem v napadu kjer so bile ne-rešljiva uganaka za nasprotni blok. Nekoliko slabše je deloval sprejem servisa, vendar je bil nasprotnik toliko slabši, da niti to ni našim igralkam povzročalo večjih preglav. Izjema je bil le zadnji set, ko so domačinke povedle kar z 10:4, vendar so borovke reagirale in set osvojile s minimalno razliko.

S to zmago so si verjetno »plave« zagotovile končno mesto na lestvici, kar sicer ni neupšeh, vendar pa bi s prakazano igro iz zadnjih treh kol lahko bile še višje.

Mig

MOŠKA B LIGA

Bor JIK Banka — Montecchio

3:0 (6, 8, 13)

BOR JIK BANKA: Špacapan, Zadnik, Ugrin, Veljak, Fučka, Kralj, Kodrič, Plešničar, Orel in Neubauer.

SODNIK: Tiberio (PD), zapisnikar: Svanderlika (TS).

Ce bodo odbojkarji Bora JIK Banka nazadovale v B ligo bo to za njih prehoda kazen obnem pa še večja za našo odbojko. Po včerajšnjem uspehu imajo naši fantje še možnost za obstanek med drugoligami, toda zadnje kolo 25. t.m. bo odločilno.

Ze pretekla prvenstvena nastopa sta bila najboljši dokaz, da so borovci preboleli krizo. Posebej moramo to pot pohvaliti Veljaka, ki

Delovanje ZSSDI

in je obžaloval, da zaradi nezanimanja in površnosti ni bil decembra izvoljen slovenski kandidat v delovni odbor Košarkarske zveze, čeprav se je ponudila edinstvena priložnost.

Namiznoteniška komisija

V namiznoteniški komisiji so se predstavniki treh društev dogovorili, da do konca te sezone poveljo strokovnjaku iz Zagreba mesto tre-

Prosneto društvo Briški grič iz Steverjana ter Krajevna skupnost s Huma, ob sodelovanju ZSKD in ZSSDI, prirejata v nedeljo, 3. maja,

2. SPOMINSKI POHOD

Števerjan - Gonjače - Števerjan

ki bo speljal na dveh progah (10 in 20 km).

PRAVILNIK:

— priveditve bo ob vsakem

Ob 90. obletnici rojstva in 30. obletnici smrti znanega etnomuzikologa Folklorna skupina «France Marolt» proslavila svojega ustanovitelja z zanimivim sporedom Skupina goji plesne tradicije vseh slovenskih pokrajin, v repertoarju pa ima tudi plesne in pesmi drugih jugoslovanskih narodov in narodnosti

«Česar včasih ni bilo mogoče po-
vedati, a je moralo biti izrečeno,
je zapela narodna pesem», tako je
med drugim zapisal znani slovenski
etnomuzikolog France Marolt, ki je
praznoprav temu specifičnemu delu
narodopisja v Sloveniji dal trdno
podlago. Še v letih med obema voj-
nama je namreč v okviru Glasbene
matics ustanovil Folklorni inštitut,
v katerem je bil istočasno ravnatelj
in edini strokovni sodelavec.

Zato je imel France Marolt
povsem upravičeno neločljivo veza-
no na začetke strokovnega pristopa
do slovenskega ljudskega glasbene-
ga plesnega in plesnega izročila,
njihovega marljivega zbiranja in
razporejanja. Vendar pa je ime
France Marolta znano tudi tistim,
ki se ne spuščajo v podrobnosti
spoznavanja ljudskega izročila, tem-
več le-to občasno spremljajo, pred-
vsem preko nastopov folklornih ples-
nih skupin. Po Francetu Maroltu
se je namreč ob njegovi smrti leta
1951 pomenovala strokovna plesna
skupina, ki je leta 1946 sam
ustanovil, zato da bi prikazovala
in prenašala bogato zapuščino, ki
jo je s svojimi sodelavci odkrival
in vestno zapisoval.

Danes je ta skupina prerasla v
nekakšno osrednjo slovensko folklor-
no-plesno skupino, saj akademski
folklorna skupina «France Marolt»
dejansko goji plesne tradicije
vseh slovenskih pokrajin. Nedvomno
je edina skupina, ki lahko izvede
celotečni nastop s prikazom iz-

ključno slovenskih plesov, čeprav
ima v repertoarju tudi plesne in
pesmi drugih jugoslovanskih naro-
dov in narodnosti.

Tak izredno zanimiv spored je
prikazala že ob svoji 30-letnici leta
1978, ponovila pa ga je v teh dneh
v čast 90. obletnice rojstva in 30.
obletnice smrti Franceta Marolta.
Motil bi se, kdor bi mislil, da
je tak večer slovenskih ljudskih ples-
ov in pesmi enoličen, češ da Slo-
venci plesmo samo nekakšne pol-
ke in valčke ter pojemno otožne
pesmi. Nastop AFS «France Marolt»
je dokazal nasprotno, mogoče bi
bil prikaz še pestrejši, ko bi ga
izvedli samo izvirne skupine, to je
skupine, ki plesajo plesne rodne kraje.

Letošnji spored je bil nekoliko
drugače zastavljen od prejšnjega,
saj je na njem sodeloval Ljubljani-
ski oktet, ki je zapel vrsto nardo-
nih v priredbi Franceta Marolta.
Različno je bilo tudi zaporedje ples-
nih točk, ki so se tokrat odvijale
v srednji dvorani Cankarjevega do-
ma v Ljubljani.

Začetek je pripadal Koroški, ker
je France Marolt kot prve zapisal
prav ples iz Ziljske doline. Žal je
večina starih koroških plesov že
izumrla in jih je bilo mogoče re-
konstruirati na podlagi skromnih in
včasih nezanesljivih starejših opi-
sov. Ohranil pa se je «Prvi rej»,
ki je že v prejšnjem stoletju veljal
za znamenitost in ga še danes ple-
šejo v Ziljski dolini, čeprav na ža-

lost v nekoliko osiromašeni obliki.
Za skupino sta splet koroških ples-
ov priredila France Marolt in Ma-
rija Suštar, ki je že med vojno
postala zvesta sodelavka inštituta
za glasbeno narodopisje, s katerim
izjemno sodeluje še danes, ko nosi
uradni naslov «Sektija za glasbeno
narodopisje» pri Inštitutu za sloven-
sko narodopisje SAZU.

Od mehkih parnih plesov, ki se
izvajajo na nežno glasbo, smo nato
prešli na kolo in sicer na takšno
obliko — «nemo kolo» — ki sodi
med najstarejše ohranjene primere
slovenskega ljudskega izročila. Gre
za ples Poljanske doline iz Bele
krajine, veliko večino katerih iz-
vajajo brez glasbene spremljave,
rilem pa dajeta pesem in korak.
Poleg posebnosti, ki jo predstavl-
jajo plesi, priredil jih je Mirko
Ramoš, velja podčrtati še noše,
ki so bolj pisane od tistih, ki so
značilne za večji del Bele krajine.

Brez gorejskih plesov seveda si
slovenskega večera ni mogoče za-
misliti, čeprav ostro zavrčamo le-
to, da naj bi ravno ti plesi nekako
simbolično zastopali celotno Slove-
nijo. Izbor, ki ga ples AFS «Fran-
ce Marolt», bi lahko označili kar
za «klasični», kajti to je splet, ki
ga je pripravila Tončka Maroltova,
žena Franceta in dolgoletna zuna-
na sodelavka inštituta, izvajajo pa
ga še številne druge folklorne sku-
pine.

Prekmursko folklorno izročilo je
nekakšno «odkritje ali moda zad-

njih let; medtem ko so ga nekoč
izvajale skoraj izključno izvirne
skupine, ga sedaj marsikatera slo-
venska in tudi jugoslovanska uvr-
šča v svoj spored. V resnici je
zelo vabljivo, glasbena spremljava
je prijetna, predvsem če zaigrajo
«cymbalon» in violine, in tudi ple-
si, čeprav se v osnovi ne razli-
kujejo od ostalih slovenskih, so ne-
kakšno prijetnejši, manj okorni. Čla-
ni akademski folklorne skupine so
prikazali kar dva spleta: najprej
«običajnejšega», ki je poleg drugih
znanih plesov vseboval tudi «Tka-
lečko», to je star celovški moški
ples, kjer fantje dokazujejo svojo
plesno spretnost.

Drugi prekmurski splet, ki pa je
sklenil celotno prireditev, je prika-
zoval stare svatbene običaje, v ple-
su in pesmi seveda. Točko so pri-
deli pozavnici, ki v nekaterih krajih
Prekmurja še danes oznanjajo svat-
bo, za njimi veseli svatje in končno
ob petju ganljivih pesmi še zenin
in nevesta, nakar sledi seveda raz-
posajen ples. Oba spleta je plesno
priredil Mirko Ramoš, glasbeno
prvega Julijana Strajnarja, drugega
pa Uroš Krek.

Kot zadnja v prvem delu pa je
nastopila Rezija, najbolj svojstvena
in arhaična med slovenskimi po-
krajnjami. Med prvimi, ki je stro-
kovno raziskovalno plesno tradicijo
Rezijanske doline, tradicijo, ki je
med drugim še živa, je Mirko Ra-
moš, sedanjí sodelavec oddelka
za ljudske plesne priredbe za glas-
beno narodopisje. Pravzaprav je
tudi on tisti, ki je dal sedanjim
podobno večini spletov slovenskih
plesov, ki ga izvaja AFS «France
Marolt» in ki je pripravil vrsto
priredb za jugoslovanske profesio-
nalne in amaterske folklorne an-
samble.

Če Rezijo lahko označimo za ne-
kakšen «bis» slovenskega folklor-
nega izročila, je potem Bela krajina
«zakladnica», saj se lahko ponaša
z najbolj raznovrstno plesno tradi-
cijo. Najdlje so se ohranili tudi
razni običaji: tako na primer kre-
sovanje, na katerem se je zbrala
cela vas ter zapela in zaplesala.
Na oder sta ta običaj prestavila
Tončka Marolt in Mirko Ramoš,

Dolenjska pa sodi med tiste slo-
venske pokrajine, ki so svojo nošo
zgodaj izgubile, zato so noše, ki
jih imajo plesalci AFS «France Ma-
rolts», v resnici rekonstrukcija po
raznih votivnih podobah in freskah
gorice. Dravsko in Pljuskovo polje
ter za Haloze, kjer je folklorna
tradicija še zelo živa. Iz tega po-
dročja je veliko plesov in pesmi
ter raznih običajev — med drugimi
tudi pustni «korant» — nekatere
sta Mirko Ramoš in Julijan Straj-
nar zbrala v celoto, ki sta ji dala
naslov Vzhodnostajerski plesi, ki
vsebujejo tudi nekatere družabne
spretnostne igre.

In s tem smo pri koncu, ker
smo Prekmurske svatbene plesne
omenili in tudi pohvalili in ker je
bil Ljubljanski oktet pravzaprav
krivico, zgolj omenjen.

Se kratka pripomba o izvajalcih:
pokazali so, vsaj v prvem nastopu,
ki je bil prejšnjo soboto v Canka-
rjevem domu v Ljubljani, nekaj
plesnih spodobnosti, ki jih ni bilo
pričakovati pri takem ansamblu.
Nastop je bil vsekakor naporen,
saj se je izvrstilo veliko plesnih
točk brez predaha vmes, in neka-
terim mlajšim plesalcem je pad-
vidno manjkalo izkušenj. Zanimi-
vosti in privlačnosti večera, ki je
bil namenjen spominu ustanovitelja
plesne skupine, Franceta Marolta,
pa to ni zmanjšalo.

BREDA PAHOR

Mali oglasi telefon (040) 79 46 72

PRODAM novo, nekaj mesecev sta-
ro dirkalno kolo znamke torpado.
Za podrobnejša pojasnila telefo-
nirajte na gorško uredništvo PD
(833-82) ali na tel. (0481) 31-422.
SLAVNE moške parfeme Drakkar,
Saint Laurent, Alain Delon, Bo-
gart, L'altro uomo in Givenchy
dobite tudi na Opčinah — «Kozme-
tika 90».

AFRIŠKA študenta iščeta opremlje-
no stanovanje ali sobo s soupora-
bo kopalnice in kuhinje. Naslov
Alphonsus (pri Longo) Ul. Gat-
teri 16, Trst.

PRODAM čoln (pilotina) dolg 4,60 m
za 1.400.000 lir. Telefonirati na šte-
vilko 220624 od 12. do 14.30.

OSMICO je odprl Rihard Živec —
Koldrovca 14. Toči belo in črno
vino.

ŠTIRISOBNO lastniško stanovanje z
vrtom, garažo in centralno kurja-
vo v Ljubljani zamenjam za eno-
družinsko hišo v bližini morja.
Lahko je tudi večja, razliko do-
plačam. Ponudbe na tel. 061-265266
v večernih urah.

HITRA strojejska sprejema na dom
prepisovanje tekstov v slovensčini
ali italijanščini. Naslov na oglaš-
nem oddelku Primorskega dnevnika.

PRODAM gumijast čoln kondor dolg
približno 3 m — nosilnost 12 KS —
Telefon 229-190.

LASER — odlično ohranjen jadri-
co ugodno prodam. Telefon 212-267.

OSMICO je odprl Angel Veljak —
Krmenska 234. Toči belo in črno
domačo kapljico.

GOSTILNA na Krasu išče pomočni-
ca za kuhinjo. Ponudbe poslati na
upravo Primorskega dnevnika, Ul.
Montecchi 6, pod šifro «Gostilna».

KUPIM gradbeniše (ponte). Tele-
fonirati v večernih urah na št.
231-040.

PRODAM dober hlevski gnoj. Tele-
fon 227-341.

OSMICO je odprl Lado Kocjan Do-
lina 147. Toči belo in črno domačo
kapljico.

KAROSERIJA išče vajenca z eno-
letno prakso. Telefon 824-381.

OSMICO je odprl Edoardo Tul. Mač-
kolje, Krizpot 121. Toči črno in
belo vino.

UVOZNO - IZVOZNO podjetje išče
starejšo moč za delo v uradu, po
možnosti z znanjem jezikov in knji-
govodstva. Ponudbe poslati na u-
pravo Primorskega dnevnika, Ul.
Montecchi 6, pod šifro «Starejši».

UGODNO prodam športni moped Be-
nelli 125, letnik 1972. Rajko Deve-
tak, Ul. G. Cesare 10 — Ločnik,
telefon 0481 - 391-082.

PRODAM aparat Enurelle, ki pre-
prečuje nočno močenje postelje
otrok starih od 5 let dalje. Tele-
fon 209-782.

PRODAM dnevno sobo in spalnico
v zelo dobrem stanju. Telefon
55711 ali 55804.

PRODAM dnevno sobo v stilu «sta-
ra Amerika», modernno spalnico in
razne kose pohištva po zelo ugod-
ni ceni. Telefon 543-90.

PRIVATNIK kupi zazidljivo zemlji-
šče na Krasu najmanj 2.000 kv. m.
Telefonirati ob urah kosila in ve-
čerje na št. 762-763.

HISO v Trstu ali okolici kupim. Pla-
čam v gotovini. Telefon 568-884.

ZTT za razširitev svoje prodajne
mreže išče moške/ženske za za-
nemanje part time delo. Možnost za-
nimivega dodatnega zaslužka. Do-
hodki po učinku. Interesenti naj
se javijo na telefonsko številko
794672, interno 35, v četrtek, 23.
aprila 1981, od 10. do 12. ter od
17. do 19. ure.

STANOVANJE na Opčinah, zgrajeno
1980. leta, veliko 76 kv. m, prodam.
Telefonirati ob urah kosila na št.
213-651. Zvonimir Vidau.

POMOČNICA za kuhinjo išče gos-
tilna Pošta v Bazovici. Telefon
226-125.

ISČEM stare razglednice in razno
korespondenco. Telefonirati na št.
55548 — Adriano.

PRODAM po ugodni ceni ford escort
letnik 1972 v dobrem stanju. Tele-
fon 229-247 od 19. do 20. ure.

OSMICO je odprl Ivan Antonič v
Cervoljah. Toči belo in črno vino.

IMMOBILIARE Solario. Trg sv.
Ivan 3, telefon 61061, urnik od
16. do 19. ure, išče za direktno
nabavo in prodajo svojim klientom
hiše, hišice, stanovanja — tudi na
Krasu. Plačilo v gotovini. Zajam-
čena resnost.

Prispeljate za
DIJAŠKO MATICO

BREDA PAHOR

SELZ

OBLAČILA ZA MLADE

PRICAKUJE VAS V

UL. DANTE 6
TRST
Tel. 61-130

ROLICH

NABREZINA

Kamnelomi 35/e — Tel. 20-03-71

KERAMICNE PLOŠČICE
SANTARIJE

ZA VSAKOGR

NEKAJ POSEBNEGA

optika
Viki
foto-kinod
kontaktne leče

Ulica Buonarroti 6
(prečna Ul. Rossetti)
TRST Telefon 77-29-96

PAM železnina

STROJI - TEHNIČNI ARTIKLI
za industrijo, kmetijsko in za dom
TRST (industrijska cona)
DOM JO, 132 - Tel. 824-979

bor

PRODAJNA GALERIJA
KRAŠKE UMETNE
OBRTI

CESTA
NABREŽINA-ŠEMPOLJA
100m PO
ŽELEŽNIŠKEM
PREHODU
TEL. 200282

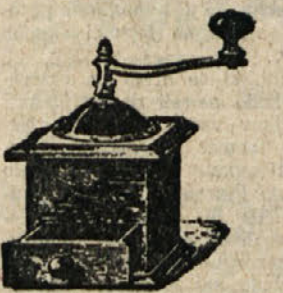
Cremcaffè

PRIMO ROVIS

Nudi pravim ljubiteljem kave

1. široko izbiro najboljše kave
 2. najbolj ugodne cene, ki se ujema s kakovostjo kave
 3. dnevno sveže praženo kavo na vašem domu
- In se obveže, da bo ohranilo nespremenjene cene
SKODELICA KAVE 200 lir

Kavne mešanice CREMCAFFÈ so vam na razpolago v degu-
staciji na Trgu Gledoni št. 10 ter v vseh trgovinah, super-
marketih in kavarnah.

Darovi in prispevki

ZA SPOMENIK PADLIM V NOB
IZ SKEDNJA, S KOLONKOVCA
IN OD SV. ANE

V spomin na tov. Angela Žerjela
darujejo družine Kodrič - Šiškovci
20.000 lir.

V spomin na tov. Angela Žerjela
daruje Albina Bavcar 20.000 lir.

V spomin na Angela Žerjela da-
ruje družina Udovič - Brajkovič 20
tisoč lir.

ZA POIMENOVANJE
OSNOVNE SOLE V BARKOVLJAH
PO F. S. FINZGARJU

Ob 10. obletnici smrti ljubege stri-
ca Iva Dolesa darujejo Mirjana in
Nino Parovel 10.000 ter Neva in Da-
vid Doleš 10.000 lir.

Ob 1. obletnici smrti dragega o-
četa Marina Kralja darujejo Barba-
ra, Mario, Andrej in Jan Gregorčič
10.000 lir.

ZA SKUPNOST DRUŽINA
OPCINE

Nameste cvetja na grob Tereze
Rojc vd. Giacominij darujeta Pepka
in Milko Kale (Dolina 52) 20.000 lir.

V spomin na Ferdinanda Križma-
na daruje Angela Škrk 5.000 lir.

Ob 3. obletnici smrti moža Maria
daruje žena Mara Debeli 10.000 lir.

Nameste cvetja na grob Antona
Guština daruje Lojzka Guštin (Kon-
tovel) 5.000 lir.

V spomin na pok. Lojzeta Hrova-
tina daruje Kristina z Opčin 5.000 lir.
Carla Buzzetti daruje 30.000 lir.

Za pomoč potresencem v južni
Italiji darujejo: Rudolf Čok (Nando)
5.000, Ivan Trebbi (Vicolo delle Ro-
se 62) 20.000 in Angel Kosmac (Do-
lina 22) 20.000 lir.

Ob 1. obletnici smrti očeta daruje
sin Zdravko Rebula 50.000 lir za
Godbeno društvo Nabrežina.

Nameste cvetja na grob Ferdinan-
da Križmanna daruje družina Hme-
ljak (Repen) 10.000 lir za KD Kraški
dom.

V počastitev spomina pok. Ivana
Sancina (Dolina 194) darujeta Justi-
na in Ludvik Švab 10.000 lir za KD
Valentin Vodnik.

Nameste cvetja na grob Ivana
Sancina daruje Tatjana z družino
30.000 lir za ženski pevski zbor Va-
lentin Vodnik.

Ob obletnici smrti mame in none
Karinke Sancin (Dolina 112) daruje
družina Žerjela in Kermac 10.000
lir za ženski pevski zbor Valentin
Vodnik.

Podporni član Josip Zobec daruje

10.000 lir za KD F. Venturini - Do-
moj.

V spomin na Ano Pečar in Doro
Čok daruje Viktorija Čok 10.000 lir
za TPZP Pinko Tomazič.

V počastitev spomina Marina Kra-
lja darujeta brata Viktor in Mirko
z družinama 20.000 lir za Dijaško
matiko.

Nameste cvetja na prerani grob
Stanka Stepančiča darujejo za KD
F. Venturini - Domjo: Darko Žerjal
10.000, Tiberijo Maver 10.000, Eugen
Zobin 10.000, Jordan Kralj 10.000,
Danilo Žerjal 10.000 in Peter Krmec
10.000 lir.

Nameste cvetja na grob Ivana
Sancina darujejo za moški pevski
zbor Valentin Vodnik: družina Ota
(Dolina 58) 20.000, Ignacij in Mira
Ota z družino 20.000, Sergij Kocjan
z družino 10.000, Eto in Elvira Ko-
cjan 20.000 ter gostilna pri Studen-
cu 20.000 lir.

V spomin na pok. Janka Kralja
daruje Angela Škrk 5.000 lir za ŠK
Kras.

Nameste cvetja na grob Oljana
Korčeca daruje Ljuba Božiegav 10
tisoč lir za Društvo Slovencev milj-
ske občine.

V spomin na pok. Cvetko Benčič
daruje družina Barac 10.000 za PD
Slovenec in 10.000 lir za SD Kon-
tovel.

V spomin na Angela Žerjela da-
ruje Adalgisa Biekar 5.000 lir za
KD Ivan Grbec.

V počastitev spomina Lovrenca
Zaharja darujeta družini Rojc - Pe-
taros 20.000 lir za PD Slovenec.

V počastitev spomina odbornika
Angela Žerjela darujejo za Zdruje-
nje aktivistov osvobodilnega gibanja
na Tržaškem ozenilja Angela in Ka-
ro Gec 10.000 ter Dora Čaharja 10
tisoč lir.

V spomin na Quirina Carlija da-
ruje družina Žitnik 10.000 lir za KD
Primorec. V isti namen daruje du-
žina Padovan 5.000 lir za KD Pri-
morec.

Nameste cvetja na grob tovari-
šice Cvetke Benčič daruje družina
Oskarja Kjudra 10.000 lir za TPZP
Pinko Tomazič.

Namoste cvetja na grob Ivana San-
cina daruje družina Miranda Ja-
komina 10.000 lir za moški pevski
zbor Valentin Vodnik.

Nameste cvetja na grob Angela
Žerjela darujeta Darink in Edi Grbe-
novič 15.000 lir za KD Ivan Grbec.

Nameste cvetja na grob Marije
Čac darujejo za PD Kolonkovec:
Silva Kodrič 10.000, Josip Stanič

10.000, Alojz Debelis 50.000, družina
Bertocchi 50.000, družina Starc 50
tisoč, Germano Granhaja 50.000, Pa-
vel Segubin 50.000 in N.N. 50.000 lir.

Ob 5. obletnici smrti drugega o-
četa Pepija Svitza daruje družina
Sivitz (Trebbé 23) 20.000 lir za ob-
novo slačilnic ob nogometnem igri-
šču SD Primorec.

V spomin na Quirina Carlija (In-
ča) daruje Bogomil Kralj 10.000 lir
za obnovo slačilnic ob nogometnem
igrišču SD Primorec.

Nameste cvetja na grob Quirina
Carlija (Inča) daruje družina Žerjal
(Trebbé 226) 10.000 lir za SD Pri-
morec.

V spomin na Inča daruje družina
Jožeta Maglice 10.000 lir za obnovo
slačilnic ob nogometnem igrišču SD
Primorec in 10.000 lir za godbo na
pihala Parma iz Trebbé.

Ob 30-letnici smrti drugega očeta
Emila darujeta Majda in Franja O-
kretič 10.000 lir za Slovensko skup-
nost in 10.000 lir za KD Igo Gruden.

Nameste cvetja na grob Cvetke
Benčič darujeta Marta in Viktor
Pupulin 10.000 lir za Glasbeno ma-
tiko.

V spomin na pok. Ivana Bukavca
darujeta družina Stoka in Berta Zu-
žič 10.000 lir za Kulturni dom Pro-
sek - Kontovel.

V spomin na Angela Žerjela da-
ruje za KD Ivan Grbec: Srečko
Šuman 20.000, Mira in Darinka Šu-
man 15.000 ter Kristina Mršlak 5
tisoč lir.

V počastitev spomina Angela Žer-
jela in Silvestra Godine daruje Mi-
lena Lavrenčič 10.000 lir za KD Ivan
Grbec.